

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Vészes napok előtt.

Budapest, márczius 1.

Felfűtötte, feltűzölte Lukács László a képzeletét, hogy megértse valahogy, mi a célja a most már küszöbön álló és elodázhatatlan tömegsztrájkoknak. De hiába volt minden fűtés-tűzelés: nem tudja megérteni. Sötétségbe borult előtte minden, ha erre gondolt. Az alvilág minden homálya ásit feléje. Nem tudja megfejtani a maga látókörében, hogy mit is akarnak a sztrájkokkal?

Oh, lassu gondolkodásu, nehéz fantáziájú miniszterelnök! Vajjon igazán oly nehéz megtudni ezt? ... Vagy nem gondolja-e meg, mily nevetséges és nyomoruságos most, a legkomolyabb pillanatban, a tudatlant játszaná? Nagyon jól tudja a miniszterelnök, hogy miért nyílik meg az Aelous-barlang, amelyből a romboló szélviharok, a mindent elsöprő orkánok szállnak ki. A tudatlanság szimulálása a raffináltságának valóban rosszul illik.

De már ez a magatartása is bépilantást enged szándékába. Tetteti, mintha nem értené az okot és előre is el akar háritani magáról minden felelősséget. A proletariátus már aközben is, hogy szervezte a tömegsztrájkot, mindenben be akarta bizonyítani, hogy nem akar mást, mint grandiózus, de mindenben békés demonstrációt. Ha a kormány nem értette meg azt az átható sikoltást, amely a népjogokat követelte,

értse meg akkor, ha az ország vérkeringése megáll s a munka, mely a népek életét jelentő szívdobogását jelenti, megszűnik. Ezt akarta és most is ezt akarja a munkásvilág. És vele együtt akarják azok, akik tudják, hogy a népszabadság hatalmas eszméje abban az arányban érlelődött meg, amily arányban vált korhadta az osztályuralom rendszere.

Ezzel szemben a hatóságok kétség-telentül kormány-intencziókra és annak szándékai szerint a drákói szigor álláspontjára helyezkednek. A rendőrség nem enged meg felvonulást, nem tűr meg gyülekezést, sem semmiféle csoportosulást. Pedig felvonulások és gyülekezések is a békés demonstrációkat akarják szolgálni. Valahogy csak meg kell értetnie magát a népnek, ha a kormányelnök eddig tuffitott fantáziájával sem értette meg, hogy mit akart a nép.

Nem! A kormány most sem érti. De éppen drákói rendszabályaival igenis mást akar megértetni. Mert mit jelent az, ha kijelentik, plakátokon ordítva hirdetik, hogy a kirendelő fegyveres hatalom az ultima ratióhoz fog fordulni, ha az utca nem úgy viselkedik, mint azt a kormány parancsolja? Mit jelent az a fenyegetés, hogy a fegyverek fognak működni, ha a rendőröknek, vagy katonáknak azonnal nem fognak engedni? Könnyen meg lehet érteni azt is, hogy a magyar katonákat kirendelték a Grániczra és hová s más nemze-

tiségi katonákkal váltották fel a budapesti helyőrséget. Ne legyen irgalomkegyelem itt akkor, amikor a magyar nép jogáért kiált. És nevezessék ki forradalmárnak, bánjanak is vele forradalmár módon, aki hangosabban meri kifejezni azt, amit Lukács László miniszterelnök nem tud megérteni még ma sem.

Minden jel arra mutat, hogy a kormány a maga pribékjeivel együtt vérontást vár. A készülő forradalmat, bármennyire igyekszik is az az evolúció jellegével felvonulni, csak vérben tudja elfojtani, miután a nép óhajainak teljesítéséről hallani sem akar. Helyet a jövő napok sebesültjeinek! És helyet a jövő napok rabjainak! A börtönöket kiürítették, a foglyokat elszállították, hogy legyen helyük a sebesülteknek és azoknak, akiket majd börtönbe fognak vetni!

Ha ez nem provokálása annak a bösz és szunnyadó erőnek, amely a tömegben van, akkor valóban nem lehet elképzelni, mi a provokálás. Hiába bujtatják ezt a szándékot az ártatlanság mezébe, mondván, hogy a közbiztonságot akarják megóvni. Mindenki látja az ürügy mögött a szándékot, mely abban jegezesedik ki, hogy forradalmároknak stipulálja azokat is, akik a tömegsztrájkot szervezték, azokat is, akik abban aktív részt fognak venni.

E vészes napok közeledtével újra megbizonyul annak a nagy tételnek az

Pajtások:

Írta: Kassák Lajos.

(Utánnyomás tilos.)

Az utcák még üresek, csendesek voltak csak a magasból eső óraütés kougása zavarta az édes reggeli álmot. A homály nehezen, szinte érezhető mozgással emelkedett az ég felé. Két oldalt, a gyalogjáró szélén kopaszodó akácok és rozsdás koronájú vadgesztenvéfák sorakoztak; mögöttük zindélyes, szalmakontyos házikók fehérlettek, mint kiszurt szemű, derékig földbeásott óriások.

Gyurka, a székevény pékinas, fázósan az átvirrasztott ezudar éjszaka után, holtrafáradtan, minden czél nélküli kódorgott. Valamelyik parasztház padján kinlódta át az éjszakát s most éhesen, rossz szájjal egy kis barannivaló után fáradozott.

Később szomorúan, lógós fejjel a hátraiba indult. Utközben több ismerősével találkozott s ezek az emberek mind rákiabáltak.

— Hová, hává, te csirkefogó?

— Várj csak, megmondom a gazládnak, hogy hol csavarogsz!

Gyurka kühösködött a kellemetlen kutyogáson, de azért feleletet se adva ballagott tovább. Magába tekintve azonban már bánta, hogy azért a bolond harangozásért kerekét oldott.

Már közel járt a pillanathoz, hogy óhségében visszakönyörögje magát gazdájához, mikor a bástyán lefelé döcögő szerb zöldség-

árusok szekerei tüntek elő. A bakon még szundikáltak a szürke emberek s a girhes, esontos hátú lovacskák a szekér hátuljától ütögetve apróztak le a dombról.

Gyurka egy ideig tétován bámulta a sárga-zöld holmival tornyos kocikat, aztán gondolt valamit s nagyot lódulva utánuk vette magát.

Már egészen világos volt s az utcák nyüzsgő emberektől tarkállottak. Némelyek vállra vetett kapákkal, kaszákkal a határba parkodtak, mások furó, faragó szerszámaikkal siettek munkahelyeikre; az utközben lármas csapatokban a kormos, nagytekintélyű vasutasok haladtak.

Gyurka az egyik szekér hátulján, mint valami piszkos, esunya hernyó, a saroglyába akasztódva ért be a piacra. Hizelegve a kofák közé keveredett és inaszakadásig dolgozott nekik a néhány fonnyadt, elvedult alma fejében. De csakhamar a köpködős, lompos rapszamosok is megjöttek és boszus kenyér-irigységgel elmarták az esetlen kis emberkét.

Gyurka sírós ábrázattal menekült el az erősebb koldustársak elől. Cigarettavégeket szedergetve megjárta az utcákat és nyálazó szájjal állt meg a hentes-kenyeresboltok előtt. Már jó későre járt az idő, de ő még egy falatot se harapott.

— Szervusz, Gyurka! — kiáltott rá valaki az utca tulsó oldaláról.

Az egyik ház oldalába épül huzóskut alól esendüittek föl a hangok. A kut követő egy tíz-tizenkét évesnek látszó lányka gu-

laszkodott a napon. A Fabó nevű ács lánya volt.

A magányosságában annyira unatkozó Gyurkának jólesett ez a váratlan találkozás, egyszerre felvidulva futott át a kuthoz.

— Szervusz, Borka! Mit csinálsz? — és ficzánkolva a kőre vetette magát.

Borka az ő nagyon is fiús, nagyon is különös arcozokáját még furesábrára torzítva gúnyogta:

— Hát nem látod, hogy kötök?!

Gyurka csufondárosan nevetett, majd kényelmesen hasra nyújtózva belefeküdt a meleg sapsütésbe.

— Jaj, de bolond vagy te, Borka, hogy még ilyen szép időben is kötsz!

— Hát ha muszáj — mondta a lányka. Ujjai közt még gyorsabban kaszáltak a esillogó tüik; szinte szemlátomást nőtt a karesu, sokszintű harisnya.

— Iszen van anyád, mért nem köt az? — okoskodott Gyurka és incselkedve megpiszkálta szomszédja bukdácsoló kezét.

A beszélgetés mind közelebb hozta őket egymáshoz és kis idő múlva a kötést a kut huzójára akasztva már farkas-bárápyt játszottak a köves járdaszélen.

Nagy unalomságukban az ácsné kemény hangja csapott le rájuk:

— Borka, Boreuka! ...

Borka hóna alá kapta kötését és riadtan beiramodott az anyjához ... De nemsokára karján zsiros vesszőkosárral újra előbújt.

— Hová mész? — tudakolta Gyurka a

színius 1.

n minden szó
közönségen
rol, kompakt
rol fizetendő.

ványok

és kítőnő ér-
lyi borokról
al egy leve-
yon kért a
nt legujabb
árjegyzéket,
nok is azon-
k a legna-
legjobb hir-
ermelléki
és vesz-
telepek te-
: Gyógye-
atos, szőlő-
k, Székely

ny

valódi pe-
ka minden
ján.

ság +

eredmény-
áziszer a
rtly tanár
táp-pora-
tós, szép
kat nyer-
ek remek
i alati 20
icért töl-
gényesség,
degesség
morba jo-
lőzhető-
tűntetve
n, London
Köszönő
n ország-
ent 1. tri
lati uta-
Föraktár
rogueria
-ntica 33.
23-29.

AEUM
VTAR

ötete:

m Izgatón
i a világ-
antázia-
ásában.

ance:

190

ek:

Komá-
4 old.)
ria. No-
)
márbör.
d.) For-
vi K.
ros. Reg.
Grs. A.
ros. Reg.
(448 o.)
: A Pin-
Regény.
(320 o.)
os fele-
ovellák.

elem az
n. (112
tet.
i-Nurát.
dés. El-
old.)
A költő
Regény.

boldog-
se. (372

dy élet.
oldal).

arát ná-
ovellák.
(384 o.)

Hét so-
és más
(384 o.)

ésike.
(384 o.)

190

on •
adja
rod.
társ.

igazsága, hogy minden forradalmat felülről indítottak meg és felülről csináltak. Mert ime, ha a kérdést felteszik, hogy a mostani alakulatban ki a forradalmár, a nép-e, vagy a kormány, mi választ adnak maguk az események?

Az-e a forradalmár, aki megköveteli, hogy a törvény szelleme respektáltassék, vagy az, aki azt felrugta és a sárba taposta? Ki volt az, aki a házszabályokat, amelyek törvényerővel voltak felruházva, összetépte? Ki volt az, aki az erőszak minden fegyverét mozgósította, csuffá tette az alkotmányt, annak törvényes garanciáit, a szabadság intézményes biztosítékait? Nem ez a kormány volt-e az, csak azért, hogy megmaradhasson a hatalom bástyáiban? Ez a kormány volt az, amely garantőr módon fojtogatta a gyülekezési jogot, a sajtószabadságot s mindazt, amit százados harcokon át a nemzet kivivott magának.

Forradalmibb módon nem járhatott el a kormány. A legvakmerőbb apache nem rugja föl egy törvényt, mint ez a kormány. S most mégis azt állítja, hogy azok a forradalmárok, akik szervezték a tömegsztrájkot, vagy akik részt fognak abban venni. Nyomorult hipokrizissal áztatja a világot a kormány, jezsuita módon forgatván a szeméit s azt kiáltja oda arcátlanul a tömegnek: nem értem, mit akarsz és nem tudom elképzelni, mi a szándékod a tömegsztrájkokkal! . . .

A vésszes napok közeledtével azonban hiába tiltakozik már előre is az ellen, hogy a felelősséget viselni fogja. A nemesis utól fogja érni. Viselnie kell a felelősséget. Nemcsak mert felidézte a kimondhatatlan harcot, hanem mert mindenben elárulja, hogy szeretné azt vérbe fojtani. Minden gonoszért az viseli a felelősséget, aki azt előidézte. Ez az Erynnisek törvénye, mely megfelel

a természet törvényeinek. Az Erynnisek korbácsa elől pedig igazi bűnös soha sem menekült.

Létszámemelési örület.

— Harmincezerrel több ujoncz. —

Lukács és Tisza ezt is megadják.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 1.

A monarchia népei, vérük és zsebüik ellen új merénylet készül. A százhatvanezer főnyi évi ujonczkontingenst még harmincezer emberrel akarja a hadvezetőség szaporítani. Hogy honnan és miből, azzal nem törődnek. A többi nagyhatalom is emeli a létszámot, tehát nekünk utánuk kell táncolni, ha bele is pusztulunk. Az új véderőtörvény szerint katonáknak sorozzák be a félnyomorékokat, most már, úgy látszik, a teljesen nyomorékokra is kerül a sor. A költségtöbbletet pedig egyenest a kiesezett polgár-bőrökből fogják kiizzasztani. Természetesen Lukács és Tisza örömmel fogják üdvözölni ezt a hallatlan és retentő létszámemelési örületet, meg fognak mindent ajánlani, csak hogy megmaradhassanak bitorolt pozícióikban. Hogy a magyar nemzet körében milyen viszhangot fog kelteni ez a hír, azt majd igen hamarosan meg fogják tudni. De ebben aligha lesz örömük.

Bécsi tudósítónk a létszámemelési tervről telefonon ezeket jelenti:

A „Zeit“ jó forrásból arról értesül, hogy a hadvezetőség újabb ujonczlétszámemelést tervez, mert az utolsó véderőtörvény óta az ujonczkontingens legmagasabb száma 159.500 főnyi legénység, amelyet a jövő évben lehet elérni, nem elegendő a fogvatékos létszámú csapatok kiegészítéséhez, de a hadsereg fejlesztésével karöltve, feltétlenül szükséges a további létszámemelés. Ehhez az értesüléshez előkelő katonai körökből a következőket közlik:

Most derült ki, hogy a jelenlegi ujonczkontingens számításra csak a fegyatékos keretek kiegészítésére volt tekintettel, de nem

vette számításba az ujonnan létesítendő csapatkereteket és főleg nem a fejleményeket, amelyekre való tekintettel a vezérkar az ujonczkontingens lényeges emelését tartja kívánatosnak. Számba kell venni a Balkánon beállott területi változásokat s még inkább a nagyhatalmak folytonos készülődéseit, amelyekkel hadseregeiknek békéletészmát jelentékenyen növelték. A századok jelenlegi állományának növelése kerek 30.000 embert kíván, de több ujtítás is vár megvalósításra, néhány magasabb parancsnokságot fognak szervezni, felállítják a második vasuti ezredet, a tizörség fejlesztése is újabb emberanyagot követel, munkás, illetve iparos csapatokat kell alakítani, kerékpáros századok és új gépfegyverosztályok alakítása is van tervben. A tengerészet számára is nagyobb ujonczlétszám kell, mint amennyit most lehet sorozni. A hadvezetőség jól tudja, hogy az ujonczlétszám felemelése mind a két parlamentben nagy ellenállással fog találkozni és a kormányokkal az idevágó tárgyalások hosszadalmasak lesznek. Kész programja még nincs a hadvezetőségnek, minden a politikai viszonyok alakulásától függ. Ha megvalósul a terv, akkor körülbelül huszonöt-harmincezer fővel fogják emelni az ujonczkontingenst, ami annyit jelent, hogy a hadsereg ujonczlétszáma száznyolcvanöt-százilencvenezer embert fog kitenni évenként, de ezzel szemben a póttartalék a minimumra csökkenthető. Az új véderőjavaslat Ausztriában és Magyarországon már csak azért is a legközelebbi időben várható, mert a balkán-államok hatalma gyarapodott s különösen azért, mivel Németország, Franciaország, Anglia és Oroszország, ugyszintén Olaszország is növeli haderejét.

Hogy azonban ne essünk kétségbe, a következő bécsi híradás megvigasztalja a monarchia népeit, hogy a hadi túllépés nem lesz egy félmilliárd, hanem csak potom kis háromszázmillió, — amint itt következik:

vert arcát takargatva, szintén a kapu elé kuporodott. A kötés megint a hóra alatt volt.

— Nagyon megvert a mamád, Borka! — kérdezte a fiu halkán, szeretettel teljesen. Borka fejét leejtve hallgatott.

— No mond, még most is fáj?

— Fáj, persze, hogy fáj . . . a hajamat huzta! — tört ki a panasz Borenkából és keservesen sirva fakadt.

A két gyerek szivében most megeredt a forai fájdalomak zsilipje és gyatra beszédükből tiszta aranytollu szómadarak repültek ki a napos, tiszta délutánba. Most egyiküknek se jutott eszébe a játék, a lányka zsémbes, örökösen rosszkedvű szüleitől beszélt: Gyurka, az árva pékinas, gazdáját panaszolta s már késő volt az idő, mikor minden tagjában holtra zsibbadtan s az egész napi éhségtől elgyötörve kibujt a kapu alól.

— Holnap is elgyúsz?

— Persze, csak legyő kint a kútnál! — mondta Gyurka már mentében s mielőtt a sötétülő utcákat járta, még sokat gondolt a furesa képü, könnyen síró ács Borkára.

Sokáig kódorgott utcát, teret kimérvo rogyant x lábával; később, hogy senki ismerőssel nem találkozott, neki bátorodva a piacra tért.

Itt is kevés volt az ember. A szerbek, mérsárosok már felszedték sátraikat s a viaszmaradt helyekről nehéz, büzös párák szálltak föl a homályban. A kofák a falak alá szorulva tolták haza terhes, nyikorgó taligáikat; csak néhány a hulladékra szabadult gazdátlan eb marakodott a tér közepén.

lányka mellé szegődve és kíváncsian fürkészett be a kosárba.

— Ebédet viszek a tatámnak! — mondta Borenka mérgesen és az edények között turkáló gyerek kezére ütött.

Gyurka szegyenkezve kapta vissza a kezét. A párolgó, friss ételszag az orrába csiklántott és ezentul Gyurka kissé kedvetlenebbül, néha-néha hangosan, durván, káromkodva haladt pajtása mellett. Senki sem hívta, mégse tudott elmaradni, mint valami kóbor, kikoplalt eb sompolygott az ingerlő szag után.

Még nem volt egészen dél, mikor a te-lepre értek.

A hatalmas fával, szeméttel behordott területen nótás kedvvel folyt a munka. Az ácsok erősen meghajolva, valamenyien félig meztelenre vetkőzve, hatalmas erejü bronzmasinákhoz túrnva hasogatták a szép szál fenyőket.

Egy fehér, vászonruhás férfi magas farönkről pipaszó mellett vigyázta a fejszék harmónikus csattogását.

— Rajta, rajta, emberek! — hangzott föl időnként a fehérruhás morozos hangja.

S ilyenkor még gyorsabban, hangosabban csaptak le a fejszék, melyek kek fénynyalábot vittek föl a sűrűre fagyó égre, lent pedig esengő szilánkokat hasítottak ki a fenyők karsu testéből.

Tompa kolompolással elérkezett a dél. Hangos egyöntetű lafatyolás, a foghoz vert kanalak reszelős csikorgása hangzott mindenütt.

A gyerekek seregesen egy berregő kis

ökörszemet hajszoltak az ölberakott fák között.

Az egyik parasztsuhancznak végre is sikerült kalapjával leütni a madarat s most nagyhangu tanakodással készültek fölötté törvényt ülni.

— Mit csináltak azzal a csöppéggel?! — kiáltott rá valaki a sürgölődő csoportra. Aztán egy görnyedt, fehérszakállu ács ott hagyta ebédjét és dühösen közéjük nyult.

— Add ide azt a madarat, te hóhér!

A gyerekek morgolózva sompolyogtak el az öreg mellől.

Egy órákor felzúgott a könyörtelen kolomp és dalsan, gondtalanul újra kezdetét vette a fürge kopácsolás.

Gyurka és Borenka összebarátkozva, holdog csacsogással értek haza. A kapuban Borenka hangosan bebizonykodott, hogy mindjárt kijön.

De alig, hogy a lányka eltűnt, utána nyomban fájdalmas sikongás, vad pörlekedés hangzott ki a házból.

Gyurka a sarokra futott s a palánk réssein át leselkedett be az udvarra. Láttá, hogyan ezibálják Borka göndör, fekete haját s az ő szeméből is kiluggyant a könny. Gyerekes, mély szeretettel sajnálta pajtácát.

Mikor az ácsné belefáradt az ütlegelésbe, a szepegő lánykával lekefältette a cipőit és páváskodva kifordult az utcára. A kaput ács nyikorgással zárta be maga után.

Gyurka a palánk tövébe lapulva várta meg az ácsné eltűnését, aztán a kapu alá hasalt és élesen hívogatta elő a lánykát.

Borka kijött a konyhából, pirult, meg-

Bécs, márczius 1.

A legutolsó közös miniszteri tanácskozás után hírek keringtek róla, hogy a rendkívüli katonai óvintézkedések, amelyek a nemzetközi helyzet következtében váltak szükségessé és a tartalékosok behívása, ugyszintén az ezekkel kapcsolatos beszerzések *négyszázhatvan millió koronába kerülnek*, illetőleg ennyire fognak rugni addig, amíg megkezdődik a tartalékosok hazabocsátása. A N. W. T. megbízható értesülés alapján közli, hogy ez a számadat tuloz. A költségek, amelyeket a legközelebbi delegezió fognak elszmolni, a katonai beszerzésekkel együtt *háromszáz millió koronára rugnak*.

A nagy összecsapás.

— Készülődnek az összes pártok. —

Ujabb erőszakosság küszöbén.

— Híreik a politikai harcztérről. —

Budapest, márczius 1.

A jövő héten olyan gigászi mérkőzésnek lesz színhelye Magyarország, amilyen talán 1848. márcziusa óta nem volt. Ennek a nagy összecsapásnak eredményétől függ, vajjon siri gyászbán, vagy a szabadság, a demokrácia jegyében ünnepelheti-e meg a nemzet a történelmi emlékü márczius idusát. A hatalmas, a döntő ütközetre készülnek az összes pártok: az ellenzékiek, s a munkapárt egyaránt, a fegyveres hatalom éppen úgy, mint a munkásság.

A többség terveiről ezeket halljuk:

Ha a képviselőházban a tanítókról szóló vita hétfőről áthuzódnék keddre, akkor a Tisza-reformot szerdára tűzik ki a napirend első pontjává. Tisza és a kormány ezzel azt akarják fitogtatni, hogy egy olyan remekmű, mint a plenum előtt fekvő választójogi javaslat, egyszerűen nem szorul parlamenti csinyre, másrészt azt, hogy az ellenzék bevonulásától nem fél. Még pártkérdéssé sem fogja tenni a kormány a javaslat egyes részleteinek megszavazását, hogy liberáliszmusát ezzel is kimutassa. (Az igazi ok az, hogy néhány újabb kilépéstől tartott.) Ha az ellenzék bevonul a Házba,

Gyurka nagy vizsgálódva körüljárta a piacot, de hiába fáradt, egy rothadt almán kívül semmi megehető nem talált. Korgó gyomra mindjobban urrá lett fölötte és göröcsös rángásokkal huzta be a sötét Mária-utcába.

Lassan, félénk alkudozással lopakodott az üzlet elé, melyben öt év óta tüdejét és satnya gerincét keverte bele a fehér süteménytészta. A szomszéd sarokra állva lábujjhegyről leselkedett.

Benn, a pult mögött pipázgatva, ujságot olvasva üldögélt a mester. Később a négy segéd is bejött és teli nagy kosarakból frisse, még gőzölgő kenyereket raktak a polcokra.

A mester most abbahagyta az olvasást, valamit sugott a segédeknek; aztán mosolyogva megint az ujságba mélyedt.

Gyurka hirtelen lebukott, mert úgy látta, mintha az öreg beszéd közben kifelé léccentett volna a fejével. Egy pillanat múlva azonban már maga se hitte az egészet, újra lábhegyre állt.

A segédek, mint máskor is szokták, tele-rakták a polcokat, aztán kapva a kosarakat szóltanul kimentek.

Ahogy az üzletben esend lett, Gyurka orót vett magán s az illatozó kenyerektől csalogatva egészen az ajtóig merészkedett. Minden gondolata, vágya ott tánczolt a pékholt lisztporos levegőjében s a fél világot nem adta volna, ha csak egy harapásnyi jutott volna neki a sok ropogósra sült falatból.

— Meg vagy, gazember! — zúgott föl Gyurka háta mögött egy ismerős, szigorú

s ott zajos jeleneteket provokálna, akkor a rendőrség, de szükség esetén a honvédség is akcióba lép, amely egyelőre pótolni fogja a még szervezés alatt lévő palota-őrséget. Tisza és Lukács személyes védelmére a munkapárt izomfiainak kebeléből megalakult két testőrgárda. Az önkéntes darabontok részint az előnői emelvényen, részint a miniszterelnöki szék körül foglalnak állást. Ha esetleg nagyobb utzavargások lesznek akkor bécsi utasítás alapján a rendfenntartást a főkapitánytól azonnal átveszi a hadtestparancsnok. A Házban pedig, válaszul az ellenzék és a nép halálmegevető föllépésére, a munkapárt indítványozni fogja, hogy a reformot en bloc, vita mellözésével foqadják el s egyben utasítani fogja a házszabálymódosító bizottságot, hogy másnapra nyuítsa be a reviziós javaslatot, amelyet szintén azonnal en bloc fognak elogadni s azután bizonytalan időre el fogja magát napolni a képviselőház.

A szövetkezett ellenzék intéző-bizottsága ma egész nap tanácskozott, sőt holnap is folytatja megbeszélését, estére pedig az egyes pártok elé terjeszti a határozatát. Az intéző-bizottság hosszas eszmecserejének az oka, hogy többféle terv került elője. Egyesek azt ajánlották, hogy elvi deklarációt és tiltakozást kell kifejezésre juttatni a Házban, azután kivonulni. Akadt olyan is, aki nem tartotta volna helytelennek, hogy az ellenzék résztvegyen a választójogi javaslat tárgyalásán, illetve a szavazásokban, miután a részleteket nem teszi pártkérdéssé a kormány a munkapártban és így egyes pontoknál esetleg lényeges módosításokat lehetne elérni. A harmadik s a kétségtelemnül győzedelmessé váló álláspont az, hogy minden eszközzel, miként a múltban, úgy most is, meg kell akadályozni a normális tárgyalást, mert így csak a nyers erőszak alkalmazása révén juthat a többség a szavazás lehetőségéhez. Az egyes ellenzéki pártok elnökségei már intézkedtek, hogy holnapra minden párttag a fővárosban legyen s itt maradjon a nagy harc lezajlásáig. A szociáldemokrata párt is teljesen készen áll az országos tömegsztrájk prokla-

hang és ugyanakkor két hatalmas marok esavarta meg az ő két fagyos, szétálló tüdét.

Gyurka eszeveszettül kapálózott, de hiába volt minden. A segéd, mint valami törbe esett rókat cipelte maga után, be az üzletbe, egyenesen a boldogan nevető gazda elé.

— Késő van már ugyis, csukja be Stefán a boltot! — mondta a mester és vigyorogva a mellénye alá nyult.

A magas, bepléhezett ajtóknak hangos robajjal csapódtak egymásra.

Ez este váratlanul nagy tort csaptak Sándorék műhelyében a többi pajtások. A leöntött postágyerek ma tartotta meg inassá avatását s minden ismerős hivatalos volt az ünnepségre.

Az egész utca inasai fülig ették-itták magukat s csak éppen Gyurka liányzott.

— Pedig hát el is volt szökve! — mondagatta Sándor minduntalan.

— Hátha befogta a rendőr? — Az is lehet, hogy valaki visszavitte a műhelybe! — találgatták mások s valamennyiüket bántotta a kíváncsiság.

Nem volt maradásuk, lakoma után lustan felkacázódtak és zümmögve, dudolva a péküzet elé sorakoztak. De Gyurka felől ott sem tudhattak meg semmit.

Csend volt és sötét. Csak a berúszott műhelyből szűrődött ki némi világosság, de a gyerekek hiába kísérelték meg, hogy belássonak: még egymás vállára állva se értek föl a pókháló, kovászos ablakokig.

málására s az ellenzékkel — minden meqfontó kísértés dacára is — a legbensőbb kontaktyaban áll.

Mai híreink itt következnek:

Az intéző-bizottság ülése.

Ma délelőtt a szövetkezett ellenzék intéző-bizottsága konferenciát tartott, hogy a következő taktikát megállapítsa. Az értekezleten, amelyet Kossuth Ferencz lakásán tartottak meg, megjelentek: Apponyi Albert gróf, Désy Zoltán, Tóth János, Szentiványi Árpád, Súly Gyula, Zlinszky István, Holló Lajos, Földes Béla, Bakonyi Samu, Lovászy Márton, Zichy Aladár gróf, Rakovszky István, Zboray Miklós és Szmracsányi György. Az értekezlet délelőtt tizenegy órakor kezdődött. A tanácskozás a politikai helyzet körül forgott, kapcsolatosan azzal, hogy a kormány a jövő héten kezdheti meg a választójogi javaslat tárgyalását a képviselőházban. A tanácskozást délután félhárom órakor félbeszakították.

Az intéző-bizottság délután öt órakor folytatta Kossuth Ferencz elnöklésével tanácskozását a negyvennyolczas függetlenségi Kossuth párt körhelyiségében. A tanácskozáson a délelőtt részt vett bizottsági tagokon kívül Andrassy Gyula gróf és Vázsonyi Vilmos is jelen volt. A tanácskozás este nyolcz órakor ért véget.

Az intéző-bizottság holnap délelőtt tizenegy órakor Kossuth Ferencz Greham-palotabeli lakásán újból összeül tanácskozássra.

A szövetkezett ellenzék egyes pártjainak képviselő tagjai vasárnap este hat órakor gyűlnek össze saját párthelyiségekben értekezletre.

A szövetkezett ellenzék intéző-bizottsága, valamint az egyes pártok elnökségei ez uton is felkérlik képviselő tagjaikat, hogy a holnapi naptól kezdve valamennyien a fővárosban tartózkodjanak.

A disszidensek értekezlete.

A munkapártból kilépett képviselők, köztük Székely Ferencz, Návay Lajos, Márkus József, Székely Aladár s mások, ma délután politikai eszmeosérére jöttek össze Sándor Pál lakásán. A konferencián részt vettek: Vázsonyi Vilmos és Pető Sándor demokrata képviselők. A választójogi javaslat képviselőházi tárgyalását illető maguktartását beszéltek meg, de végleges határozatot nem hoztak, erre a hétfői folytatolagos értekezleten kerül sor. Az uralkodó vélemény az volt, ha az ellenzék bemegy a Házba, a disszidensek is bemennek, de az ellenzék hátvédje nélkül ők sem vesznek részt a választójogi vitában. Éppen ezért megvárják az ellenzéki intéző-bizottság, s az egyes pártok állásfoglalását, s ehhez szabják azután a maguk eljárását.

Andrassy és Apponyi Tisza ellen.

Megirtuk, hogy gróf Tisza István egy új-éagezikkben kiadta a jelezót: legyen elég a személyeskedésből, a kormány és a munkapárt megvádolásának, amely a Désy-afférből támadt. Az ellenzék vezeterei ma felelnek erre a különös felhívásra:

Gróf Andrassy Gyula ezeket mondotta:

— Tisza cikke ismét tanuságot tesz azokról a kvalitásokról, amelyek őt a képviselőház elnökévé predestináltak és pedig a higgadtságról, az igazságságról és a pártatlanságról. Milyen örült is lehet ez az ellenzék, hogy ilyen kitünő, pártatlan elnök alatt nem akar résztvenni a képviselőház tárgyalásaiban. Milyen megfoghatatlan, hogy az ellenzék nem bizik abban, hogy jogai meg fognak óvatni és hogy a házszabályok is meg lesznek tartva Tisza által. Tisza csodálkozik azon, hogy az ellenzék kemény vádakot emel, pedig könnyen megérthető, hogy épp akkor, amikor ő összetöri a házszabályokat, épp akkor, amikor kidobhatja karhatalommal az ellenzékét és a többség a maga vélt jogait a végleteikig viszi, épp akkor bizonyul be, hogy ez a többség visszaélés árán, meg nem engedett módon szerzett állampénz révén jutotta a hatalomhoz. És ezt ne támadja, ne ostromozza az ellenzék? Hanem vessen véget az ellenakciónak és hunyászkodjék meg? Miért? Mert Lukács

László Tisza szerint nagy szolgálatot tett az országnak, hogy benyújtott egy konzervatív választójogot. Hát nem látja be, hogy ezzel nem szolgálatot tett az országnak, hanem *irtózatot károkat, még a konzervatív érdekeknek is*. Először azért, mert a választójogi tervezet rossz, nem elégíti ki az elkerülhetetlen igényeket; másodsor azért, mert az lejáratja a konzervatív gondolatot, aki törvénytelenességgel, jogtalansággal és illetéktelenül szerzett pénzzel dolgozik és így még inkább erősíti a romboló radikálizmus gondolatirányzatát. Furcsa követelés, hogy azért, mert *valaki magát ugyan konzervatívnek nevezi*, de a szenvedélytől elvakultan, a párt érdekeinek alárendelve a konzervatív érdekeket rossz és szűkkeblű javaslatot csinál, mindenki támogassa, aki a túlzó radikális-mustól fél. Valóban hihetetlen, amit a kormány-párton cselekszenek. Az ellenzék kizárása mellett, azon vád alatt, hogy a hatalmat visszaélésel szerették és amikor a közbeeső választások — mint a ferencvárosi is — bizonyítják, hogy a közvélemény elfordult tőlük, hihetetlen konoksággal alkotnak törvényt a legéletbevágóbb kérdésekben is és nem látják be, hogy a homokba dolgoznak, hogy a mit csinálnak, *nem maradhat fenn, hogy amit ma alkotnak, az nem fog eredményre vezetni, mert a legjogosultabb és a legtisztább eszközökkel létesült többség jogait is messze túlhaladva voltaképpen bitorolják jogait*. Én is azzal végzem: *Legyen már elég az erőszakos, céltudatos, szenvedélyes párturalomból, amely a hazát immár ellefjeletti és a párt fogalmából kultuszt üz.*

Gróf Apponyi Albert így nyilatkozott:

— Rettentő illúzióban él Tisza, ha azt hiszi, hogy ezzel a választójogi javaslattal, ha sikerülne is neki keresztül erőszakolni, a kérdés *nyugvópontja jutna*. Az ellenzék ezt a törvényalkotást olybá veszi, mintha semmi se történt volna, de olybá veszi az ország közönségének legnagyobb része, olybá veszik azok a tömegek is, amelyeknek arra, hogy az alkotmány sáncaiba bevétessenek teljes jogosultságuk van és amelyek ettől a kormány javaslata által, átlátszó ravaszkodások útján üttettek el. A kérdés ennek a törvényjavaslathoz keresztül erőszakolásával *semmit sem veszít akút jellegéből*. Az agitáció nem hogy megszűnne, de ki fog élesedni a kormány torzalkotása miatt, a melynek nyilvánvaló, de ma már le sem tagadott célja a *jelenlegi rendszer és párturalom mindenáron való fentartása*. A ferencvárosi példa is illusztrálja a *mai pünkösdi királyság biztosan beteljesedő sorsát*.

Batthyány Tivadar nyilatkozata.

A régebben betegeskedő gróf Batthyány Tivadar, aki most néhány heti tengeri utra készül, ma egy hírlapíró fogadott, s nyilatkozott előtte az aktuális politikai kérdésekről. A Déry-pör során napfényre került sőpanamáról, s a pártkassza-matipulációról ezt mondotta a Justh-párt kiváló alelnöke:

— Nézetem szerint Lukácsnak büntársai a Khuen-kabinet mindama tagjai, akik erről a manipulációról tudtak. De büntösök azok is, akik most már ismerve a munkapárti kassza pénzének eredetét, bár kaptak is a pénzből, mégis megtartják mandátumukat és törvényhozói jogokat akarnak gyakorolni. Szerintem az a kormány és az a párt, amely ilyen súlyos vádat tisztázatlanul hagy, nincs följogosítva az ország ügyeinek vezetésére, nincs neki joga a törvényhozás termét elfoglalni. Mert hiszen világos, hogy mindaddig, amíg szabad bizonyítás mellett be nem igazolódik, hogy Andrassy, Déry és társai Lukácsot megrálgalmazták, amíg a súlyos vád alól Lukács magát és társait teljesen nem tisztázta, az utolsó napok eseményei után mindenki fölteszi, én is fölteszem, hogy Lukács a vád tárgyát tevő büntető cselekményt, a *rábizott állami vagyon megkárosítását, egy politikai párt alapításának céljaira elkövette*.

A választójogi harczról, illetve a reakciós Tisza-reform „letárgyalásáról“ Batthyány így vélekedik:

— Akármi legyen ezzel a javaslattal, én csak azt mondhatom, hogy mindaddig, amíg az

általános, egyenlő, titkos választói jogot, legalább abban a mértékben, amint azt az ellenzéki pártok megállapították, életbe nem léptetik, a népjogokért folyó harcz még az eddiginél is nagyobb lelkesedéssel folytatódik, és a fölemelt létszámú hadsereg, Tisza összes darabontjaival egyetemben se lesz képes a népjogok harcosságait elnémitani. Óva intek mindenkit, ne vigyék a tömeget, ne vigyék az ellenzéki pártokat a végső elkéserdésbe. A legnagyobb hiba lenne, ha az ellenzéki pártokat arra kényszerítenék, hogy a *parlamenttel szemben véglegesen passzivitásba menjen*. Mert ha elkövetkeznek a parlamenten kívül álló harcz az egész vonalon, ez a *dinastiára is, a kettős monarchiára is végzetes eredményeket hozhatna*.

A jeles államférfi a tömegsztrájkokról, a munkásság nagyszerű politikai demonstrációjáról ezeket jegyezte meg:

— Abban nem lehet nézeteltérés, hogy a munkásságnak törvényes joga van a sztrájkra. Ezt a fegyvert természetesen csak a legvégső szükség esetében alkalmazhatja. A mi küzdelmünkben a *politikai tömegsztrájkot teljesen megokoltunk és jogosnak tartom*. A polgári és munkástársadalom egy súlyos vádát alott görnyedező kormányzattal szemben azért küzd, hogy az alkotmányos király által megígért általános választójogot, legalább is abban az amugy is nagyon megnyirbált terjedelemben adják meg, a melyben az ellenzéki pártok megegyeztek. A tömegsztrájk célja tehát semmi egyéb, mint Tisza és Lukács kisdud csoportjának félretolása, hogy *igy a király és nemzet millióinak egyetértő akaratára szabadon érvényesülhessen. Lojálisabb tömegsztrájkot még soha a világon nem csináltak, mint a mostani lesz, mely végső elemzésében egy többszörösen megismételt királyi ígéret végrehajtása érdekében történik*. De megokolt a tömegsztrájk azért is, mert Tisza és Lukács javaslata ha csakugyan törvényerőre emelkenék, *évek sorára megsemmisíténé Magyarországon a parlamentaris alkotmányosságot*. Ezt a szentéget megvédeni e haza minden fiának nemcsak joga, de egyenesen kötelessége is.

[Batthyány végül a függetlenségi párt programjának kormányképeségéről, s az ellenzéki pártok fuziójáról beszélt:]

— Khuen és társai az uralkodónál és az ugynevezett bécsi irányadó körökben el akarják hitetni, hogy ők az egyedüli kormányképes párt Magyarországon. El is nevezték magukat „középeurópai szükségesség“nek. *A munkapártnak ez az állítása egyszerűen valótlan*. Vállalkozom rá, hogy a függetlenségi és 48-as párt programjából *egy órában belül olyan kormányzati programot terjesztek elő, amely kormányt és törvényhozást éveken át foglalkoztathat; olyan programot, amely a szabadság és haladás szellemében az üdvös törvényalkotásoknak egész sorozatát foglalná magában, anélkül, hogy akár a monarchia két állama valami felfordulást, akár csak legkisebb zavart is okozna*. Föltéve, természetesen, — amit föl kell tennem — hogy a magyar alkotmány másik tényezőjénél, az *igazi alkotmányosság, a törvényesség és a haladás követelményei iránt jóindulattal találkozunk*. Mondom: a függetlenségi párt programja alapján is lehet nyugodalmas kormányzati programot csinálni. *Az ellenzéki pártok egyesülésének eszméjével szimpatizálók*, természetesen alapos munkát és megfontolást igényel olyan közös kormányzati program megállapítása, amely *elvétele nélkül minden szabadságszerető magyar hazafit közös munkára egyesíthet*.

Szabó István kilépése.

Szabó István (nagyatádi) kisgazdapárti országgyűlési képviselő ma a következő levelet intézte Kossuth Ferenczhez, mint a szövetségelt ellenzéki pártok elnökéhez:

„Kegyelmes uram! A volt urbéres birtokoságok közlegelőjének értéken aluli kisajátíthatásának megakadályozása miatt, igen súlyos okok nyomása alatt be kellett mennem a csonka képviselőházba. Miután a képviselőházi erőszak letörésére szövete-

kezett ellenzék eme eljárásommal egyet nem ért, ennél fogva a *szövetkezett ellenzéknek elfoglalt intéző-bizottsági tagságomról lemondani kötelességemnek tartom*. Budapest, 1913. Február 16. Szabó István, a nagyatádi kerület országgyűlési képviselője.“

A kormány munkaprogramja.

A kormány legközelebbi „munkaprogramjáról“ a többség egyik beavatott tagja ezeket mondotta el:

— A képviselőház elnökének, illetve a kormányának az a terve, hogy a *választójogi javaslat letárgyalásao után a házszabályok revízióját tüzeti napirendre*. A házszabályok módosítása tekintetében élénk érintkezések folynak Tisza István gróf, Lukács László, Khuen-Héderváry Károly gróf, Darvai Fülöp és Kenedi Géza között. A két utóbbi az előadói eloratumot csinálja. Héderváry gróf pedig elnöke a bizottságnak. A revízió irányát Tisza szabja meg, azaz már meg is szabta. A házszabályok megmódosítása után a kormány *be akarja rekeszteni az ülészakot*, hogy a revízió a következő ülészakon már érvénye legyen. *A kerületek beosztását már az új ülészakon kívánja a kormány tárgyalatni*. Ekkorra már az új házszabályt szándékozik alkalmazni. Az új ülészakra esnek a *delegációk* is. A delegátusoknak a mostani ülészak berekesztésével lejár a mandátumuk, az újban tehát új delegátust kell választani. Az új ülészak megnyitása után *nagyobb parlamenti szünet* következik.

Egy hír szerint e gyönyörű program elvégzése után, a nyári szünet alatt gróf Tisza István visszavonul s lemond az elnökségről. Állítólag Lukács Lászlónak is hasonló terve volna, de róla nem hisszük el. Ő meg fog mindaddig maradni miniszterelnöknek, amíg lent vagy fent ki nem rántják alóla a gyékényt. A zalatnai hős nem olyan legény, aki a maga jószántából távoznék. Őt kiméletlenül ki kell emelni a „nyeregből“.

A trónörökös lapja Lukácsékról

A bécsi „Reichpost“ mai száma vezércikkben foglalkozik a magyar munkásság általános politikai sztrájkjának ügyével és ezzel egyidejűleg éles világitásba helyezi a Lukács-kormány felelősségének kérdését is. A figyelemreméltó cikkből az alábbi részleteket közöljük:

„Viharos események előjelei mutatkoznak. Vajjon ezek szolgálatot tesznek-e a magyar népi igazságos ügynek és belátásra bírják-e az ország uralkodó politikusait, hogy választójogi reformjakkal voltaképpen *istentelen játékok üznek egy nemzet reményeivel?* A Lukács-minisztérium választójogi reformjából mindenütt, ahol a látást nem nem zavarják az önző osztálypolitika érzései, csak egy vélemény lehet. A tervezet a választói jogot egyenesen kiszolgáltatja a közigazgatási hatóságok önkényének, az uralkodó párt hatalomnak, valamint a nemzeti vagy gazdasági ellenfelek visszaéléseinek. A civilizált államok egyetlenegy választójogi törvényében sem található a választói jog hasonló megkötöttsége.“

„A törvény telve van akadályokkal és hamiságokkal, a választói jog reformját hirdeti a valóságban pedig széles rétegekre megrosszabítja azt, több százezer választót megfosztván eddigi jogától. Ez a törvény a jóindulat látszata alatt az eddiginél is *nagyobb jogtalanságot teremt meg*, hasonlóan a most tárgyalás alatt levő tanítói fizetésrendezésre vonatkozó törvénytervezetekhez, amely az állami tanítók részére biztosított kedvezményekben csak abban az esetben részelteti a felekezeti iskolák tanítóit, ha ezek arra „mélótnak“ bizonyulnak.“

„A magyar kormány és Tisza hívei abban bizakodnak, hogy az általános sztrájkot letörhetik és törvényjavaslataikat mindennek elenére diadalra juttatják. Lehet, hogy a tömegtiltakozás veszedelmes szervezetét meg tudják fékezni; valószínű, hogy ebből arra a hamis következtetésre jutnak, hogy minő jogosan járnak el, amikor az ilyen felforgató törekvések elé a választójogi reformmal gátat vetnek. A valóság azonban az, hogy *ennek a javaslatnak törvénynyé válása, valamint a tömegsztrájk fölött kivándó külső győzelem sem fogja a Magyarországon uralkodó politikai hatalom sikerét emelni*.“

„Magyarország politikai fejlődésének új fordulata vigasztalan helyzet előtt áll, amelynek sötét titkaitól félni igen, azokat mérlegelni azonban

nem lehet. És mindazokért, a mi bekövetkezik, Lukács ur, aki csak mégis királyhi férfi, felelősséget akar vállalni? Ha a magyar kormánypartban csak egyetlenegy, őszinte meggyondolt férfi van, akkor ennek még a legutolsó órában is meg kell modulnia, hogy a kormánypolitika eme szerencsétlen irányítóját visszarántsa a mélység előlé.

Nagy kavarodás Kassán.

Kassáról táviratozzák: Kassa város törvényhatósági bizottsága minden hónap végén szokta megtartani a közgyűlést. A február havi közgyűlést tegnap kellett volna megtartani, de hirtelen elhalasztották a közgyűlést és márczius elején fogják csak a február havi közgyűlést megtartani. A kassai munkapártban ugyanis a közgyűlés előtt nagy riadalmat keített gróf Zichy János kultuszminiszternek lemondása és mivel alaposan kellett attól tartani, hogy a közgyűlés ellenzéki tagjai ebből az alkalomból a kormány iránt bizalmatlanságot szavaztatnak, a főispán jobbnak látta a közgyűlést márczius elejére halasztani.

Vigad a só-párt.

— Dolgozik a törvénygyár. —

Még nem tüzték ki a választójogot.

— A munkapárti дума ülése. —

Budapest, márczius 1.

Khuen-párt fegyelmi rendszere föléledt. Ismét vacsoráztatják, itatják a többség huzódzó tagjait. Tegnap este báró Vojnits Sándor rendezett lakomát Jankovich Béla miniszteri kinevezésének és Szász Károly alelnökké választásának örömeire. A céczón rövid ideig gróf Tisza István is részt vett a két óra éjjelleg Lukács László is ott vigadt együtt az örökkön mosolygó gróf Khuen-Héderváry Károlylyal együtt. Minde nagyon szép lett volna, csak egy baj volt, hogy összesen csupán hetven képviselő verődött össze. Délelőtt még százhuszonötven voltak s ostére még ez a kis szám is lepadt. Vajjon hol bujkál a munkapárt nagyobb fele s vajjon miért bujkál, miért nem teljesíti kötelességét?

Ma is nagyon kevesen, még százan sem voltak benn a Házban, Tisza és a pártvezetőség nagy bosszúságára, amely ez okból is — nemcsak a munkásság kifárasztása céljából — halogatni kénytelen a választójogi reform tárgyalását, amelyre ugyanis legalább kétszáz embert szeretnének összeverbuvalni. A munkapárt vezetősége most szigorú utasítást adott ki, amely szerint a következő két héten át a munkapárt valamennyi képviselőtagjának állandóan a fővárosban kell tartózkodni.

Gróf Tisza István a munkapárt alelnökeivel: báró Vojnits Istvánnal és báró Ghillány Imrével vonult vissza tanácskozáásra.

— Résen kell lennetek — mondotta gróf Tisza — százhuszonöt emberrel nem lehet itt komoly harcot megvívni. Az az értesülésem, hogy a szocialisták vasárnap elhatározó lépésre készülnek. Ezzel nekünk is számolnunk kell.

Gróf Tisza István egy csoport képviselő előtt is kifejezte aggodalmát afölött, hogy a munkapárt nem látogatja elég szorgalmasan az üléseket.

— Megtörténhetik, — mondotta egy képviselő — hogy az ellenzék egy szép napon váratlanul bejön és leszavaz bennünket.

— Ilyen esetűségektől — felelte Tisza mosolygva — nem kell tartani, de kötelessésem minden pártagnak most már pontosan itt lenni minden ülésen.

A Ház hétfőre a tanítói javaslatokat tüzte napirendre és így a választójogi javaslat tárgyalása újabb késést szenved. Nem valószínű, hogy hétfőn elkészüljenek a tanítókkal és így a választójog esetleg szerdára marad. Gróf Tisza István a választójogi javaslat napirendre tüzése dolgában ma a folyosón ezeket mondotta:

— Nem gondolunk puccsra. Az a szándékunk, hogy a választójogot ne közvetve tárgyaljuk. Ugy intézkedünk, hogy a választójog mint első napirendi tárgy szerepeljen és tárgyalása az ülés megkezdésével induljon.

Azt a hírt, hogy a munkapártból nyolcvan

nan vagy százan ellenzik a harmincz éves korhatárt, a legelőnkebben meggyafolták. Nagy meglepéssel beszéltek arról is, hogy a miniszterelnök tegnapi nyilatkozata szerint, amelyet Huszár Károly, a nagyzerenczei képviselő kérdésére tett, a választójogi javaslat egyes szakaszainak megszavazása vagy meg nem szavazása nem pártkérdés.

Szó volt az ülés előtt arról, hogy az ipoly-sági választás ügyében, vagy helyesebben szólva, Sztranyovszky Sándor munkapárti képviselő megveretése ügyében interpellálni kellene; beszéltek, hogy Almássy László, aki az esetről jelen volt, interpellálni fog, interpellációt azonban, legalább ma még, nem adott be senki. Egyelőre megelégedtek azzal, hogy táviratilag üdvözölték a „mártírt“. Itt említjük, hogy Palugyay Mór, a Kossuth-párt lelkes és agilis tagja, aki résztvett az ipoly-sági korteskedésben, a leghatározottabban meggyafolja Sztranyovszky Géza balassagyarmati közjegyző amaz állítását, mintha ő (Palugyay) lett volna a Középpalotja községben lejátszódott véres esemény felbujtója.

Az ülésen alig negyvenötven ember jelenlétében az adótörvények elhalasztásáról, az osztatlan legelőkről, a lóverseny-ügy reformjáról s a vízjogról szóló javaslatokat „tárgyalták“ le. Az osztatlan legelőkre vonatkozó javaslat vitáját az ellenzéki nagyatádi Szabó István kiszagdapárti követ felszólalásai élénkítették. Hétfőre a tanítók fizetésrendezését tüzték ki napirendre, amely kérdés előtt a munkapárt és a műellenzék egy kis obstrukciót akar kezdeni, hogy csupa taktikából mennél tovább húzódjék a választójog napirendretüzése.

A mai ülésről a következő részletes tudósításunk számol be:

Az adóreform elhalasztása.

Gróf Tisza István elnök feltizenegy után nyitotta meg az ülést. A kérvények előterjesztése után azonnal áttérték a napirendre.

Hegedüs Loránd előadó igen röviden ismerteti és pár szóval elfogadásra ajánlja az új adótörvények életbeléptetésének elhalasztásáról szóló törvényjavaslatot.

Hantos Elemér hosszasan bírálja az adótörvények ellen indított mozgalmat, amelynek következménye az, hogy most azoknak a törvényeknek a végrehajtását is el kell halasztani, amelyek ellen senki sem tett kifogást és amelyek szocialis szempontból igen nagy haladást jelentettek volna. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójáról, a tőkekamatadóról s a jövedelmi adóról szóló törvényeket mindenesetre jó lett volna életbeléptetni. Az elhalasztásnak köszönhetjük, hogy most olyan adórendszerünk lesz, amelyben senki sem tud eligezodni; részben az új, részben a régi törvények lesznek érvényben, s a régi törvényeket az új kezelési törvény szerint fogják alkalmazni. Ebből valóságos bolondokháza támad. Nagyon kéri a kormányt, hogy legalább a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójáról, a tőkekamatadóról és a II. osztályú kereseti adó eltörléséről szóló törvényeket léptessék életbe már a jövő év első napján.

Az elnök a vitát berekeszti.

A Ház a törvényjavaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben változatlanul megszavazta.

Az osztatlan legelők.

Következik az osztatlan legelőkről szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatása. Mivel számlásra senki sem jelentkezik, az elnök az általános vitát bezárja.

Báró Kazy József földművelésügyi államtitkár a javaslat gazdasági jelentőségéről beszél. Összes legelőink 47 százaléka osztatlan legelő, melynek összes területe két millió kataszteri hold. Ennek az óriás területnek a jogviszonyai teljesen rendezetlenek voltak és ez a körülmény nagy mértékben hátráltatta az állattenyésztés fejlődését. A közlegelők védelmét tovább halogatni már nem lehet.

Az államtitkár beszéde után a Ház a törvényjavaslatot általánosságban megszavazta.

A részletes tárgyalás során Szabó István kiszagdapárti több szakasznál módosítást ajánlott a törvény egyes tájékoztatói rendelkezéseinek telekönyvi biztosítása céljából.

Balogh Jenő igazságügyminiszter a beadott módosítások közül néhányat elfogadott. A többire nézve megígérte, hogy az új törvény végrehajtásában gondoskodni fog arról, hogy a beadott módosítványok intencziói megvalósítsanak.

Ezzel a részletes tárgyalás is véget ért.

Pirkner János előadó felszólalása után a javaslatot részleteiben is megszavazták.

Még két javaslat.

Következett a lóversenyeknél az üzletszerű vagy nyilvános fogadásokat és a kölcsönös fogadások közvetítését szabályozó törvény módosításáról szóló, a testnevelés céljait szolgáló javaslat tárgyalása.

Pirkner János előadó ismerteti a javaslatot, amelyet Kazy József államtitkár hozzászólása után változatlanul megszavaztak.

Következett a vízjogi törvény módosításáról szóló javaslat tárgyalása.

Kiss Ernő előadó ismertette a javaslatot.

Ertsey Péter az ellenzékot támadta, amely ahelyett, hogy itt lenne ilyen fontos javaslat tárgyalásánál, francia perverzítással...

Az elnök: Tessék parlamentáris kifejezést használni.

Ertsey Péter ezután érdemben foglalkozott a javaslattal, amelyet elfogadott.

Báró Kazy József földművelésügyi államtitkár kifejtette, hogy a javaslattal a miniszter legelőtöbb bajokat akarta orvosolni.

Ezután a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadták.

Hegedüs Kálmán az állandó igazoló bizottság jelentését mutatta be Balogh Jenő, Szentiványi Miklós, Morvay Zsigmond és Jankovich Béla mandátumairól, amelyeket ideiglenesen igazoltak.

Háromnegyed kettőkor a tanácskozást félbeszakították s megállapították, hogy a legközelebbi ülés hétfőn délelőtt tíz órakor lesz. Napirendjére kitűzték a ma elfogadott javaslatok harmadszori olvasását, az állami elemi iskolai tanítók és a községi s felekezeti tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatokat.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés ezzel két óra előtt véget ért.

A hatóságok és a sztrájk.

— Lázás készülődés. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 1.

Ha közel a fővárostól egy ostromló ellenséges sereg állna egy döntő ütközet előtt, akkor sem lehetne lázasabb a készülődés és tán az sem okozna több gondot a hatóságoknak, mint a nagy sztrájk, melyet minden körülmények között békésnek terveznek a vezetők.

Katonaság, csendőrség, rendőrség fogja ellepni a város minden utcáját, minden forgalmasabb pontját, őrzékek fognak czirkálni, a kórházak és mentők megecskuszorozzák felszerelésüket, a börtönök kiürülnek, hogy hely legyen új vendégek számára és — a kormány már előre minden felelősséget a Mentőkre és a pártvezetőségre hárt; mindezt azért, mert a munkásság békés akezióra készül.

Nem csodálatos, hogy nem a munkásság tesz forradalmi előkészületeket, hanem a kormányhatóságok. És nem átlátszó a kormány politikája, hogy még a sztrájk előtt provokál a végrehajtó hatalom, megelőzőleg szítja az elkeseredést, mikor betilt minden gyülekezést és koboztatja a munkások lapját, a Népszavát? Nyilván a kormány az volna nyjére, ha vérbe tudná fojtani az egész mozgalmat, mert míg egyrészt elrettentendő a munkásságot és a polgárságot, igénybe vehetné a legszigorubb rendszabályokat azzal az indoklással, hogy — forradalmat kell legyűrnie! Azonban erre nem fog sor kerülni. A közönség megnyugtására mindenesetre helyesek különösen a főváros intézkedései, de meg vagyunk győződve róla, hogy a sztrájkolóknak lesz annyi erejük, hogy ellentálljanak a provokálásnak.

A hatóságok intézkedéseiről szólnak alábbi hírcink:

Rendeletek a tőnégysztrájkokról.

Dr. Boda Dezső főkapitány ma három rendeletet bocsajtott ki, melyek az általános sztrájk tartamára lépnek érvénybe.

Az első rendelet azokat az intézkedéseket tartalmazza, melyekkel a főkapitány elejét óhajtja venni az esetleges zavargásoknak. E rendelet szerint Budapest teljesen egy ostromállapotban vagy ellenség által elfoglalt város képét fogja mutatni. A kapuk este 7 órakor zárandók, 6 óra után nem jó lesz az utcára kimenni (— nyilván, mert az

ember nem biztos, hogy egy rendőr-szadron meg nem támadja —), a házakba idegeneket este a házfelügyelő nem bocsáthat be stb.

A második rendelet arra nézve ad felvilágosítást, hova forduljon a publikum, ha a karhatalom segítségét igénybe óhajtja venni. Mindenki bármilyen panaszszal a legközelebbi kapitánysághoz fordulhat, ahonnan karhatalom siet a támogatására. Segítségét lehet kérni az utcai őrszemtől is, amelyek két-két csendőrrel lesznek megerősítve.

A harmadik rendelet valóságos műretek. Éles jogi érzéssel megállapítja, hogy ez a sztrájk, amelynek nyíltan kifejezett célja az, hogy a parlament elhatározásának szabadságára erőszakkal vagy súlyos fenyegetéssel kényszerít gyakoroljon, egyenesen a büntető törvénykönyv 152. szakaszába ütköző lázadás büncselekményét képezi. Kötelezőségem tehát ezzel szemben a legteljesebb erélyvel fellépni és a törvények uralmát — ha kell, a rendelkezéseimre bocsátott fegyveres erő felhasználásával és bármely áldozatok árán is — biztosítani. Ezenkívül a rendelet mindenféle förmedvényvel van tele a munkásság ellen és azzal a naiv felszólítással végződik, hogy ne támogassuk a sztrájkot.

Tanácskozás a rendőrségen.

A rendőrség vezető tisztviselői és kerületek kapitányai ma délelőtti tanácskozásra gyűltek össze a főkapitányságon, hogy megbeszéljék az általános sztrájk idejére teendő rendőrségi intézkedéseket. A tanácskozás délutánig tartott.

Katonaság az iskolákban.

A mai napon Almády tanácsos intézkedett, hogy 1100 katonára négy fővárosi iskolában elhelyezést nyerjen. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert különben — mint már megírtuk — polgári házakba szállásolták volna el a legénységet. Tekintettel azonban arra, hogy a sztrájk tartama alatt a fővárosi iskolákban az előadás szünetelni fog, még több iskolára vár az a megtiszteltetés, hogy katonaságnak és csendőrségnak szolgáljon hajlékuk.

A főkapitányi rendeletek a Házban.

A képviselőház folyosója ma Tisza István rendeletéből átváltzott utcává. A változást a rendőrfőkapitány plakátainak a folyosókon való kifüggesztése idézte elő. Boda Dezső főkapitány ugyanis a sztrájk ellen szigorú ukázokat bocsátott ki, melyeknek stilizátora és szerzője alighanem a mindenható Tisza István. A főkapitány ezeket a plakátokat ma személyesen hozta be a képviselőházba, s itt praesentálta, — nem a belügyminiszternek, — hanem a minden hatalom felett álló Tisza Istvánnak.

— Helyes, nagyon helyes! Így kell! — fejezte ki legmagasabb megelégedését Tisza a főkapitánynak s a május 23-iki erélytelenség miatt táplált neheztelése megszűnésének jeléül megveregette vállait. Nyomban intézkedett, hogy a plakátokat függeszszék ki a folyosóra. A szigorú hangu plakátok így kerültek a Ház hirdetőtáblájára, terjedelmes nagyságukkal eltakarván a bizottsági és egyéb lényegtelen hirdetéseket. A mungók seregétől állották körül Boda csári hangon szóló fenyegetéseit, mint valami hirdetőoszlopokat és kéjes gyönyörűséggel olvasták, hogy huszonöt század katonára, megszámlálhatatlan csendőr és rendőr fog vigyázni drága testi épségükre és hogy minő óvintézkedéseket tett a fegyveres hatalom Tisza rendeleteire a sztrájkot elítélő polgárság védelmére.

— Na, így már nyugodtan lehetünk, — konstatalta egyik híressége a munkapártnak.

Legtöbb olvasója annak a hirdetésnek volt, melyen Boda Dezső főkapitány Tisza nevében bírálatot mond a Sztrájkról és pártállítást meggyőződésének kifejezést ad. Tisza gárdája kipírult arccal olvasta, hogy könnyelmű, lelkiismeretlen munkát művelnek azok, akik a mostani súlyos viszonyok között izgatnak a tömegsztrájkra s ezzel még inkább növelik a tömegnyomor okait.

— Ez már igaz! Lehetetlen, hogy ennek ne legyen meg a hatása a munkások komoly cleméire.

magyarazzák egymásnak a farizeuskodó szemforgatással, miközben vaczog a foguk a sztrájkotól való félelemtől.

Lelkesedésük tetőpontját csak akkor éri el, mikor odaérkeznek a plakát olvasásban, hogy a sztrájkot a főkapitány a Btkv. 152. szakaszába ütköző lázadás büncselekményének minősíti s merészen megállapítja, hogy a „sztrájk“ kifejezett célja az, hogy a parlament elhatározásának szabadságára erőszakkal, vagy súlyos fenyegetéssel kényszerít gyakoroljon.

— Nem elég erélyes, — kifogásolja a jeles Kende Péter. — Egyszerűen ki kellett volna írni, hogy *lelőnek mindenkit, aki a sztrájkban részt vesz.*

A többiek csitítják és igyekeznek megnugtatni a háborgó hazafit:

— Jól van ez így, hiszen ebben minden benne van. Különbben olvasd csak el a másik hirdetményt, ott kifejezetten meg van a fegyverhasználatra vonatkozó utasítás is.

— Akkor jól van, — nyugszik meg a vérre szomjas nagy férfi s nyomban hozzá is kezd a másik plakát sillabizálásához.

Boda főkapitány nagy megelégedéssel gyönyörködött remekművének hatásában s öntelten fogadja a gratulációkat érette.

A munkapárt általában erősen biztatta a főkapitányt, hogy csak nagyon szigoruan kezelje a dolgokat és „ne sajnálja“, ha rá kerül a sor.

Lukács László a sztrájkról.

Minél inkább közeledik a sztrájk napja, minél inkább világlanak ki ennek a mozgalomnak nagyszerű méretei, annál idegesebb és izgatottabb a kormány. — Lukács László ma megint lenyilatkozott a sztrájkokról:

— Az általános sztrájk teljesen érthetetlen és megokolhatatlan elhatározásnak tartom a munkásság részéről. Nem is szólva arról, hogy a polgári társadalomnak ez a mozgalom milyen károkat okoz, maguknak a munkásoknak érdeke sem magyarázza meg, miért kellett ehhez a végzetes eszközhöz folyamodniok. Igazán a legvakmerőbb kombináció segítségével sem tudja az ember megérteni, micsoda cél és micsoda eredményt remélnek a munka beszüntetésétől. Keresni fogom különben az alkalmat, hogy erről a dolgról bővebben beszéljünk. Egyelőre ennyi az, amit mondhatok.

A bővebb nyilatkozat egy félhivatalos könyomatásban meg is érkezett, melyben a kormány jónak látja, hogy már előre védekezzenek ama atrocitások miatt, melyekre jelőre készült a sztrájk idejére. A nyilatkozat kijelenti különben, hogy a polgárság nem ért egyet a sztrájkolókkal, mely kijelentését nyilván azokból a nap-nap után felharsanó népgyűlési és egyesületi tiltakozó gyűlések határozataiból meríti, melyek a sztrájk mellett és a kormány ellen foglalnak állást. A nyilatkozat ezenfelül leszidja az ellenzékét, lepiszkolja a munkásság vezéreit és kijelenti, hogy a netán bekövetkező vérengzésekért elhárítja magáról a felelősséget. Ha arról volna szó, hogy a munkásság fogja a védtelen rendőroket mérsárolni, értenők a nyilatkozatot, — de szomorú tapasztalataink vannak arról, hogy a vérengzéseknek mindig a rendőrség brutális és provokatív magatartása volt az oka.

A konfiskált gyülekezési jog.

Kolozs megye valamennyi főszolgabírájához a belügyminisztertől lepecsételt rendelet érkezett azzal a szigorú utasítással, hogy csak márczius hó 1-én bontható fel s azután a rendeletben foglalt utasítások pontosan végrehajtandók. Az utasítás értelmében ma bontották fel a rendeletet, mely szigoruan meghagyja, hogy a sztrájk tartama alatt a főszolgabírók semminemű népgyűlésre engedélyt nem adhatnak, azok meglátását be kell tiltaniok s esetleg karhatalommal szétverniök. A megye területén a főszolgabírók, akik természetesen ilyen rendeletre nem is gondolhattak, eddig számos népgyűlést engedélyeztek a holnapi napra is, most azonban sürgősen értesítették az egyebírókat, hogy az engedélyeket visszavonják s ha a

népgyűléseket mégis megtartják, csendőrökkel szétoszlatják.

A főváros élmezése.

A főváros lakosságának legnagyobb gondja, hogy a sztrájk idején nem lesz-e kénytelen nélkülözéseknek kitéve. Napok óta dolgoznak a hatóságok, különösen Almády tanácsnok fejt ki fáradhatatlan munkát, hogy minden zavart megelőzzenek. A tanácsnok ma ismét nyilatkozott.

— A politikai tömegsztrájk esetére — mondta — a főváros részéről minden irányban megtörtént a szükséges intézkedés. Gondoskodtunk arról, hogy a közönség élmezése, vízzel és világítással való ellátása hiányos ne legyen és fönnakadást ne szenvedjen. E célból úgy a víz-üzemtelepünkön, mint a kenyérgyárban, a közbiztonság hidakon és gázgyárban gondoskodás történt, hogy a munka folytatása mindenképpen biztosítva legyen. Ha csak valami rendkívüli körülmény nem következik be, akkor a főváros lakosságának élmezése kielégítő lesz. Szigorú intézkedés történt az iránt is, hogy az élelmiszerekkel üzorszkodás ne történhesék. Gondoskodtunk arról is, hogy intézkedéseink folytonosságát fentartsuk és kiadandó parancsainkat minden akadály dacára is eljuttassuk a fővárosi szervezet minden ágazatába. Nem győzöm eléggé hangsúlyozni azonban, hogy mennyire fontos, hogy védelmi intézkedéseink mellett a közönség is használja ki a vásárnapot és vásároljon különös mennyiségben zsirt, velményt, cukrot és fűszert.

Nagyfontosságú még a központi vásárcsarnok igazgatójának, Ziegler Nándornak, valamint a husiparrestületi elnököknek a nyilatkozata. A vásárcsarnokban eszerint az üzem nem fog fönnakadást szenvedni és a hentesáruboltok is nyitva tartanak. A mészárosok magatartásáról az ipartestület alelnöke, Reisz Dávid nagykereskedő nyilatkozott:

A mészárosok ipartestülete a husiparos munkásság vezetőségével oly értelmű megegyezést létesített, mely szerint a tömegsztrájk első napján a mészárosok üzleteiket zárva tartják, a sztrájk többi napjain pedig délelőtt fél tíz óráig lesznek nyitva a mészárszékek és ugyanaddig tartoznak a husiparos munkások is részt venni a munkában. A vágóhídon a sztrájk tartama alatt délelőtt tizenegy óráig dolgoznak a munkások. A mi iparágunkban tehát zavaró akadály a közönségnek lussal való ellátása körül nem merül föl, mivel a szükségletet délelőtt fél tíz óráig kielégíthetjük. A legfontosabb dolog az volt, hogy a vágóhídon a munkát sikerült biztosítanunk.

A gázgyár és a sztrájk.

A világítás körül alkalmasint nem lesz fönnakadás. Dr. Ripka Ferencz, a fővárosi gázmű központi ügyvezető igazgatója munkatársunk kérésére a következő fölvilágosítást volt szives adni:

— Nálunk már minden intézkedés a legaprólékosabb gondtal megtörtént, a világítás és a mindennemű gázszolgáltatás zavartalan biztosítására. Ez azonban taktikai kérdés és így intézkedésünk részleteit nem szeretném kiszolgáltatni. Az üzemet mindenesetre okvetlenül teljes egészében fönn fogjuk tartani, efelől a közönség teljesen nyugodt lehet. Munkásaink határozottan kijelentették, hogy dolgozni akarnak. Bizonyos, hogy minden incidens nélkül föntarthatjuk az üzemet és abban az esetben is, ha munkásainkat sztrájkra kényszerítenék. Ebben az esetben nyomban más munkásaink lesznek, akikről annyit árulhatok el, hogy nem katonák, hanem szakmabeli munkások. Úgy tudom különben, hogy a többi világítási vállalat is hasonló előkészületeket tett.

Ugyanigy nyilatkozott a Budapesti Általános Villamossági R. T., hogy a társaság üzeme a sztrájk idejére is zavartalanul fog működni, mert külföldön a munkásságnak általános sztrájk esetén az a főtörkévése, hogy a világítás megakadjon, addig a magyar munkásság ezt nem akályozza meg, holott módjában lenne. A Magyar Villamossági Részvénytársaságnál most tanácskoznak a sztrájk dolgában. Mindazonáltal a lakosság minden eshetőségre készen jól teszi, ha ellátja magát

néhány napra petróleum és gyertyakészlettel, nehogy valahogy mégis sötétben maradjon.

Egészségügyi intézkedések.

A Rókus-kórház vezetősége az általános sztrájkra való tekintettel — az eddigi szomorú tapasztalatok alapján — olyan nagy előkészületeket tesz a sérültek befogadására, mintha ellenséges had ostromolná a fővárost.

Hétfőn reggel nyolcz órától fogva a Rókus-kórház egész személyzetét: Ángyán igazgató, az összes főorvosok, huszonnégy orvos, 120 apáca, 80 szolga és az egész tisztviselői személyzet szolgálatban lesz.

A Kis-Rókus, amely mióta a bujakóros osztályt onnan elhelyezték, tudvalevőleg üresen áll, most újra berendezték 150 betegre 30 ágyat már fel is állítottak. A 15-ös kórtermet teljesen kiürítették, most husz ágy várja üresen a betegeket. A 15-ös kórterem eddigi lakóit más osztályokban helyezték el. Egyelőre 170 sérültet várnak az üres ágyak.

A sérülteket a félemeleten levő Farkas tanár osztályának műtőjébe viszik. Rendszeresen három műtőasztal áll a műteremben, de az előrelátható izgalmas események következtében, a padlásról lehozattak még két műtőasztalt s így összesen öt asztal lesz a műtőteremben. A Rókus-kórház ezer betegre való kötszerrel és gyógyszerrel látta el magát. A tisztviselői személyzet fogja a betegeket kihallgatni, hozzátartozóikat értesíteni, 80 szolga fogja pedig a betegeket a hordágyakon vinni.

A betegsegélyző pénztár előkészületeiről már hírt adtunk. A mentőknek ugyancsak készülődnek a tömegsztrájk napjára, amelyre minden szükséges intézkedés megtörtént. Dr. Karikás József mentőorvos, aki dr. Kovács Aladár igazgató utasításai alapján dolgozta ki a mentők programját, ezeket mondotta az előkészületekről:

— Nálunk a sztrájk ideje alatt teljes konzignáció lesz, ami azt jelenti, hogy az összes orvosok és a bennlakó tizenhatsz mentő állandó permanenciában lesz. A kútagokból — kétszázhatvan vannak — szintén behívunk egy részt, úgy hogy az állandó őrség körülbelül nyolczvan-kilenczven emberből fog állani. A sebésületek szállítására hat autó és tíz kocsi áll rendelkezésünkre, de valószínű, hogy magánosoktól is kapunk autókat. Az őrség a központban fog tartózkodni, természetesen azonban, hogy a szükséghez képest mozgórséget is szervezünk. A központban különben ambulanciánk lesz, amelyen a könnyebben sérülteket fogjuk kezelni. Berendeztünk ezenkívül egy tizenötágyas üdülőszobát is.

A polgármester — elutazott.

A készülő események közepette kelleme- len feltűnést kelt, hogy *Bárczy István* polgármester elutazott. Amikor a főváros kiszámíthatatlan események előtt áll, úgy hisszük, a polgármester helye nem *Lovranában* lenne, ahová üdülni tán akkor is ráért volna elmenni, ha az a tudat kísérhetné volna, hogy fővárosát rendben és nyugalomban hagyta el. Egyébiránt ezt a magatartást már meg szokhattuk.

Távollelte alatt a sztrájkra vonatkozó intézkedéseket *Almáry Géza* tanácsnok intézi. A polgármester pedig üdül.

Üldözik a szocialistákat.

A budapesti büntetőtörvényszék vizsgálóbírája felszólította a rendőrséget, hogy foglalja le a *Világosság*-nyomdában azokat a röpiratokat, amelyeket a *Népszava* a katonákhoz intézett. A röpiratot két millió példányban nyomták. A vizsgálóbíró végzése ma délután két órakor érkezett a főkapitányságra, mire Szalay fogalmazó husz detektív kíséretében élmelt a nyomdába, hogy a parancsot teljesítse. A házkutatást megejtették, de a kétmilliónyi röpiratból egyetlen példányt sem találtak.

A hatóságok egyébiránt minden alkalmat felhasználnak arra, hogy a szocialistáknak kellemetlenkedjenek. Sőt a „*Népszava*” kénytelen volt intézkedni aziránt, hogy a „*Világosság*” nyomdai épületébe és a szerkesztőségbe csak személyazonosságukat igazoló egyének juthassanak, mert úgy

vették észre, hogy a *spiczkik* az utóbbi időben erősen elszaporodtak.

A napközi otthonok.

A tanács a Budapesti Tanítóegyesület előterjesztésére megengedte, hogy a napközi otthon azokban az iskolákban, amelyekben ilyen otthon eddig is volt, az eddigi keretben az általános sztrájk idején is nyitva maradjon és az azokban eddig alkalmazott felügyelők díjait ezekre a napokra is ki fogja utalványozni. *Megengedte a tanács azt is, hogy az általános sztrájk ideje alatt a meglevő napközi otthonokban, ha ezt az illető tanítótestület szükségesnek tartja, az eddig megengedett több gyermek is felvehető legyen*, illetőleg, hogy erre az időre azok az iskolák is nyithassanak napközi otthonokat, ahol ez az intézmény nem volt meg, de csak abban az esetben, ha a tanítótestület tagjai a gyermekek számára megfelelő felügyeletet díjtalanul ellátják. Általában a napközi otthonoknak a sztrájk ideje alatt való nyitva tartását, csak abban az esetben engedti meg a tanács, ha a tanítótestületek a legnagyobb gonddal ügyelni fognak arra, hogy az otthonból hazatérő gyermekeknek a hazakíséréséről, akikért a szülők nem jönnek el, az illető tanítótestületek tartoznak gondoskodni, ez esetben a gyermekek sértetlen átadása tekintetében a felelősség teljes mértékben a tanítótestület tagjaira hárul. Az étkezés költségeiről, úgy mint eddig, a sztrájk ideje alatt is, társadalmi uton kell gondoskodni, mert erre a célra a tanács fedezetel nem rendelkezik. Ami végül a VI. ker. Felsőerdősor-utcai elemi fiúiskola tanítótestületének azt a kérését illeti, hogy a sztrájk idején a gyermekeknek az iskolapülében éjjeli szállást adhasson, a tanácsnak nincs módjában ebben segédkezet nyújtani, mert az ehhez szükséges felszerelés és berendezés nem áll rendelkezésére. Nincs azonban észrevétele az ellen, hogy a folyamodó tanítótestület ezt a szándékát a maga eszközeivel keresztülvihesse, abban az esetben is kiköti azonban a tanács, hogy a gyermekek felügyeletéről és épegeről mindenre kiterjedő figyelemmel gondoskodni kell.

Értesülésünk szerint ez meg is történt és a VI. ker. Felsőerdősor-utcai iskola igazgatója, *Háda József*, a főváros tanácsának engedelmével alkalmassá tette négyszáz gyermek befogadására az iskola helyiségeit. A szegény gyermekek, akiknek odahaza ellátásuk, gondozásuk nincsen, jelentkezhetnek az iskola igazgatójánál, ahol egész napot át étkezést nyernek és éjjelen át szállást is kapnak. Elsősorban természetesen azok a gyermekek jöhetnek tekintetbe, akik a VI. kerületben laknak.

Budapest, márczius 1.

Szenteltett törvényezik. A hivatalos lap mai száma közli a hajóösszeütközésre, továbbá a tengeri segélynyújtásra létrejött nemzetközi egyezményről szóló 1913. évi I. törvényezikket, amelyet a király szentesítési záradékkal látott el.

Springer Ferencz köszönete. Dr. Springer Ferencz országgyűlési képviselő látogatást tett *Kossuth* Ferencznel, mint a szövetségelt ellenzéki pártoknak támogatásáért.

Az új tengerészeti parancsok. Bécsből jelentik: *Haus Antal* helyettes tengernagy ma vette át a tengerészeti parancsnokságot és a mai tengerészeti parancsot már ő írta alá.

Községi tisztviselők a kormány ellen. A jegyzői és segédjegyzői fizetés rendezése tárgyában megindított adatgyűjtés és *Lukács László* belügyminiszternek legutóbbi államosító kijelentései, amelyek teljesen kontroverz álláspontot képviselnek, arra bírták a községi tisztviselők országos egyesületének vezetőségét, hogy országos nagygyűlés hívjanak egybe. A községi tisztviselők ez országos nagygyűlésen hangoztatni kívánja azt, hogy elvben helyesli az államosítást, de csakis úgy, ha az az egész közigazgatás területén egységesen, a szolgálati pragmatika megalkotásával, független fegyelmi bíróság szervezésével és az elrontott községi törvény revideálásával történik. Az ellen azonban, hogy a megvalósulás helyes utján levő fizetés rendezés kérdése az államosítással elodáztassék vagy hogy az államosítási szolgálati pragmatika és független fegyelmi bíróság híján kiszolgáltatassa politikailag a községi tisztviselői kart a mindenkori kormányoknak, minden erejéből tiltakozni kíván. A nagygyűlés figyelmébe fogja ajánlani a kormányknak a községi igazgatásba működő irnokokat és egyéb alkalmazottakat is, kikről a belügyminiszter az adatgyűjtő rendelet kibocsátásánál megfeledkezett. A gyűlési meghívók az április hó 7-én, a régi országgháza nagytermében tartandó országos gyűlésre most bocsátattak ki. Az országos gyűlésre

a vezetőség meghívja a kormány tagjait, valamint pártkülömbőség nélkül az összes országgyűlési képviselőket is.

Egy táborban az ország.

— A polgárság és a munkások. —

Lukács fondorkodik.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 1.

A kormány nagyhangú kijelentéseit élénken megczafolják az események. Azok, akik büszkén verik a mellüket, hogy soh'se halunk meg, úgy látszik, valóságos kétségbeesetten igyekeznek életbenmaradni most, érzik a végüket.

A választójogi javaslat hétfőn nem kerül még napirendre és a *qui habet tempus, habet vitam* elvénél fogva, *Lukácsék* még mindig reménykednek. Most már nem oly nagyhangú legények a sópárt derék tajai és *Tisza* sem hangoztatja oly durván, hogy nem enged a javaslaton egy jöttányi változtatást sem. Sőt: *Lukács László* közveitök útján azt az ajánlatot tette a szocialdemokratáknak, hogy szereljék le és ennek ellenében novelláris uton minden kívánságuknak eleget tesz. Ez a próbálkozás azonban nem sikerült, mert még a közveitőkkel sem voltak hajlandók a szocialdemokraták tárgyalásba bocsátkozni.

Nincs szüksége erre a visszavonulásra a munkásságnak. A készülő nagy harcban mind nagyobb gyűrűkben terjed a lelkesedés a polgárság körében is és ha végigolvassuk a híreket, melyek gyűjtésekről szólnak és a gyermekek ellátására megindult akció sikerét hirdetik: öröm tölt el bennünket, most egy megnyugtató érzéssel nézünk nemcsak a jelen küzdelem, hanem az ország polgári társadalmának jövője elé, mert ez a mostani harczi frigy remélni enged, hogy az ország polgársága is végre öntudatra ébredt és az osztályok harcában, a történelmi események során felismerje helyét, érdekeit és kötelességét.

Nem kevésbé szimpátikus az egyetemmel hallgatóknak, — mint ők mondják, a jövő intelligenciájának — állásfoglalása és ezzel az egész országot átölelő egyöntetű állásfoglalásával szemben nevetéses provokációja az indulatoknak, üres fitogtatása az erőnek az a néhány gyűlésbetiltás, melyekkel a kormányhatóságok ismét működésbe léptek.

Híreink a következők:

Készen a sztrájkra.

Már csak a nap a fontos, amikor a sztrájk kitör. A munkásság készen áll. A pártvezetőség egyik tagja ma a következő hosszabb nyilatkozatot tette, mely körvonalozza a szervezők álláspontját.

— Tegnap fentjártunk *Boda Dezső* főkapitánynál azért, hogy informáljuk, hogy a tömegsztrájkot minden körülmények között megtartjuk. Az időpontra nézve nem nyilatkozhattunk, de kijelentettük, hogy mi — tudniillik a szocialdemokrata párt — *békés akciókat akarunk*. Békésen azonban csak úgy lehet nagyobb tömegeket rendben tartani, ha azok együtt és mindig a vezetők szeme előtt vannak. Emiatt kértük a felvonulás és a népgyűlés megtartását. Hivatkoztunk a főkapitány előtt a külföldi példákra, ahol mindig és mindenkor ilyen nagyobb csoportokban tartották együtt a sztrájkolókat. Am elutasítottak bennünket. Természetes, hogy mi ilyen viszonyok között semmiért sem vállalunk felelősséget.

Pedig a sztrájk kiterjedése sokkal nagyobb lesz, mint a mint a hivatalos körök elképzelik. A fővárosban és környékén valamennyi nagyobb ipari telepen minden munka szünetelni fog. De nemcsak eddig van. Az ország egész területén valamennyi nagyobb ipari csomóponton, mint például: *Temesvár, Kolozsvár, Szeged, Arad, Debreczen, Pozsony*, sőt kisebbeken is az egész ipari munkásság sztrájkba lép. A sztrájk impozáns lesz és mi *békésnek* tervezük.

— A sztrájk tartama a politikai eseményektől függ. Nem lehet azt mondani, hogy a sztrájk

hétfőn kezdődik és szerdán véget ér, nem lehet ilyen határok közé szorítani a tömeg elhatározását. Lehet, hogy csak kedden és lehet, hogy hétfőn, de például délután lép sztrájkba a munkásság. Elkszerűlhetünk minden eshetőségre és nem jöhet semmi, ami bennünket meglepne. Ha a javaslatot váratlanul vagy éppen nem terjesztetnék be, arra nézve is megtettük az intézkedéseket.

— Számot vetettünk azzal is, hogy a hatalom elveszi tőlünk vezetőinket: a pártvezetőséget. Erre az a feleletünk, hogy négy, előre megválasztott pártvezetőségünk áll részen. Ha az egyiket letartóztatják, helyébe lép a másik és a negyedik pártvezetőség esetleges bebörtönözése előtt még meglesz az ötödik. Azonban most is hangoztatjuk: szándékunk békés, mi nem fogunk provokálni.

A polgárság a sztrájk mellett.

Szinte bámulatos az az áldozatkészség, mellyel a polgárság a munkásság sztrájkmozgalmát támogatja.

Az általános fogyasztási szövetséget a sztrájk tartama alatt tagjai részére naponként 1000 liter ingyentejet oszt ki. A jelentkezők a sztrájk alatt naponként reggel 6—9 óra között vehetik át a tejet.

A szociáldemokratapárt vezetősége a szövetséget tagjai részére élelmiszer-bélyegeket bocsát ki. A gyermekek ellátásával foglalkozó bizottság ma este 7 órától fogva az asztalosok szakszerveletében fogadja a gyermekek ellátására vonatkozó jelentkezéseket és osztja ki az utalványokat az elhelyezésre szoruló gyermekek részére. A fővárosban a gyermekek ellátására vonatkozó gyűjtés ezideig 5477 koronát eredményezett. Ehhez az összeghez járul még majd számos polgári egyesületnek és a radikális érzelmi egyetemi hallgatóknak a gyűjtése is. Így az Országos Gyermekvédő Egyesület leányosztálya ma háromszáz koronát nyújtott át a Galilei Körnek azzal, hogy ezt a sztrájkban résztvevők gyermekeinek ellátására a szociáldemokratapárt kezeihez juttassák el.

A belvárosi kereskedők felhívása következtében a főváros kereskedői világában egyre szélesebb hullámokat vet az az elhatározás, hogy a munkásság küzdelmét olyképen támogassák, hogy a sztrájk első napján szintén abbahagyják a munkát és bezárva tartják üzleteiket. Ujabbán számos kereskedő nyilatkozatot adott, melyben tekintettel azon körülményre, hogy a választójog kérdésében saját érdekükben is parancsoló kötelességüknek tartják a munkásosztályt törekvésében támogatni, elhatározták, hogy az általános sztrájk első napján üzleteiket zárva tartják.

A budapesti kisiparosok és kiskereskedők gyűléseiken szintén kimondták a sztrájk támogatását, s e célból felhívást intéztek a közönséghez is.

A gyermekek ellátásáról való gondoskodást majdnem az egész társadalom kötelességének érzi. Maguk a hatóságok is serényen buzgólkodnak és már több ízben hírt adtak a mozgalom sikeréről. Most újabbán a debreczeni „Polgári Liga”, melyben a függetlenségi, a Reform-Társaság és a Választójogi Liga tagjai egyesültek, a mai napig 900 munkásgyermek teljes ellátásáról gondoskodott a sztrájk egész tartama alatt. Az eddigi siker nagy örömet keltett a városban, ahol a liga komoly elhatározása szerint egyetlen munkás családnak sem lesz oka megbánni, hogy az általános, egyenlő és titkos választójogért folyó harcban résztvesz.

Nagyvárad polgársága százas szervező bizottságot alakított, mely tekintélyes nagyváradai polgárokból áll. Ezenkívül tizenöt tagból álló ügyvédbizottságot szerveztek a nagyváradai legkiválóbb jogászok köréből, mely az esetleges jogséremlmek megtolására mindenkor készen áll. A gyermekek elhelyezéséről való gondoskodás minden várakozáson felüli sikert eredményezett. A Választójogi liga helyi fiókja még a központ felhívása előtt 800 gyermek ellátásáról gondoskodott a sztrájk tartama alatt.

Rákospalotán a községi képviselőtestület foglalkozott az ügyvel. Az összes főlshólló képviselők a gyermekek segélyezése mellett nyilatkoztak.

Többek között Varga, a község bírója, egy kocsi burgonyát ajánlott föl a sajátjából; Panár, a Függetlenségi Kör elnöke bejelentette, hogy Kovácsy Kálmán országgyűlési képviselő 24 gyermek eltartását vállalta el. A Gazda-Kör szintén 25 gyermek természetben való ellátásáról gondoskodik. Strauch Árpád, a községi iskola igazgatója, kijelenti, hogy az iskolaértekezletükön elhatározták, hogy az iskola egy nagyobb termét konyhának berendezik. A főlshóllások hatása alatt a képviselőtestület határozatilag kimondotta, hogy amíg a sztrájk tart, akik a segélyezésre igényt tartanak, korlátlanul természetben való ellátásban részesülnek a község költségén.

Fiumében a gyermekvédő egyesület elhatározta, hogy a sztrájk idején bezárandó iskolákban a szokásos ebédet és vacsorát kiszolgáltatja a gyermekeknek. Az eddig ellátott 190 gyermek kivül a sztrájk idején még 120 gyermek fog ebédet és vacsorát kapni. Hölgybizottság is megalakult, amely föladatául tüzte ki, hogy a sztrájkolók iskolásgyermekait ellátja élelemmel.

Amarosvásárhelyi függetlenségi kör felhívást bocsátott ki, amelyben felhívja a kereskedőket, hogy a helyi szociálisták sztrájkját támogassák és a sztrájk tartama alatt üzleteiket zárva tartassák.

Lukács fondorkodik.

Lukács László miniszterelnök ma délután lépéseket tett arra nézve, hogy a szociálista párt vezetőivel érintkezést keressen. Lukács a pártvezetőséggel tárgyalni akar azokról a lehetőségekről, amelyek a sztrájkot elkerülhetővé tennék.

A szociáldemokraták természetesen nem hajlandók szóba állni Lukácssal, aki most ismét az utolsó percekben szeretne éket verni az ellenzék és a szociáldemokraták szövetségébe. Lukács egyébiránt kijelentette, — mint feltétlenül autentikus forrásból értesülünk — hogy hajlandó novelláris uton a munkásság összes törekvéseinek elejét tenni, ha ezek megszerelnek és cserben hagyják az ellenzékét. Magán a javaslaton a nemzetiségekre való tekintettel, nem lehet — szerinte — módosítást eszközölni, de erre a megoldásra hajlandó.

Mondanunk sem kell, hogy a szociáldemokraták kereken visszautasították ezt a fondorlatot és nem hajlandók a miniszterelnökkel szóba állni.

Mikor lesz a sztrájk?

Az általános sztrájk kitörését már hétfőre várták. Miután azonban a parlament csak kedden vagy szerdán kezdődik meg a választójogi javaslat tárgyalását, nem bizonyos, hogy a sztrájk már hétfőn kitörne, hanem csak azon a napon, amikor a javaslatot tárgyalni kezdik. A sztrájk kitörésének idejét a Népszava fogja jelezni.

A bíróságok és a sztrájk.

A küszöbön lévő tömegsztrájkra való tekintettel dr. Beck Oszkár fővárosi ügyvéd a mai napon a következő indítványt adta be a budapesti ügyvédi kamara elnökéhez, dr. Brüll Ignácához.

„Keresse meg az Ügyvédi Kamara sürgős átiratban a Budapest területén működő bíróságokat és összes tárgyaló hatóságokat, hogy a tömegsztrájk tartama alatt a beidézett felek megjelenése nélkül a tárgyalásokat általánosságban oly időre halasszák el hivatalból, amikor az általános tömegsztrájknak vége lesz.”

Indítványát a következőkkel indokolta meg: A közelmúltban lezajlott politikai zavargások alatt több ügyvéddel és ügyvédjelölttel megtörtént, hogy teljesen véletlenül egy zavaró tömegbe keveredtek, ahol a vagdalkozó rendőrök kardjai által nemcsak testi épségük, hanem életük is veszélyeztetve volt. Dr. Brüll Ignác elnök az indítványt a választmány elé terjeszti.

Diákok sztrájkja.

Több ízben megirtuk már, hogy az egyetemi hallgatók a sztrájkmozgalom iránt való szimpátiájuk demonstrálására egyetemi sztrájkot terveznek. Ez a mozgalom mind komolyabb hullámokat ver, annyira, hogy ma délelőtt, a doktori avatások után dr. Kiss János egyetemi rektor elnöklése alatt a kari dékának értekezletet tartottak arról, vajjon nem volna-e célszerű a sztrájk idejére szünetet

rendelni az egyetemen. A mozgalom tudniillik, melyet a radikális diákok indítottak, ma már az egész egyetemi ifjúságot megmozgatta. Ma délelőtt tizenegykor az egyetem épületében ismét tüntetést rendeztek a sztrájk mellett. Az egyetemről a műegyetemre vonultak, ahol a sztrájkhoz való csatlakozásra szólították fel a műegyetemi hallgatókat. A sztrájkolni kívánó diákok elhatározták, hogy a sztrájk ideje alatt megzavarják az előadásokat. Ebben a kérdésben különben ma este a Galilei-Körben gyűlést tartottak, ahol egész részletesen megbeszéltek azokat a módokat és eszközöket, melyeket tervük keresztülvitelére igénybe vesznek. Hangsúlyozták azonban, hogy a mozgalom tisztára demonstratív jellegű szimpátia-sztrájk, melynek semmilyen más tendenciája nincs.

A Választójogi Szövetség a sztrájkért.

A Választójog Országos Szövetségének végrehajtó bizottsága szombaton este a Reform-Klubban ülést tartott. Kernstok Károly elnök rámutatott arra, hogy a választójogi küzdelem újabb epochájában jutott, a tömegsztrájkhoz. A proletáriátus történeti rendeltetése szerint megtezi a magáét a választójogért minden rendelkezésre álló eszközzel küzd. A választójogi szövetség, mint eddig tette, a munkásság törekvéseit a legnagyobb szimpátiával kíséri. A nagy munkában résztvesz és mindaddig kész a legmesszebbmenő küzdelemre, ameddig az általános, egyenlő és titkos választójog törvénybe iktatva nem lesz. Az este pedig, ha a választójogot mégis a maguk rendje és módja szerint megalkotnák, a választójogi szövetség nagyon természetesen, még messzebbre menő agitációt fog kifejteni az általános választójog érdekében. Dr. Vámos Henrik titkár bejelentvén, hogy gróf Batthyány Tivadar betegségével kimentette távollmaradását, ismertette a gyűlésrendezések munkáját. Beható vita indult meg ezután az általános sztrájk támogatásának módzatairól. A vitában résztvettek: Jászi Oszkár, Gerő Ödön, Krejesi Rózsa, Erlauer Mór, Herczog Ede, dr. Ságody Gyula. Elhatározták, hogy a szövetség kebelében szervezett sztrájkbizottság állandó permanenciában maradjon. A kormány által kilátásba helyezett atrocitások és beigéret jogosulatlan letartóztatások ellensúlyozására a liga ügyvédtagjaiból igen sok tagból álló védőügyvédi bizottságot szerveztek. A bizottság jelentkezéseket ezután is elfogad és a megkeresések dr. Blauner Mór ügyvédhez (Podmaniczky-utca 10.) intézendők. Örömmel állapította meg a végrehajtó bizottság, hogy a gyermekekről való gondoskodás ügye szépen halad és már eddig is rendkívül sok gyermek ellátásáról történt gondoskodás. Az ezutáni jelentkezések a liga titkárságához, Andrássy-ut 27., intézendők.

A sztrájk és a piacok.

Az általános sztrájkra való készülődés leginkább az élelmiszerpiacokon mutatkozik, ahol ma a megszokottnál is lármásabb volt a piaci zaj. Legelősebb keletje a krumplinak, zöldségnek, hüvelyes veteményeknek volt, olyik helyen két hétre való is vásároltak. A huspiacson is erős a lendület, különösen szalonnát és füstölt árut vásárolnak nagyobb mennyiségben. Kenyeret is sokat vesznek. A bódézfűszereknél ugyancsak erősen megszorított a munka és a szatócok ideiglenes kisegítőket vesznek föl a rendes személyzethez.

Nem lesz auzsora.

Tegnap az Iparosok és Kereskedők Szövetsége Magyar Miklós elnöklésével kimondotta, hogy a munkások sztrájkját teljes lelkesedéssel támogatják. A Magyar Fűszerkereskedők Egyesülete, szintén a tegnapi ülésein tanácskozott a sztrájk dolgáról. Azt beszélték meg, hogy a főváros közéletét, hogyan lássák el a sztrájk alatt. A főváros közéletét főképpen a kétezzer tagból álló fűszer-, vegyes- és csemegekereskedői kar látja el, amely elhatározta, hogy kötelességéhez híven mindent el fog követni a közéletet akadálytalan ellátására. Kimondták, hogy semmi körülmények között az árakat emelni nem fogják. Az üzletek a szükséghez és körülményekhez képest rendelkezésre állanak a fogyasztó közönségnek, mégis

tudniillik, ma már az Ma délelőtt st tüntetést nről a mű- aló csatla- allgatókat, ak, hogy a ladásokat. alilei-Kör- tesen meg- ket, melye- vesznek. m tisztára melynek

ajkért.

nek végro- form-Klub- nök rámu- em újabb A proletá- megteszi a delkezésre tség, mint legnagyobb óstvesz és delemre, a választójog edig, ha a módja sze- ég nagyon tációt fog ében, Dr. hogy gróf ette távol- k munká- általános vitában rejesi Re- dy Gyula, szervezeti marad, itások és ensulyozá- gból álló zottság je- gkeresések czky-utca- g a végre- ló gondos- rendkívül kodás. Az hoz, An-

és legin- ahol ma a zaj. Leg- hüvelyes- tre válót- fillet, kü- lnek na- esznek. A gszaporo- isegítőket

Szövetség, a, hogy a támogat- ete, szin- a sztrájk áros köz- alatt. Al- er tagból kar látja ez híven kadályta- körülmé- . Az üz- pest ren- nek, mégis

ajánlatos, hogy mindenki lehetőleg a korai reggeli órákban szerezzé be szükségletét.

Megint elkobozták a Népszavát.

A vizsgálóbíró elrendelte a Népszava mai számának lefoglalását. „Vért szomjaznak a mungók“ című cikket inkriminálta, amelyben királysértést lát. A vizsgálóbíró rendelkezése a rendőrség ma kora reggel a nyomdában, a vasuton, a postán és minden nyilvános helyen elkobozta a Népszava ma reggeli számát.

A feministák.

A nők választójogi bizottsága ma délelőtt küldöttségileg kereste fel Lukács László miniszterelnököt és az ellenzéki pártok vezérfőnökeit, hogy őket a nők választójogának megnyerjék. A miniszterelnök azt felelte, hogy érdemleges választ nem adhat. — A szövetkezett ellenzék nevében Kossuth Ferencz és Holló Lajos fogadták a küldöttséget. Kossuth Ferencz válaszában kijelentette, hogy ha tőle függne, azonnal megadná a nőknek a választói jogot. Kéri, hogy lássák be, hogy nem rossz akarat vezet a szövetkezett ellenzék, amidőn kérésüknek még most nem tehet eleget. Ezután Holló Lajos intézett néhány szót a küldöttséghez.

Bécs szocialistái.

Ismeretes az az imponáló, nemes és testvéri együttérzés, melylyel az osztrák szociáldemokraták magyar elvtársak küzdelmét figyelik, sőt támogatják. Tömegesen este a bécsi szociáldemokraták egyesületi otthonukban gyűlést tartottak, hogy állást foglaljanak a magyar kormány választójogi javaslatá ellen. Amikor dr. Renner reichsrathi képviselő fenyegető polgárháborúról beszélt, a kormány képviselője a gyűlést feloszlattattnak jelentette ki. Renner és Glöckl képviselők ennek ellenére is szavazásra tettek föl az előre elkészített határozati javaslatot. A javaslat, amely rokonszenvet fejezi ki a magyar munkások küzdelme iránt és megbotránkozását nyilvánítja a magyar kormány magatartása miatt, egyhangulag elfogadták. A jelen voltak a munkásinduló hangjainál oszlottak szét.

Gyűlések a vidéken.

A Választójogi Szövetség a kormány választójoga ellen nagy népgyűlést rendez holnap Zólyomban, melynek központját a gyűlésen dr. Jászai Oszkár fogja képviselni. A függetlenségi és 48-as párt, valamint a szociáldemokrata párt szintén képviselteti magát a zólyomi gyűlésen. Szécsényben a választójogi szövetség és a függetlenségi párt a szociáldemokrata párt bevonásával délután 3 órakor tart népgyűlést, amelyre a liga megbízásából dr. Jancsó Károly utazik le. Megtartják ezenkívül holnap a be nem tiltott szolnoki, győri, nagytétényi és alagi gyűléseket.

Betiltott gyűlés.

A Választójog Országos Szövetségének jászberényi fiókja a kormány választójogi javaslatá ellen és a tömegsztrájkért nagyszabásúnak ígérkezett népgyűlést hívott egybe holnapra, melyre a kerület függetlenségi képviselőjét, az ellenzék számos tagjával együtt várták. A függetlenségi és a szociáldemokrata pártokkal közösen tervezett gyűlést a hatóság betiltotta, ami ellen az egybehívók rögtön felebbezéssel éltek az alispánhoz, aki engedélyezte ugyan a gyűlést az egybehívók nagy tekintélye miatt, azonban oly lehetetlen kikötésekkel és olyan időre, hogy ennél fogva a liga a hatóság akadékoskodása után a gyűlést megtartásáról egyelőre lemondott. A függetlenségi és radikális közönség elhatározta, hogy ezek után fokozott anyagi segítséget juttat nemcsak a jászberényi, de a fővárosi sztrájkoló munkásoknak is.

Az „EGYETÉRTÉS“

szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. alatt van. A szerkesztőség telefonja 788. A kiadóhivatal telefonja: 706.

Törökország megadja magát.

— A porta feláldozza Drinápolyt és beleegyezik minden békefeltételbe. — Husvétig meg lesz a béke. — Újabb lázadás készül a török tisztikarban. — A leszerelés még késik. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 1.

Egyszerre megfordult a helyzet. Eddig a leszerelést várta optimisztikusan a diplomácia, a balkáni béke kérdésében pedig egyáltalában nem bizott. Ma pedig úgy fordult a helyzet, hogy a leszereléssel várni kell még egy darabig, a balkáni békekötés napja ellenben rohamosan közeledik. Törökország olyan módon fordult a nagyhatalmakhoz, s annyira aláveti magát mindenben a hatalmak akaratának, hogy diplomáciai körök véleménye szerint husvétig feltétlenül megkötik a békét.

A leszerelés még késik. Pedig nemcsak a monarchiának, hanem Oroszországnak is szüksége volna már a békekötésre, amit bizonyít az is, hogy az orosz városokban még sokkal nyomasztóbb a gazdasági helyzet, mint a monarchia városaiban.

Mai táviratainkat itt adjuk:

Törökország békét akar.

Husvét előtt békekötés.

Köln, márczius 1. A Kölnische Zeitungnak táviratozzák Londonból: Az angol külügyi kormány és a londoni nagykövetek hivatalosan értesültek, hogy

a porta kész a nagy hatalmak közvetítését igénybe venni a békefeltételek megállapításánál. Már a jövő hét legelején felszólítást fognak intézni a nagyhatalmak a Balkán-államok kormányaihoz, hogy tegyenek hasonló nyilatkozatot s akkor hamarosan megkezdődhetnék a diplomácia munkája az ellenségeskedések beszüntetése és a békeszerződés megkötése érdekében. Londoni beavatott helyen azt mondják, hogy még husvét előtt létrejön a békekötés Törökország és a Balkán-államok között.

Bécs, márczius 1. Törökország és a Balkán-szövetség között közel van a béke. A „N. W. T.“ hiteles londoni forrásból ma táviratot kapott, hogy

Tevfik pasa londoni török nagykövet ma megjelent Sir Edvard Greynél s közölte vele, hogy a porta a nagyhatalmakat felkérte a békekötésre s ő is kormánya nevében kéri Angolország támogatását.

A porta bizik a hatalmakban.

Róma, márczius 1. A Stefani-ügynökség londoni jelentése szerint, a török kormány közölte az angol kormánynyal, hogy a béke megkötése dolgában megbizik a nagyhatalmakban.

Lemondás Drinápolyról.

Páris, márczius 1. Pétervárról jelentik a „Petit Parisien“-nek: A porta elhatározta, hogy lemond Drinápolyról, és ezen az alapon már megindultak a titkos tárgyalások Szófiával. Nagyon valószínű, hogy a békekötés a legrövidebb idő alatt lehetővé fog válni. Rifaa basa párisi török nagykövet látogatást tett Jonnart külügyminiszternél, és arra kérte, hogy segítse elő a török kormány békés fáradozásait.

Újabb engedmények.

London, márczius 1. Tewfik és Hakki basa tegnap megjelentek a külügyminiszter-

riumban és újabb engedményeket tettek, miután a hatalmak a porta eddigi engedményeit nem találták elegendőnek arra, hogy azoknak az alapján a béketárgyalásokat újból megkezdhessék. Valószínű, hogy a békét legkésőbbben e hó 10-ike és 20-ika közt megkötik.

A nagyövetségi konferencia tagjai azt a hírt kapták Konstantinápolyból, hogy Mahmud Sefket basa lemond, mert így akaraj megkönnyíteni a békekötést. A konstantinápolyi nagykövetek helyeslik a nagyvezérnek azt a véleményét, hogy utóda simábban fog békét köthetni.

Zendülés a török tisztikarban.

London, márczius 1. Az ázsiai parton fekvő Szkutariban a Selimic-kaszárnya tisztjei és legénysége forrong és tiltakozik az ellen, hogy a békét Kiamul válaszigjegyzékének az alapján kössék meg. Ezek a tiszték és katonák, akik annakidején Mahmud Sefket basát és a Said-kormányt megbuktatták, kijelentették, hogy rettentő mozgalom fog kitörni, ha a török kormány a béke megkötésénél lemond Drinápolyról.

Mahmud Sefket basát legutóbbi Gallipoliban tett látogatása alkalmával nagyon hüvösen fogadták. A tiszték kijelentették, hogy most tovább harcolnak ugyan, de a béke megkötése után vele és kormányával le fognak számolni.

Házkutatások az összeesküvő hercegeknél.

Konstantinápoly, márczius 1. A rendőrség a múlt éjjel házkutatást tartott Szabah Eddin herceg lakásán, hogy a Sztabulban talált kiáltványok eredetét megismerje. A házkutatás ügyében azt mondják, hogy az ifjútörökök már régen gyanakodnak a hercegre, aki élénk összeköttetésben áll Nahid Eddin herceggel, a trón másodjogu várományosával, aki, hir szerint, a múlt év nyarán történtek alkalmával a tiszti ligával együtt összeesküvést szőtt. Rasszik alezredes, a konstantinápolyi volt rendőrprefektus lakásán tartottak házkutatást, amely azonban eredménytelen maradt. Az alezredes azzal gyanúsítja, hogy tagja a tiszti ligának.

Hir szerint Vahid Eddin hercegnő is házkutatás volt, mert azt hiszik, hogy a tiszti liga őt tagja nála rejtőzik.

Nyugdíjazás és kivégzés.

Belgrád, márczius 1. A „Stampa“ jelentí: A Szkutari előtt operáló szerb csapatok tábornokát, Porovicot, a brediczai vereség miatt nyugdíjba helyezték.

Gavrilovics Szvetozár volt szerb államhivatalnokot, akit kémkedés miatt letartóztattak, tegnap reggel agyonlőtték. A halálos ítélet végrehajtása előtt ezt mondta:

— Va banque játszottam. Ez a nyereségem!

Szerb-bolgár tanácskozások.

Belgrád, márczius 1. Paprikov bolgár tábornok két nap óta itt tartózkodik rendkívüli katonai küldetéssel. Londonból jövet a szófia kormány utasítására jött ide s azóta sűrűn volt tanácskozása Toncosv itteni bolgár követel. Paprikov belgrádi útját nagy jelentőségűnek tartják és összefüggésbe hozzák azzal, hogy újabban segédsapatok mentek a htráciai harcztérre.

A leszerelés és az albán kérdés.

Halasztják a leszerelést.

Páris, márczius 1. Francia lapoknak azt a jelentését, hogy a czár már márczius 6-án elrendeli a demobilizációt, itt erősen kélik. A leszerelés főbb akadályait ugyan már elhárították és a tárgyalások folyamatosan vannak, de márczius 6-ára aligha lesznek befejezve.

A legközelebbi napokban...

Az albán határok ügyében még nagy ellentétek vannak Oroszország és az osztrák-magyar monarchia között, de azért már a legközelebbi napokban megkezdődik a két

állam leszerelése. Mihelyt ez bekövetkezik, akkor a feszültség gyorsan elmúlik és ez is siettetni fogja a Balkán-államok és a török birodalom békekötését.

Fontos kihallgatások a csárnánál.

Pétervár, márczius 1. A Russische Rundschau közli:

A csár kihallgatásra rendelte Pleve tábornokot, a moszkvai katonai kerület kormányzóját és Nikita odesszai katonai kormányzót.

Dorsország megingott gazdasági helyzete.

Varsó, márczius 1. Lodzban a gazdasági helyzet valóságos siralmas. 1908. óta szemlátomást szegényedett a lakosság, különösen az alsóbb osztályok mentek tönkre. Minden kereseti forrás pangott, a takácsok egészen kereset nélkül állottak, elannyira, hogy most ezrével éheznek. Az éhező nép rabol. A gyárak egészen redukáltak üzemüket, a kereskedők ezrével jutottak csödbe. Az orosz birodalmi bank lodzi fiókjánál 18,000,000 millió rubelt tesznek a ki nem fizetett váltók.

Skutari kell Montenegrónak!

Cetinje, márczius 1. Miklós király beszélgetés közben azt mondta, hogy Montenegró szeretne véget vetni a vérontásnak, s Törökországgal a békéről tárgyalni, de csak úgy, ha Törökország az szövetségesek kívánságait teljesíti. Ami Montenegrót illeti, Skutari birtokához föltétlenül kell ragaszkodnia. A háború vége Skutari nélkül el sem képzelhető. Megismétlődhetik az az eset, hogy újra fegyverszünetet fognak kötni, amelyet az egyik szövetséges nem fogadhatna el, s ez a szövetséges most Montenegró lenne. Az egész ország követeli a háború folytatását addig, amíg a város Montenegróé nem lesz. A király ezután így folytatta: — Országom iránt való kötelességemet teljesítem, amikor mindent megtezek, hogy Skutari elfoglaljam. Nem katonai hiúság kiállításáról van szó, mert a város birtoka legelsőrendű életkérdés az országra nézve. Montenegró Skutari nélkül nem fog békét kötni.

Az albán kongresszus.

Trieszt, márczius 1. Az albánok követéseivel foglalkozó kongresszus ma itt összeült. A kongresszuson több, mint száz albán küldött, valamint számos külföldi albán kolónia küldötte jelnt meg, köztük Fazil pasa és Mahar bég Toptaniból, Dervis Hima, Fuad Achmed bég, Falk bég Konicából, d'Aulietta-Skanderbeg márki, Zurani, az előkészítő bizottság elnöke üdvözölte a kongresszust, mire a manátumok igazolása végett az ülést félbeszakították. Az elnökválasztás délután ejtik meg.

Az albán kongresszus délutáni ülésén az elnökválasztást ejtették meg. Megválasztották elnöké Püll Mossit, első alelnökké Faik beyt (Konicza), második alelnökké Dervin Himát. Néhány köszönő szó után az elnök átadta az elnöklést az első alelnöknek, aki a jelenlévők élénk tetszése közt beszédet mondott, amelyben a többek között utalt azon rendkívüli körülményekre, amelyek között ez a kongresszus tanácskozik. Köszönetet mond Ferencz József császárnak és királynak, valamint az olasz királynak azért a jóakarátért, amelyet az albán néppel szemben tanusítottak és amely az albánok jogos kívánságainak és igényeinek tevékeny támogatásával lehetővé tette, hogy az önálló Albánia megalkotása befejezéséhez közeledik. Schiró tanár szólalt fel ezután és beszédében azt kívánta, hogy az önálló Albániához tartozzanak mindazok a helységek, amelyekben albánok laknak. Ghyka herceg volt az utolsó szónok, aki azt mondta, hogy az albánok ne a diplomáciában keressenek támaszt, hanem saját fegyvereik erejére bízzák magukat. Rámutatott ezután arra a rokonszenves érzelmre, amelyel Franciaország kíséri az albánok törekvéseit. A tanácskozás folytatását ezután holnapra halasztották.

A két külügyminiszterhez küldött hódoló távirat egybehangzó szövege a következő:

A Triceztben kongresszusra összegyűlt

albánok, akik Albánia összes községeit, valamint az ausztria-magyarországi, olaszországi, amerikai, romániai, egyiptomi és törökországi albán kolóniákat képviselik, egyhangulag elhatározták, kifejezést adnak a Nagyméltóságod iránt viseltetett nagyrabecsülésüknek és mélyen érzett hálájuknak azért a jóakarátért, amelyet hazájuk iránt tanusított. A jelenlévő románok satlakoznak ehhez a nyilatkozathoz. Aláírva Faik bey Konicza.

A román—bolgár konfliktus.

A közvetítő akció.

Berlin, márczius 1. A hatalmak közvetítési akciója a román-bolgár konfliktus ügyében még nem jutott túl az előzetes tárgyalásokon. Egyelőre a kérdésről még a hatalmak sem tudtak teljesen megegyezni.

Az általános fegyverkezés.

— Vita a német birodalmi gyűlésben. —

Franciaország után Oroszország is. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 1.

A hatalmak benne vannak az általános fegyverkezési örületben. És utánuk vágtat a monarchia is, amelynek hadvezetésére most újabb milliókat akar követelni, mert így kívánja ezt a nagyhatalmi tekintély. Németországban nagy ellenzéke van az új hadügyi javaslatoknak, sokkal nagyobb, mint Franciaországban, ahol némileg sovíniszta szemmel tekintik az egész hadügyi reform-akcióit. Németországban most a katonai körök azzal akarnak hangulatot kelteni, hogy az új hadügyi javaslatok költségeit úgynevezett egyszeri hadiadóval lehessen fedezni, jövedelmi adóval, a melyet mindenki tartozzék vagyonához képest arányosan egyszerismindenkorra fizetni, azzal a kikötéssel, hogy 30,000, esetleg 50,000 márkáig terjedő vagyon adómentes. E szerint a terv szerint a birodalmi vagyonadó egy vagy más formájában az uralkodó hercegek teljes adómentességét élveznek. Nagyon magas helyen nagyon rokonszenveznek ezzel a tervvel és emlegetik azt a nyilatkozatot, hogy ha az 1813. év nagy áldozatokkal járt, 1913. év is rendkívüli év, semmivel sem kevésbé komoly, mint egy évszázad előtt.

Ma — mint Berlinből jelentik — a Norddeutsche Allgemeine Zeitung is megszólalt, hogy megvédelmezze a katonai javaslat sorsát. A felhivatalos a következőket mondja:

Véderőnk újabb fokozása röviddel az Európa délkeleti részén végbement változások után határozott el. Hogyan vitessék ez keresztül, azt a legalaposabban meg kellett fontolni, annál inkább, mert nem a külföldre ható bluff a célunk, hanem a helyzet komolyságát tekintve, csupán véderőnk jól megfontolt nagyarányú kiépítéséről és a honvédelemre alkalmas néptömeg eddig kihasználattal hagyott részének igénybevételéről van szó. A császár alapvető döntését januárban hozta meg. Ez idő óta a birodalmi kormány érdekel tényezői azzal vannak elfoglalva, hogy a hozott határozatokat átvigyék a költségvetésbe és ha sikerül a javaslatot e hó közepén a szövetségstanácshoz juttatni, úgy az e téren kifejtett munka nagysága elismerést érdemel. A szükséges előkészületek céljából azonban kívánatos, hogy a javaslatot legkésőbb pünkösdi törvénynyel emeljék.

A Kölnische Zeitung szerint a birodalomgyűlés a hadügyi költségek fedezetének tárgyalására nyári ülésszakot fog tartani, mert döntő tényezők azt kívánják, hogy az új véderőtörvény az idén októberében életbelépjen.

A német birodalmi gyűlésben ma Vogtherr (szociáldemokrata) foglalkozik a birodalmi tengerészeti és külügyi államtitkárnak a német és angol flotta arányáról szóló fejtegetéseivel. Ezek a nyilatkozatok — ugymond — semmiféle világrendítő hatással nem voltak. A fegyverkezések szüneteltetéséről nem szóltak az államtitkárok. A 16:10 arány úgy Angliát, mint Németországot még mindig a fegyverkezési kiadások határtalan emelésére bírhatják. Szólv követeli a költségek leszerelést és kijelenti, hogy az államtitkárok nyilatkozatainak csak akkor van értelmük, ha az

Angliával való megegyezést német részről tovább szorgalmazzák. Kétkedik abban, hogy Németország fegyverkezési dühe esökken s utal arra, hogy oly időpontban, amikor felvetették az Angliával való békés megegyezés kérdését, oly javaslat készül, amely a légiflotta céljaira husz milliót, évi kétszázmillió hadijavaslatot, továbbá katonai célokra lendő egyszeri kiadások céljaira egy milliárdot kér. Oriási emelkedések ezek, melyek nemcsak Németországban, hanem a többi versenyfegyverkezésben résztvevő államokban is teljes elerőtlenedést fognak eredményezni. Erzberger centrumparti visszautasítja előtteszólónak állítását, hogy Németország az a hatalom, amely az egész világot állandóan fegyverkezésre készíti.

Tirpitz tengernagy tengerészeti államtitkár mindenekelőtt a szociáldemokratákkal szemben, akik állást foglaltak az új császári jacht költségeire az új költségvetésben felvett tíz millió márkás tétel ellen, — hangsúlyozza, hogy a Titanic katasztrófájából és más régebben történt eseményekből azt a meggyőződést szerezte, hogy a mostani császári jacht, a Hohenzollern nem nyújt elég biztonságot. Ami a léghajók teljesítményeinek fokozására irányuló törekvést illeti, kijelenti, hogy a tengerészeti vezetéség teljes tudatában van e feladat fontosságának és bejelenti, hogy póthitelt fognak kérni a léghajók számára szükséges csarnokok építésének még ez évben való befejezése céljából. A víz felületéről felszálló légi járművekkel tett kísérletek sem voltak eredménytelenek. Reméli, hogy még ebben az évben sikerülni fog szerezni olyan vízről felszálló légi járművet, amely magasfoku használhatóságot tanusít. Ami a tengerészgyalogság kéteves szolgálatot illeti, az államtitkár utal a kiképzés különös voltára, mert ezt a csapatnemet rendkívül veszélyeztetett pontok őrzésére kell kiképezni még mozgósítás előtt. Paasche (nemz. liberális) szólalt fel ezután és a többek között azt mondta: Sohasem gondoltunk arra, hogy támadó flottát építsünk, amely fenyegetse valamelyik szövetségünket. Szemünk előtt csak az a cél lebegett, hogy olyan flottát teremtsünk, amely közgazdasági érdekeinkhez képest alkalmas arra, hogy megvédje a német nép érdekeit. Sajnáljuk, ha itt vagy ott idegessé válnak és bennünket agresszív hódító politikájával gyanúsítanak meg. Németország világhatalommá vált és akar akarja, akár nem, kénytelen világpolitikát folytatni. Erre kényszeríti népe ereje, ehhez olyan flottára van szüksége, amely nem luxusflotta, hanem olyan, amely el tudja érni érdekei megvédésének és a világpolitikának nagy célját.

További vita után, amelyben a tengerészeti államtitkár is résztvett és amely főleg a tengerész-tisztek fizetési viszonyai körül forgott, a vita folytatását hétfőre halasztották.

Párisból jelentik, az Elysés-palotában tartott minisztertanács megkezdte a hadügyminiszter javaslatának tárgyalását, a hadsereg tényleges létszámáról. Hétfőn folytatják e kérdés vizsgálatát és kedden a legfelsőbb haditanács szakvéleményét kéri ki.

Párisból jelentik azt a hírt is, hogy az orosz kormány már most tervbe vette, hogy a békelétszámot három új hadtest szervezése által felemeli. — Ezekkel együtt az orosz hadsereg 41 hadtestből fog állani. A folyó évben tervbe vett szaporítás egy lövészadosztály és két gyalogadosztály létesítésében fog állani. Bizonyos, hogy a дума a kormány katonai követeléseit megszavazza.

A szocialista „Vorwaerts“ mai száma „A fegyverkezés örülete“ címmel német és francia nyelvű manifestumot közöl a létszámemelés ellen. A kiáltványt nemcsak a német, hanem a francia szociáldemokrata párt vezérei is aláírták. És ugyanazt a manifestumot, melyet a „Vorwaerts“ mai száma közöl, szóról-szóra közli német és francia nyelven a francia szocialisták lapja, a „Humanité“ is. Ugy a német, mint a francia manifestumot a birodalmi gyűlés 110 szocialista képviselője, a német szociáldemokrata párt elnöksége és a francia kamara 52 szociáldemokrata képviselője írta alá. A manifestum azt követeli, hogy oszlassák fel az állandó hadsereget, állítsanak helyébe milicziát, amely az ország belső védelmére szolgáljon. Különben — mint Párisból jelentik — a kormány tegnap terjesztette be az 500 millió frankos hadihitelről szóló törvényjavaslatot, amelyre válaszul ma a törvényhozás szociáldemokrata pártja egy másik törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőházban. Ez a törvényjavaslat épp olyan rövid, mint a kormányé és szintén 500 millió frank hitelt kér, de nem a fegyverkezés céljaira, hanem közönségi napiskolák felállítására, a tanítók fizetésének javítására és elhagyott gyermekek nevelésére.

VASÁRNAP.

Ugyebár mindenki azt hihetné, hogy mi, akik egy szegény, piczike állam lakosai vagyunk, akik elszigetelve hangyamódra élhetjük csak a magunk gyakran félreismeret kultúrelétét, mi nem merészkedhetünk odáig, hogy összehasonlitsuk magunkat egy olyan nemzettel, mint az angol. Nem kell most részletesen magyarázni azt, hogy az angol miért a világ legelső nemzete. Ha nem is tudnók ezt, akkor megértetné velünk az a nagy angol önérték, amely majdnem közel a góg határán vágja minden egyes alkalommal a világ népeinek szemébe, hogy kétféle nép él ezen a földön: angol és nem angol. Hogy Anglia kulturája, ipara, kereskedelme, diplomáciája miért a legelső az angol szemében, azt talán sokkal könnyebb egy kedves példával megvilágítani. Ebben a példában bemfoglaltatik az egész angol népnek önmagáról alkotott szuverenitása és minden idegen nép iránt viseltetett vállveregető lelki csínylése. Az angol abból indul ki, hogy mitután néki gyarmatai vannak a világ minden részében, az angol nyelv urálja a művelt világot és neki nincsen szüksége arra, hogy más nyelveket is tudjon. Nagyon kevés az olyan angol, aki két vagy három nyelvet beszél. Nincsen szükségem rá — mondja gógösen és besorozza az embereket a következő kategóriákba:

Aki Angliában vagy angol gyarmaton született és anyanyelve angol, az ur, azzal kezdet lehet fogni. Azzal le is lehet ülni egy asztalhoz. Aki nem angol, de jól öltözött ur, minden nap fürdik és tökéletesen beszél az angol nyelvet, azzal is úgy lehet bánni, mintha angol volna. Aki törten beszél az angol nyelvet, nahát, azzal is jóakarattal szóba lehet állni. Még kezdet is lehet fogni vele. De aki nem tud angolul egyáltalában, az nem is ember, azzal nem állunk szóba, annak nem is szabad kezdet nyújtani. Az nem számít.

Kedves dolog elnézni ennek az angol gógnek a megnyilvánulását külföldön, különösen Olaszországban, ahol úgy félnek az angoltól és úgy tisztelik, mintha a legkisebb angol-sisakos utazgató lord is nagyobb ur volna a nápolyi polgármesternél. Nápolyi külvárosi csirkefogók, minden gaztetre kez, elszánt, tengerparti kis brigantik elől óvatintik az olasz szállodapinczerek az utazgató idegent. Csak az angolt nem intik, mert azt úgy sem bántja senki. Azt a nápolyi konfliktus kocsis nem hagyja ott az ut közepén, valahol egy hegy tövében, nem zsarol ki tőle hatszoros borraivalót, azt nem verik meg a koldusok, mert elég, ha felemeli box állásban a kezét és azt mondja: „Én angol vagyok.“ Imponáló, ahogyan egy angol ur a maga immunitásának tudatában járkálhat a világ legsötétebb zugaiban, mert ő is tudja és mindenki tudja, hogyha Daresszalemben meggyilkolnak egy angol alattvalót, akkor kótszer huszonnégy óra mulva egy angol hadihajó jelenik meg a zanzibari öbölben. Ahogyan Sir Edward Grey maskájában sétál, ahogyan nem fog kezdet senkivel, ahogyan irtozik a szolgálk érintésétől, ahogyan a koldusnak a földre dobja a pennyt, a kocsisnak nem a kezébe adja a fuvardíjat, hanem ledobja a kocsis ülésére, a kereskedőnek ledobja a pultra, a pinczérnek az asztalra, de a világeért sem a kezébe senkinek, mert a kezét érinteni nem szabad, az nem tiszta, az nem fürdik minden nap.

Ugyebár ezek a kicsiségek mennyire jellemzik az angol önértékét, amely szuverén módon uralkodni akar nyelvben, kultúrában, mindenben, sőt — és erre akartunk kilyukadni — még erkölcsben is az egész világon. Az anglikán egyház. Az egyszerűségnek, a tisztaságnak, a primitívégnek ez a legmeghatóbb kufforrása, még ma is olyan mélyen él minden angol lelkében, hogy itt van az a pont, ahol mi, kicsi, jelentéktelen

nép a többi „jelentéktelen népekkel együtt, szóval az egész kontinens kibillenthetjük nagy szilárdságából egy kicsit ezt az angol egyeduralmat. Erkölcs, világfelfogás, etika, esztétika, művészet, irodalom. Ez egy láncszem, amelyet most ide irtunk, egymásba fonódó fogalmak, amelyek évszázadokon keresztül úgy kapcsolódnak egymásba és úgy fejlődnek egymásból, mint ahogyan az ó-görög vallási istentiszteletből fejlődött előbb a templomi drámai játék, majd a görög dráma, a középkori minisztériumok, a történelmi tragédiák és végeredményben Hauptmann Gerhard és Ibsen. Az erkölcs az az örök féreg, amely megbénítja az angol művészetet, irodalmat, világfelfogást és itt kerülünk mi fölénybe, szédületes fölénybe a Lamanche-csatornán tuli szuverenék fölött.

És most csak két esettel, ezen a héten megtörtént két esettel akarunk rávilágítani az angol világfelfogásra, amely olyan különállón érdekes a maga konzervatív primitívégében, hogy majdnem felbillenti a mérlegnek azt a serpenyőjét, amelyben az angol iparról, pénzről és tengeri egyeduralomról való képzeink vannak együtt.

Anglia egyik kis városában — mert ugyebár tudjuk, hogy egy nép gondolkodásának és átlag kulturájának megmérésére nem a kozmopolita főváros az irányadó, hanem a kisváros — szóval ebben a kisvárosban a szintársulat eljátszotta az Othellót. Shakesperet szavalták a színpadon, azt a költőt, akire az angolok féltékenyebbek és büszkébbek, mint a németek Wagnerre és akinek minden sorát annyira szentnek tartják hogy nem is tekintik Shakespearétól valónak a nagy költő idegen nyelvű fordításait, mert hiszen azok nem angol nyelven vannak írva. Eljátszották az öt felvonást és ekkor következett valami, ami még nem történt meg. A közönség nyugodtan ülve maradt, mire felhuzódott hatodszor a függöny, a színen megjelent egy hat lótól vont temetési kocsi, rajta Desdemona és szerelmesének holtteste, fölöttük pedig egy nagy tábla, amelyen ezek a szavak állottak: „Egyesültek a halálban.“

Ez az angol közönség. Amelynek erkölcsa évszázadok óta olyan, hogy nem tűri a nyílt kérdéseket, a félbehagyott mondatokat, a befejezetlen problémákat, nem tűri az olyan megoldást, amely nem fedi az erkölcsnek idevonatkozó paragrafusait. A szerelmesek egyesülnek a halálban, mondja az angol prédikátor a szószéken és akkor az angol közönségnek a színpad is szószék legyen, ott is egyesülnök kell a szerető szíveknek, még akkor is, ha véletlenül a legnagyobb angol költő nem így írta meg ezt a történetet. Arról tudunk, hogy idegen szindarabok angol előadásánál a befejezést az angol közönség szájaize szerint kellett megváltoztatni. De hogy tradíciókat, irodalmi és művészeti hozzáférhetetlen szentségeket rugjanak fel a szuverén angol erkölcs nevében, erre még nem volt példa.

A másik eset nem ennyire kómikus, de talán még jellemzőbb arra az erkölcsi világfelfogásra, amelyet évszázadok nem tudtak megváltoztatni. Csak röviden írjuk le. Wilde Oszkár siremlékét nemrégiben elkészítette egy Epstein Jakab nevű kiváló német szobrász. Elküldte a siremlékét Párisba, a Pére Lechaise temető igazgatójának, azzal a kéréssel, hogy helyezze azt a jeltelen sírba a pihenő Wilde Oszkár hamvai fölé. S az igazgató ur visszaküldte a szobrot azzal az indoklással, hogy a temető angol látogatóinak erkölcsi érzését sértené, ha Wilde Oszkár sírja fölött siremlék emelkednék.

Most nem térünk ki ennek a kis esetnek a mellétkörülményeire, arra, hogy ez az eset némileg hasonlít a Heineéhoz, arra sem, hogy ezt a siremlékét egy német zsidó szobrász készítette a legzseniálisabb angol életművészek, itt csak az angol erkölcsre, a nagy angol világfelfogásra akartunk egy kicsit rámutatni és valami kontrasztot kerestünk mi — szegény, kulturálatlan népek,

akkikkel az angol nem szívesen fog kezdet — kerestünk és mertünk találni valamit, ami a mi szemünkben mégis egy kicsit elhalványíthatja ezt a nagy angol szuverenitást.

Balassa Emil.

Pesti komédiák.

Iskolai feladat a sztrájkrol.

Az új pedagógiai rendszer szerint a tanulókat elő kell készíteni a gyakorlati életre. Tekintettel a közeli sztrájkra, a tanítónő kíváncsi volt rá: hogyan képzelik el a kis polgárista lányok a sztrájkot és az iskolában erről a témáról íratott. A legjobban sikerült Kovács Malvinka II. osztálybeli polgári iskolai tanuló következő írásműve:

„A sztrejk olyan ünnep, mely nincsen piros betűkkel jelezve a naptárban, de hála Istennek nem kell sztrejkkor iskolába menni, elég nem szép, hogy olyan ritkán van sztrejk, mert akkor gőznye az ucciáldemokrata egyesület, ha minket polgáristákat meghódítanak, mely csak úgy lenne lehetséges, amint barátóm Sipun Jolánka és Buday Irén is szótöbbséggel szavazták, ha heten kint legalább hat napig lenne sztrejk, vasárnap nem kell, mert ez úgy is jó, ahogy van.

Szeretett édes acsám, aki születésétől fogva kereskedő, mivel hön szeretett magyacsám is kereskedő volt, igen megörült a sztrejknak és mondotta jó anyámnak e szavakat, Fannykám, ha csak egy hétig tart a sztrejk, gazdagok leszünk, mert belemegyek a csödbe s ez negyven ezer koronát fog jövedelmezni, melyből leányainkat kihazasítjuk, mire kedves anyám úgy megörült, hogy engem két izben arczul ütött, mert ezen üzleti csevegés alatt, megettem a duzsztos befőttest, minek ugyebár nincsen köze a sztrejkhöz.

Általában a sztrejk nagy felfordulást idézett elő, így például okának, öcsém Pista, ki csak jó szokok elemista, barátaival elhatározta, hogy a külföldi bélyegbörzét a Kleinéktől a Goldsteinékhöz helyezik át Budára, melyet nem fenyeget egy a sztrejk. Idősebb nővérem, a Lenke is megjedte a sztrejktől, miért is levelet irt, a kadétnak, mely szerint a sztrejk ideje alatt este helyett csak dél után találkozhatnak a szegények. Mink is követünk a példát a Kövesi Laccival, ki kereskedelmista és házasságot ígért, mire elvégzem a polgárit, mert a hátsólépcső helyett a pinczebejárnatnál fog rám várni.

Hön szeretett édes anyám is megmondta a könyvelő urnak, kivel hét órai zárás után bevasárolni szoktak menni, mely színház utánig szokott elnyúlni, hogy sztrejk ideje alatt nem mehet a Szegfü-utca 26. alá, mert elgázolják a forradalmárok, mit a könyvelő ur szomoruan vett tudomásul.

Mamus nagy bevásárlásokat tett és Zsuzsival, ki mindenes és acsám által előnyben részesül, lementek a vásárcsarnokba s vásároltak több csukot, kutyát, tyirkét, egy új ruhát, két pár betétes laggy cipőt, egy briliáns gyűrűt és egyéb konyhai felszereket.

A sztrejk különben annyit tesz, hogy senki sem tesz semmit sem, míg tart a sztrejk, mely idő alatt katonák laknak az iskolában, de lejder minket nem eresztenek be olyankor az iskolába, minek, úgy mondgyák, a hat test parancsnok az oka, látják rajta, hogy soha sem volt polgárista leány.

Ez a véleményem a sztrejkről.“

Fakir.

TÁVIRATOK.

A harmadik Madero.

Washington, márczius 1. Wilson, Amerika mexikói követő megerősíti, hogy Emilio Madero felkelők élén betört Északmexikóba. Madero Raul haláláról nem érkezett megerősítő jelentés. A dél-mexikói helyzet folyton javul. A Durangói amerikai konzul közlése szerint a közép-mexikói vasút

mentén, Torontól északra 15 hidat felgyújtottak.

Mexiko-City, márczius 1. Diaz Félix elváltalta az elnökelöltséget, miután Huerta csak ideiglenes elnök.

Egy város véletlen bombázása.

Newyork, márczius 1. A Newyork Times jelenté Veracrutzból: Egy amerikai hadihajó lövőgyakorlatai közben egy gránát a városban csapott le és egy embert megölt, hármat pedig megsebesített.

UJDONSÁGOK.

Uj barázdák a Hortobágyon.

* * *

A törökvilág előtt még voltak virágzó falvak a Hortobágyon; de a mohácsi nagy nép után pusztává változtak az Alföldön a viruló lakott helyek. Jó néhány száz esztendő óta a Hortobágyot is a pásztorok uralták nyájakkal, no meg a vadmadarak a nádligetek bűv-helyein.

Jó néhány száz esztendőnek kellett elmúlni, a debreczeni polgárság gondolkodásának és törekvéseinek alapján meg kellett változni, mire elkövetkezett a más kor, hogy a szántó-vetők a pásztorok helyén ismét állandó tanyákat építsenek a legendáshírű ősmagyar pusztán.

Azoknak, akik a régi pusztát, pásztor-népét, hagyományait, virágos szabaddmezőit szüzsies voltukban szerettük, szinte elképzelhetetleneknek tűnnek fel ezek az átváltozások. Hogy kalászmígató uj barázdák támadjanak ott, a szépséges Hortobágyon, hol jó néhány száz esztendőn keresztül lomha tuzok hullajtotta aranyérga tollát. Hogy az eke nyomán szántó-vetők nótázzassanak ott, a szépséges Hortobágyon, hol jó néhány száz esztendőn keresztül darumadár krúgatott a mélabús pásztoroknak...

Mégis meg kell nyugodnunk az idők változásában! Sőt örvendünk is a hortobágyi pusztá uj barázdáinak, mely a tizenkétezer holdas birtokrész most bejelentett parcellázásával talán már észre el fog következni! Ez az örömiünk azonban, a Hortobágy szüzföldjének uj barázdái, uj benépesedése felől, akkor lesz igaz és őszinte, ha a debreczeni kizgazdák az öt holdas hortobágyi parcellákon a kor kívánalmai szerint gazdálkodnak majd; nem pedig rablógazdálkodást honosítanak meg ott a szüzföldön. Hanem felveszik a versenyt a Debreczen és széles vidékének élelmes bolgár kertészeivel is. És a bolgároktól idegenbe csempészett milliókat a magyar nemzet részére itthon tartják. És ha az egész ország részére is kertészkedni tudnak majd azokon az uj barázdákon, az igazi áldás ekkor fakad fel a Hortobágy uj barázdáiból. S ha életrevalóbbaknak látjuk majd a veteményes ágyak körül is a kis magyart, akkor lesz teljes a mi örömiünk.

M. P.

Appelláta a hiúsághoz.

* * *

Ez szép számítás volt. Egyszerű, mint a Kolumbusz tojása, de nagyszerű is. Hire járt, hogy egy aradi királyi tanácsos bekopogtat minden európai királyi családdhoz, a fejedelemkét, és a köztársasági elnököt se veti meg: mindenütt autogrammokot kunyerál. Az emberek eleinte mosolyogtak rajta, mint minden szenvedélyen, de lassanként megjegyezték a nevét, sőt sokan már tisztelettel is néztek rá. Ez így is van rendjén. És most kiderül, hogy az egész csak

üzlet volt, előre, szépen, gyönyörűen, hatalmasan fölépített üzlet, amelynek a kamatait, a busás jövedelmeit most akarta fölszedni a tanácsos ur. Áthajózott szépen Amerikába, onnan akart csillogó aranyat hazá internálni. Egyszerűen a hiúsághoz appellált. Jól tudta, ez minden embernek gyöngéje, itt, itt mindenki sebezhető, így milliókat lehet összeoperálni a milliárdcsok zsebéből. A pénzfejedelmek majd biztosan nehéz és súlyos pénzeket fizetnek, rónak le azért, hogy a nevük a német császár, a többi uralkodók neve mellett szerepelhet. Millió és millió példányban kerül majd a község kezébe... Hiszen mindenki csak addig demokrata, ameddig muszáj...

Ez helyes és szép számítás volt, de — megbukott. És itt a tragikum — a hiúságon bukott meg. Mert a pénz, a Pénz a legnagyobb arisztokrata. Talleyrand dühbe gurult a sértés miatt, igen, a sértés miatt, hogy tőle pénzt mernek kérni „csak“ azért, hogy a neve a német császár mellett szerepelhessen.

— Hallatlan — kiáltott föl — hiszen a Talleyrandok családjá százdokkal régiebb, mint a Hohenzollernoké. A számítás elveszett. Hiúsághoz hiába az appellálta, megtört — a hiúságon... A Pénz a leggőgösebb ur...

(P. Ö.)

NAPIREND: Naptár. Vasárnap, márczius 2. Róm. kath.: E. 4. Laetare. Prot.: E. 4. Dalma. Görög-ország: február 17. F. Hushagyó. Zsidó: Adar 23. A nap két reggel 6 óra 42 perczkor, nyugszik délután 5 óra 14 perczkor. A hold két délután 4 óra 22 perczkor, nyugszik délelőtt 11 óra 41 perczkor. **Muzeumok:** Nemzeti Muzeum összes tárai 9—12-ig, Erzsébet Muzeum 9—1-ig, Ernst Muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—1-ig, Földtani Muzeum 10—1-ig, Gyermektanulmányi Muzeum 9—12-ig, Iparművészeti Muzeum 9—12-ig, Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig, Mezőgazdasági Muzeum 10—1-ig, Tanszer Muzeum 9—12-ig. **Képtárak:** Az ifju művészek kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.), nyitva 9—1-ig. Belépődíj 60 fillér. Ferenczy Károly gyűjteményes kiállítása az Ernst Muzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—1-ig. Belépődíj 1 korona. A Szépművészeti Muzeum összes tárai, nyitva 10—2-ig.

HÉTFŐ, márczius 3. Róm. kath.: Kunigunda sz. Prot.: Kunigunda. Görög-ország: február 16. Leo Pápa. Zsidó: Adar 24. A nap két reggel 6 óra 40 perczkor, nyugszik délután 5 óra 4 perczkor, nyugszik délelőtt 11 órakor. A miniszterek nem fogadnak.

— **A német császárné Gmundenben.** Gmundenből táviratozzák: *Augusta Viktória* német császárné és *Viktória Lujza* hercegnő, valamint *Ernö Ágost* brunswick-lüneburgi herceg a mecklenburg-schwerini nagyhercegi párral, *Miksa* bádeni herceg és neje, *Friderika* hannoveri hercegnő és *Olga* braunschweig-lüneburgi hercegnő, akik előjük utaztak, ma délután három óra 30 perczkor érkeztek oda. A pályaudvaron a fogadtatásra megjelent a felsőausztriai helytartó, a gmundeni kerületi kapitány, a polgármester, a hatóságok fejei, a főhadsegégek, kamarai elnökök és udvarhölgyek. A pályaudvar virágokkal és délszaki növényekkel gazdagon volt díszítve s a város is lobogódszt öltött. A polgármester a császárnénak, majd *Viktória Lujza* hercegnőnek tolmácsolta Gmunden város szerencsekívánatait és a hercegnőnek csakrot nyújtott át. A magas személyiségek czután kocsin kastélyba mentek. Az egész utvonál mentén a község lelkes óvációkban részesítette őket. A kastélyba érkezésükkor a császárnét és a jegyespárt ünneplésen fogadták. Báró *Grotta Ferencz Jósef* király nevében pazar orchidea-csokrot nyújtott át. A vendégek czután szük családi körben megteáztak. Este 9 órakor családi lakomá volt. Egyidejűleg pedig a kíséretnek részére marschall-ebéd.

— **Királyi tanácsosság.** A király dr. Gallavich Győző turáni római katolikus plébánosnak, az egyház és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Beteg trónöröklősnő.** Hágából táviratozzák, hogy *Juliana* németalföldi hercegnő, a hollandiai trón várományosa Taunusban való tartózkodása folyamán influenzában megbetegedett.

— **Morzányi Károly temetése.** Morzányi Károly székesfővárosi bizottsági tagot, volt országgyűlési képviselőt ma délután temették el impozáns részvét mellett az Erzsébetvárosi plébániatemplomból. A templom hajójában felállított ravatal koszoruk özöne borította el. A gyászoló közönség soraiban nagy számban voltak képviselve a község minden fórumának kitünőségei. Az egyházi szertartást *Novák István* erzsébetvárosi plébános maga is könykig meghatva végezte fényes papi segédlettel. *Walnicsek Béla* az uj köbányai plébános is részt vett. A szertartás után a koporsót feltették a hatlovas gyászkoesira, amelyet a gyászoló közönség gyalog kísért ki a kerepesi-úti temetőbe, ahol családi sírboltjában helyezték örök nyugalomra Morzányi Károlyt. A sírnál *Novák* plébános még egyszer beszentelte a koporsót, majd *Lád Károly* búcsuztatta el az elhunytat, megemlékezvén az elhunyt érdemeiről.

— **Enrico Toselli emlékiratai.** Az egyik londoni könyvkiadó cégnél husvét után érdekes emlékiratok fognak megjelenni. A szerző Enrico Toselli, az egykori szász trónöröklősné kiérdemesült férje és a kiadó-cég erősen veri a reklám nagy dobját. Röpiveken hirdeti: „Toselli „Egy hercegnő férje“ című művében leírja, miként ismerkedett meg Lujza toscanai nagyhercegnővel, a szász trónöröklős későbbi nevével, hogyan kerültek össze, mint éltek boldogan, majd örökös civódásban és milyen körülmények közt váltak el. A könyvben Toselli meglepő jellemrajzot ad Montignoso grófnőről.“

— **Öreg asszony nem vén asszony.** Brünnből jelentik: *Courten* Máriánál, egy 63 éves özvegyasszonynál, aki művirágkészítéssel csinos vagyont szerzett, teljes ellátáson volt hosszabb idő óta *Treici József* 27 éves tartományi hivatalnok, az özvegyasszony unokaöcsése. Az élemedett matrona rá akarta venni fiatal rokonát, hogy legyenek férj és feleség, mire a hivatalnok felmondta a lakást és el akart költözködni. Ez éjszaka *Courtenné* baltaival támadt unokaöcsésére és álmában meg akarta ölni, de *Treici* szerencsére felébredt. Az öregasszony mérget vett be és felakasztotta magát.

— **A Galilei Kör e heti programja:** Márczius hó 4-én, kedden este 7 órakor *Czukor Károly* vezetésével *Maach* szeminárium. Márczius 5-én szerdán este 7 órakor a könyvismertető szemináriumban *Gyulai István* ismerteti *Franz Oppenheimer* „Az állam“ című munkáját. Márczius 6-án, csütörtökön este 7 órakor az elemi nemzetgazdaságtani szeminárium első órája, amelyen dr. *Gulman Lajos* tart előadást Az érték és az ár fogalmáról.

— **A leültött ügyvéd állapota.** Megirtuk, hogy Szeged mellett dr. *Csonka* Ferencz horgosi ügyvédet egyik peres ellenfele, *Tilinkó Pál* leültötte. Csonkát még tegnap dében megoperálták dr. *Ma-chánszky* László szegedi orvos, de nagyon bizonyos Csonkát még tegnap dében megoperálták dr. *Magay* vizsgálóbíró kiállgatta ugy a merénylőt, mint a szerencsétlen ügyvédet. Az 52 éves *Tilinkó* azt vallja, hogy harmincz korona perköltőségért elővereztette a házat *Csonka*. Az árverésen senki sem volt jelen és így *Csonka* vette meg ponton árért a házat, ő pedig nyolcz gyermekével lett volna földönfutóvá. Ezzel szemben *Csonka* azt vallja, hogy ő csak szinleges árverést tartott *Tilinkónál* és épp azért vette meg a házat, hogy megmentse neki. Eljárásával pedig csakis a 30 korona megfizetésére akarta kényszeríteni. *Tilinkó* a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte.

— **Nagy villamos-szerencsétlenség.** New-Castle on Tyne-ből (Angolország) jelentik: Egy mozdony a Tynemouthból érkezett villamosvonattal összeütközött. Az összeütközés oly heves volt, hogy a mozdony az egyik villamoskocsit teljesen összezúzta, a másilba belefuródott. Ötvenöt ember súlyosan megsebesült.

— **Házasság.** Klein Henrik, a Franklin-Társulat tisztviselője eljegyezte *Löffler* Alicet, *Löffler* Károly nagykereskedő leányát. (Minden külön értesítés helyett.)

Müller Manó márczius 2-án vezeti oltárhoz a pozsonyi izraelita templomban *Gelber* Jozsefint.

Gottlieb Pál a Magyar Általános Hitelbank tisztviselője eljegyezte *Steiner* Franciskát, öz. *Steiner* Lipótné, az Unio szikvízgyár beltagjának leányát Budapestben.

— **Titokzatos baleset.** Aradról jelentik: Az aradi állomás az egyik személynöki tengelyén emberi láb roncsait találták. Valószínű, hogy a vonat közvetlenül Arad előtt valakit elgázolt.

ése. Morzsányi
got, volt ország-
ottek el impo-
rosi plébánia-
felállított rava-
gyászoló közön-
épvisele a köz-
ei. Az egyházi
városi plébános
fényes papi se-
ányai plébános
porsót feltették
gyászoló közön-
temetőbe, ahol
k nyugalomra
é plébános még
Lád Károly
lékezvén az el-

Az egyik lon-
án érdekes em-
szerző Enrico
ősné kiérdeme-
veri a reklám
„Toselli „Egy
leírja, miként
gyhercegnővel,
hogyan kerül-
d örökös zivó-
t váltak el. A
ajzot ad Mon-

én asszony.
ánál, egy 63
irágkésztéssel
ellátáson volt
7 éves tarto-
ony unoka-
akarta venni
rj és feleség,
lakást és el
owrtenné bal-
almában meg-
re felébredt.
felakasztotta

amja: Már-
r Czukor Ká-
Márczius 5-én
rtető szemina-
Franz Oppen-
át. Márczius
elemi nemzet-
amelyen dr.
rték és az ár

Megírtuk, hogy
horgosi ügy-
Pál leütötte.
álták dr. Ma-
agyon bizony-
álták dr. Ma-
a merénylőt,
2 éves Tifinkó
perköltéséért

Az árveresen
vette meg po-
z gyermekével
mben Csonka
verést tartott
a hazát, hogy
csakis a 30
eritenti. Tilm-
ztatásba he-

enség. New-
elentik: Egy
ett villamos-
zés oly heves
moskocsit tel-
dott. Ötvenöt

anklin-Társur
Löffler Károly
ülön értesítés

oltárhoz a po-
elint.
itelbank tiszt-
zv. Steiner
k leányát Bu-

jelentik: Az
si tengelyén
nő, hogy a
elgázolt.

— Keresnek egy székhámos grófot. Mün-
chenből jelentik: A rendőrség körözlevelet
bocsátott ki gróf *Waldbell-Bassenheim* Fri-
gves ellen különböző családok miatt. A gróf,
akinek családja a Wachstein-kastélyban la-
kik, tavaly augusztusig egy államhivatalnok-
nál volt albérlésben, de egyszerre csak eltűnt,
szállásáért is tartozott, majd egymásután je-
lentkeztek a becsapott hitelezők, kereskedők és
pénzkölcsönzők, akiket a gróf becsapott. Nagy
összegű váltók vannak forgalomban, amelyekre
a teljesen lezüllött gróf család fondorlattal
pénzt tudott szerezni. Érdekes, hogy havonta
mindössze 80 márka apanage-a volt a grófnak
családjától, holt elvált nejeinek havonta 200
márka tartásdíjat kellett fizetnie.

— Farabonis mester a szegedi főkapitány-
nál. Farabonis mesternek, a híres telepatisztának,
akinek Moravcsik tanár is kísérletezett, kedves
csöete volt a szegedi főkapitánynál. Dr. So-
mogyi Szilveszter főkapitány nem akart előadást
engedélyezni Farabonis mesternek, mert attól
tartott, hogy Farabonis mester, mint a többi
művésztársai, kókler-mutatványosokkal a közönség
zsebére utazik. Farabonis mester kéréseire végül is
kijelentette Somogyi Szilveszter, hogy ha Farabo-
nis mester kitalálja a gondolatát, megadja neki
az engedelmet. A főkapitány az irattárban levő
arra az aktára gondolt, amelyben a szegedi rend-
őrök fizetésemelést kérnek. Farabonis mester rög-
tön kihuzta egy nagy csomó akta közül az aktát
és odaadta a főkapitánynak. A rendőrkapitány
erre rögtön megadta az engedelmet. Kétségtelen,
hogy a gondolatolvasó produkcióit igen sok
rendőr végig fogja nézni. És az is bizonyos, hogy
a rendőrök zajosan meg fogják tapsolni a gon-
datolvasót, aki a rendőrkapitányt a fizetésemel-
lésre figyelmeztette.

— Vasuti katasztrófa. Bolognai jelentés se-
rint a foggiai állomáson a bolognai expresszvonat
beleszaladt a nápolyi gyorsvonatba, amely az állo-
máson vesztegelt. Sok vagon darabokra tört. Ti-
zenkét utas súlyosan, sokan könnyen könnyen se-
besültek meg.

— A revolveres szigorló. A prágai német
egyetemen az orvostani hallgatók mai szigorlatán
izgalmas jelenet történt. H. nevű orvostan-
rosszul vizsgázott s az egyik tanár emiatt félfévre
visszavetette, az orvostan-
vizsgázott emiatt annyira föl-
izgult, hogy revolvert rántott elő s a tanárra akart
löni. Ennek azonban volt annyi lélekjelenléte, hogy
ráugrott az orvostan-
vizsgázott s kicsavarta kezéből a
fegyvert. Több diák rávetette magát H.-ra és ki-
tuszkolta a teremhől. A tanár az egyetemi tanács-
nál följelentést tett H. ellen. Ugyanez a diák né-
hány nappal ezelőtt egy másik tantárgyból tett
szigorlatot. Vizsga közben a tanár észrevette, hogy
H. folytonosan a zsebében lévő revolverrel játszott
s a tanár felszólította, hogy tegye el a fegyvert.
H. ekkor engedelmessékedett.

— Lázongó olasz haditengerészek. A milánói
Corriere della Sera értesülése szerint az *Amalfi*
páncélos cirkálóhajón a *matrók föllázadtak*
és sok hadiszert és fegyvert a tengerbe dobtak.
Százföldi katonák jöttek a hajóra és a zendü-
lők egy részét letartóztatták. A tengerészeti kor-
mány szigorú vizsgálatot rendelt el.

— Az erdőégető motoros. A vicinális vas-
utakra sok mindent ráköltöttek már az emberek.
Ezuttal nem a furcsa kalandok miatt, hanem a
veszedelmességével tünt fel a keoskemét-kerék-
egyházi motoros vonat. Ez az erdőégető motoros
nevét érdemelte ki. A nyíri erdőn vezet keresztül
az utja ennek a híres vicinálisnak, ami még ma-
gában véve nem volna baj, hanem ott rejlik a
hiba, hogy szinte minden héten felgyújtja az er-
dőt. Mult héten is kétszer gyújtogott a motor,
amikor 8—8 hold erdő leégett. Legutóbb a hely-
színtre kiszállított vizsgálóbizottság szemeláttára
gyújtotta fel a motort az erdőt. Az erdőégető mo-
toros kártevőseit most a vasutársaságnak kell
megfizetni.

— Egy tizenhárom éves anya. A heidelbergi
egyetem klinikáján az éjszaka egy kis gyermek-
leány, alig tizenhárom éves, ikreket hozott a vil-
lágra. A szerencsétlen kis teremtes, aki jómódu
kereskedőcsalád gyermeke, áldozata lett az üzlet
egy szolgájának. A gyermekanya teljesen jól érzí
magát. Megrontóját letartóztatták.

— A járásbíró kinos tévedése. Egy bihar-
megyei uriaszonty tévedésből szuronyos csend-
őrökkel kísértetett fel a tárgyalásra egy nagyvá-
radi járásbíró. A nagyváradvidéki járásbíró
ugyanis nemrégiben beidézte *Vattay* Gyulánét, a
biharmegyei jegyzőegylet elhunyt jegyzőjének öz-
vegyét, aki Mezőtelegden földbirtokos. Az előkelő
uriaszonty *sértettként* jelent meg a tárgyaláson.
Januárban újabb tárgyalást tüzött ki a járásbíró,
de *Vattay* betegsége miatt nem jelenhetett
meg s február 27-ére halasztotta el a járásbíró.
Február 27-én reggel négy órakor a mezőtelegii
kuria ablakát erősen megzörgették. *Vattay* fel-
verte a belső eselődést, kinyitotta a kapu s két
csendőrről *feltűzött szurony* nyúlva lépett az ebéd-
szobába. A csendőrmester előkapott egy irást,
hogy özvegy *Vattay* Gyulánét a reggel 8 órakor
kezdődő tárgyalásra *állítsa elő*. A szuronyos csend-
őrök közrefogták a földbirtokosnét és a mult tár-
gyalásról elmaradt *Szonye* Pável bérést, vonatra
ültek velük s pontosan 8 órakor kopogtattak *Máté*
járásbíró ajtaján. A járásbíró megdöbbenve kon-
statálta, hogy *tévedés történt*. Sok munkája köz-
ben *tévedésből adta ki Vattay* ellen az előállít-
ási parancsot. Sűrű bocsánatkérések után távo-
zott az özvegy, aki táviratban értesítette a törté-
tekről fiát, aki *Battonyán járásbíró és kuriai bíró*
sógorát, akik hír szerint fegyelmi feljelentést vet-
tek a váradi járásbíró ellen.

— Nagy emberpusztulás egy szállóégnél.
Az amerikai *Omaha*ban, Webraszka-államban tö-
meges emberpusztulást okozott egy szállóégnél.
Newyorki jelentés szerint hajnalban kigyullt a
háromemeletes *Dewey*-szálló a hatalmas épületben,
Több mint száz vendég volt a hatalmas épületben,
akiket álmukból vert fel a tüzláma. Amikor a
vendégek csak a legszükségesebb ruhadarabokat
kapkodva magukra, menekülni akartak, a lépcső
már égett és az összes folyosókat sűrű füst töltötte
be. Ilyen körülmények közt a legnagyobb erőfeszíté-
ssel is csak *huszonötöt sikerült közülök megmen-
teni, a többi áldozatul esett*. Minthogy a vendég-
könyv is elégett, jóformán azt se tudják, hogy kik
voltak az áldozatok. A szállóéből csak a pusztá
lak maradt meg. Az anyagi kár több mint egy
millió dollár.

— Gyűjtés miatt letartóztatva. Székesfehé-
várról jelentik: A készülő tömegsztrájk céljára
Wagner József munkásbiztosító pénztári tisztvi-
selő gyűjtést indított. A rendőrség erről tuda-
mást szerezvén, a gyűjtést betiltotta és Wagner
ellen tiltott könyöradománygyűjtés címén eljá-
rást indított, melynek folyamán Wagner el-
vezették. Wagner dr. Steiner Jákó ügyvéd útján
följelentést tett a főkapitány ellen személyes sza-
badság megsértése miatt.

— Megszökött sikkasztó. A főkapitányságot a
boroszlói rendőrség táviratban értesítette, hogy
megszökött Neumittelwaldból *Thomas Ottó* huszon-
két éves postagyakornok, aki ötvenezer márkát sik-
kasztott. A sikkasztó álneveket használ. Nevezete-
sen professzor dr. Guidó Werner és Redaktor Hol-
dinghauser néven szokott szerepelni. Lehetséges,
hogy Budapestre szökött. Aki nyomravezet s
korona jutalmat kap.

— A hitves becsületéért. Mátészalkáról jelen-
tik: Galambos János mátészalkai gazda Kántorjá-
nosiban felkereste Kupán Jánost és késsel rátáma-
dott. A Galambos által ejtett sebek életveszélyesek
és Kupán fölépüléséhez alig van remény. Galambos
Jánost a csendőrség letartóztatta és a szatmári
ügyészség fogházába kísérte. Kihallgatásakor el-
mondotta az ügy előzményeit. Kupán János udva-
ralt feleségének még lánykorában és már úgy is
volt, hogy feleségül veszi. Azonban a Galambos
felesége lett. Efeletti bosszúságában Kulán azt hi-
resztelte, hogy Galambosnéval viszonya volt. Fele-
ségem ugymond könnyes szemekkel panaszkolta el
a méltatlan támadást, mely annyira felháborított,
hogy nyomban felkerestem azzal a szándékkal,
hogy megboszulom a sértést.

— Titokzatos haláleset. Karánsebesről jelen-
tik: Gineczku Miklósné nagyszupányi lakost hazu-
térő hozzátartozói súlyos égési sebekkel borítva
oszméletlenül találták. Gineczkuné nemsokára
meghalt. Hogy miképen történt a szerencsétlen-
ség, azt eddig nem lehetett megállapítani.

— Tűz a gépgyárban. Eperjesről jelentik: A
Bachner és Moskovits cégek vas- és gépgyárában
ma délután 5 órakor tűz támadt. Az olvasztóke-
menezéből kiugrott szikra felgyújtotta az öntőde-
tetőzetét. A tüzet lokalizálták. A kár több ere-
korona

— Leégett cukorgyár. Prágából jelentik:
Unterbaudenben tegnap éjjel a Mastalka-féle
cukorgyárban tűz ütött ki, amelynek a gyár egy
része áldozatul esett. A melasszeteremben ön-
gyuladás következtében tört ki a tűz, amely a
cukorraktárt és a répamagkészletet elhamvaszt-
totta. Az üzem tovább folyik, mert a gépházat
sikerült megmenteni.

— Hajóösszeütközés a tengeren. Doverből je-
lentik: A *Marmaid* nevű torpedóhűző összeütköz-
ött a *Lisard* nevű gőzessel. A torpedóhűző su-
lyosan megrongálódott. A gőzös sértetlen maradt.

— A részeg férj hitvesgyilkossága. Néhány
évvél ezelőtt még vagyonos gazda volt Hajduhad-
házon *Veres* Gergely. Azonban ivásnak adta ma-
gát s egész vagyonát eldobozta. Utóbb már a
feleségét zsarolta pénzéért, de az asszony elköltözött
a férjétől és válókeresetet adott be ellene. A bír-
óság elválasztotta őket, mire *Veres* Gergely még
mértéktelenebbül ivott. Tegnap délután részeg ál-
lapotban baltát vett magához s beállított volt fe-
lesége lakására. Az udvaron találta a menyecskét.

— Asszony, gyere vissza — szölt hozzá.
— Ilyen részeg szerzeteshez nem megyek.
— Nem-e? . . . *Veres* kikapta a szüre alól s
baltát s két kézre kapta, homlokra csapta az
asszonyt. A szerencsétlen asszonyt kettéhasadta a
koponyája s nyomban meghalt. A gyilkos még két-
szer belevágta a fejszét a nő fejébe. A szomszédok
csendőrkért futottak, akik letartóztatták *Veres*-
t. A gyilkost azonban nem lehetett kihallgatni,
oly részeg volt. Lefektették, majd hajnalban, ami-
kor kialudta mómorát, a csendőrrök kihallgatták.
Veres Gergely azonban nem emlékezett semmire s
nem akarta hinni, hogy megölte elvált feleségét.
Beszállították a debreczeni ügyészségre.

— Husvét Rómában. Márczius hó 15-én in-
dul a Központi Menetjegyiroda idei, immár XI.
husvét kirándulása Olaszországba. A kirándulók
Rómában ö napot töltenek és utközben hosszabb
időig tartózkodnak *Venezziába és Firenzébe* is.
Ezenkívül módjukban lesz a résztvevőknek, hogy
egy külön kirándulás keretében *Nápolyt, Pompe-
jít, Caprit, (Sorrentót)* is meglátogassák. A ki-
rándulás összes költsége, még a borraivalokat is
beleértve 420 korona. Részletes utiprogrammot
díjtalanul küld a Központi Menetjegyiroda (Bu-
dapest, IV., Vigadó-tér 1.).

— Nyolczmilliósi kártérítés. A „Titanic” ül-
dozatainak rokonsága közül háromszázhatvan-
kilenczen jelentkeztek a tegnapi bejelentési határ-
időig kártérítési igényével. Newyorki jelentés se-
rint összesen *8.027.247 dollár kártérítést* kérnek.
Közülük *harmincznyolcz magyar, illetve osztrák*
alattvaló és az ezek által követelt összeg *1.030.000*
dollár. Űgyüket a newyorki főkonkuszátus ügyésze,
Czukor Mór ügyvéd képviseli, a *White Star Line*
részéről pedig *Gilchrist* Sándor szövetségi közveti-
tő. A legnagyobb kártérítési összeg ötvenezer
dollár.

— Nyomor elől a halálba. Szegedről jelentik:
Ma délután három órakor *Baics* Jovó, valamikor
dusgazdag moholi földbirtokos anyagi tönkre-
jutása miatt háza kapualjában föbelötte magát.
Nyomban meghalt. *Baics* ügynöke volt egy bizto-
sító intézet szegedi fiájkjának, mely megvonta
tőle a fixjövendelmet és a nélkülözés helyett a
halált választotta.

— Kisiklott teherkocsi. Székesfehérvárról je-
lentik: A Veszprémből székesfehérvár felé haladó
személyvonathoz osatolt utolsó teherkocsi Réti-
pusztacsór állomás előtt kisiklott. A kocsin ülő
zárfekező megsérült. Az utasoknak bajuk nem
történt. A személyvonat két órai késéssel érkezett
Székesfehérvárra.

— Rendőri hírek. Tetőtűz a Hűvösvölgyben.
A közuti vasút hűvösvölgyi végállomásánál, a Hűde-
kúti ut 13lik szám alatt levő *Balázs*-féle vendéglőben
ma délben a kéményből kipattanó szikráktól tetőtűz tá-
madt. A tüzet a tüzoltók hamarosan eloltották. —
Ligásolta a villamos. A Váci-ut 122. számú ház előtt
a 1829-es számú közuti villamosvasuti kocsi elgázolta
Solez Ádám negyvenhat éves lakosságát, aki su-
lyos sérüléseket szenvedett.

— Royal-Orfeum. Bandika, a kis mozi-
színész, akinek megérkezése is már nagy szenzi-
ciót jelentett, első fellépésével óriási sikert ara-
tott. Zugó tapsvihar fogadta *Bandikát* és kis nő-
vérét, *Fonfont* már első megjelenésükkor, amikor
is egy valódi léghajón beröpültek a Royal-orfeum
nézőterére. Bámulatot keltő színészképességével,
clragadó kedvessége és szeretetreméltóságával egy-
csapásra meghódította *Bandika* a közönséget,
amely zugó tapsal és tetszőnyilvánításának száma-
talan jelével halmozta el úgy őt, mint nővérét
Fonfont. A nagy művészi érzékkel összeállított
másor többi számai közül: a csak néhány napra
itt tartott *Princess Rajah*, *Bernhard Mörbitz*, a
legvidámabb német komikus, *Clemons et Jean*
és *Sasvári Piroška* arattak a bemutatón zajos, jól
megérdemelt sikert. Vasárnap, márczius 2-án dél-
után 3 és fél órakor a mérsékelt helyáru családi
előadáson *Bandika* és az összes attrakciók fal-
lépnek.

— **Premiére a Folies Caprice-ban.** Tegnap óriási sikerrel mutatták be Trebitsch Sándor új német darabját, melynek ötletes címe „Die Gesichte vom Wolf.“ A kitünő darab, melynek fordulatai és viccei közfelfűtést keltettek, óriási sikert arattak. Rott Sándor a darab főszerepében megint nagyon kivágta a rezet, a többi szereplő egytől-egyig kiváló volt. A darabot maga a szerző rendezte sok rutinnal. A „Szégyen, gyalázat!“ című egyenesen példátlan sikerű magyar népszínmű minden este viharos nyílt színi tapsok között perog le. Ennyit még a publikum magyar darabnál a Folies fennállása óta nem nevetett. Így hát most olyan a műsora a Folies Caprice-nek, aminőt egész Európában nem találni. A szöveg szintén elsőrendű. Türk Berta új hacsaké-paródiát énekel, Szőke Szakáll mint betegsegélyző orvos mutatkozik be, Trebitsch és Springel legjava dolgaikat hozzák. A Casino de Paris remek tánc-atrakceiói erősen vonzzák a közönséget. Február elseje óta, amióta a „Szégyen, gyalázat!“ megy, páholyt csak a nappali pénztárnál lehetett kapni. Most, hogy Trebitsch darabja is ily hatalmasan ütött be, napokra előre kell majd jegyekről gondoskodni.

— **Halálozás.** Dr. Pertik Ottó egyetemi tanár holttestét a Ferencz József-rajpart 25. szám alatt levő gyászházban helyezték ideiglenes ravatalra, melyet máris számos koszorú borít el, köztük a Magyar Tudományos Akadémia, az egyetemi tanács, számos körház, az Orvosszövetség és egyéb testületek, valamint tisztelőinek koszorúja is. Az elhunytat a gyászházból ma éjjel az egyetemi templomba szállították, ahol díszes ravatalra helyezték Vasárnap délelőtt 10 órakor gyászmisét tartanak föléte, mely után a holttestet a tudományegyetem előcsarnokába szállítják, ahonnan a római katolikus egyház szertartásai szerint lementelve a Kerepesi-uti temetőbe kísérik és itt helyezik örök nyugalomra.

Dr. Tóth Miklós 31 éves korában Budapesten meghalt.

Frim Józsefné vasuti szállodás leánya Judith, életének 17-ik évében elhunyt.

Müller Károly máramarosszigeti apát-főesperes plébános 67 éves korában meghalt.

Halász Lipótné, a sárosmegyei államépítészeti hivatali mérnök neje ma hosszas betegség után meghalt.

— **Időjárás.** Hazánkban tegnap változékony idő uralkodott. Kiseb lecsapódások az ország déli részein, meg az északi és a máramarosi Kárpátok között fordultak elő. A hőmérséklet észak-kelet felől súlyedőben van; a maximum 15 C. fok volt Verseczen, a minimum —12 C. fok Tátrafüreden. — **Prognózis a következő 24 órára:** Hideg idő várható keleten és délen, elvélve csapadékkal. (Sürgöny-prog.: Hideg, keleten, délen elvélve csapadék.)

x **Foder-féle vívőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme.** Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Minden háztartásban, városban és falun áldásos, ha kéznél van egy-egy üveggel a Schmidthauer-féle Igmándi keserűvízből, mert szükség esetén egy fél pohárral használva, gyorsan és alaposan eltávolítja a gyomor és belekből a csiraját számtalan komoly betegségnek s ezzel elejét veszi a baj további fejlődésének a szervezetben. Az Igmándi keserűvíz nemcsak mint gyomor-, bél- és vértisztító alkalmazható a legjobban sikerrel, de kitünő étvágyat is hoz. Hogy az igmándi vízből aránylag már kis adag oly hathatós ize pedig bevehető lágy és sima, érdekes magyarázatot abban leli, hogy annak hatékony alkotórészei a természet ölében évezredek óta az ugynevezett üsszeérési folyamatnak vannak alávetve, hasonlóképpen nint a kőzén a föld gyomrában mennél régebb, annál érettebb, jobb és értékebb, s csak az ily napfényre került teljesen érett állapotban levő természetes ásványvíz bir ezen csodálatos gyógyerővel, mely az Igmándi keserűvíznek oly becses és jellemző tulajdonsága, s amelyet sem műveleg utánozni, sem pedig egyáltalán pótolni nem lehet.**

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Az utasrepülések betiltása.** A Magyar Aero-Szövetség legutóbbi választmányi ülésén a következő határozatot hozta: Miután a Magyar Aero-Szövetség a nemzetközi ismertetéssel átvette Magyarországon az aviatikai sportfőhatóság szerepét és légjogunk végleges rendezéséig a belügy-miniszter, illetve az államrendőrség elvárta a szövetségtől a szükséges intézkedések megtételét, főleg mivel a „Fédération Aeronautique Internationale“ szabályai tiltják, hogy pilóta-igazolvány nélkül aviatikusok utassal repüljenek, vagy a teret elhagyják; határozatilag kimondotta a választmány, hogy a szövetség vezetősége sürgősen felhívja az ország aviatikusait a szabályok pontos betartására. A választmány továbbá kimondotta még, hogy az ez ellen vétők kiteszik magukat annak, hogy a szövetség a tér, esetleg hangárok használatától eltiltja, sőt szükség esetén diszkvalifikálja őket, úgy, hogy sem Magyarországon, sem pedig külföldön pilótavizsgát nem tehetnek.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Lakajok.

(Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Hajó Sándor. Bemutató a Vigszínházban.)

Nem érdektelen feladat volt az, amit Hajó Sándor maga elé tűzött. Az irodalom berkeiben bizonyára hálások lesznek iránta. Mert ott rajongnak a szép és mélyen járó gondolatokért. Hogy a nagyközönség, amely kézzelfoghatóbb, vagy legalább is könnyebben megérthető dolgokat kíván, éppen oly hálás lesz-e, azt már nem a premiére-publikum fogja eldönteni. Mert már rég elmúlt az az idő, amikor az volt mérvadó, hogy a bemutató előadásban milyen módon fogadták a darabot. Ma már a rendes színházjáró közönség dönt a darabok sorsa fölött.

Keresni a súlyos és nehezen megoldható problémákat mindenestre méltó az igazi íróhoz. Hajó Sándor a főúri világ morálját akarta bemutatni és kerülő utat választott. A lakajokat mutatta be, hogy ezeknek az erkölcséin át tükröződjék, mintegy visszfényben a magasabb köröknek morálvilága.

Hogy ez a finom és magasabbrendű forma nem közönséges írásművészetet igényelt, az szinte természetesen látszik. Oly színeket, hangokat, alakokat kellett keresnie, amelyek minden szokott sablontól elütöttek és méris beilleszkedhessenek egy színpadi mű keretébe. Maga a kompozíció szenvedett kissé a forma különlegességének keresésében, mert a színdarab szerkezete törékenyebb lett. De azért a munka a maga egészében és részleteiben finom és érdekes.

Csupa lakáj! Közönséges, triviális gondolkozó, alacsonyrendű cseléd. Közülök kiemelkedik egy, a féllakáj, aki senkit sem bocsát a herceg színe elé, hanem minden cselédet a maga egyéniségében képviseltet.

Az uraságok közül a színpadon csak a hercegnőt látjuk. Ez is azt hazudja, hogy egy idegen uraság komornája. Azért jár ilyen inkognitóban, mert titokban ment nőül a herceghez, aki máltai lovag; házasságra lépnie nem szabad és a szabályok megkerülésével nősült. A hercegnő, egy bájos fiatal nő. látni akarja a helyet, ahol férje a gyermekkorát töltötte. A komorna szerepét vette föl s a cselédség közé vegyül.

De abban a pillanatban, amikor komornának mondja magát, megváltoznak az erkölcséi is. Vagy pedig — ha úgy tetszik — a főúri világ erkölcséinek szabadon és korlátlanul enged tért. Flirtolni kezd a főlakájjal. A második felvonásban egy igen finoman, nagy raffineriával megrajzolt jelenetben megengedi, hogy a lakáj selyemharisnyás lábát megcsókolja, karjaiba zárja, sőt egy éjszakát is ígér neki. S csak akkor eszmél és utasítja vissza a lakáját, amikor az felismeri benne a hercegnőt.

— Amit egy komorna megtett volna, azt nem tesz meg a hercegnő — mondja hidegen és ettől fogva vége a lakájjal való viszonyoknak s flirtnek.

Kitalálhatjuk, hogy az előkelő világ morálját akarta a szerző bemutatni a lakajokban. Csak az a baj, hogy ki kell találni. Mert elég homályba borítja. S homályos sok egyéb is a darabban. Van például a cseléd közt egy fiatal lány, aki talált gyermek. Föl lehet tételni, hogy ez a lány a hercegi családhoz tartozik. De ki je, mi je a hercegnek? Mily képesek fűzik hozzá? Azt végig nem tudjuk meg. A szerző itt nagy kérdőjelet nyújtott át a publikumnak s éppen ezért szinte roskadozó a darab szerkezete. Minden csak sejtés; semmi pozitívum. A szubtilitások, amelyek a darabban bőven foglaltatnak, nem tudják a tulajdonképpeni színpad akció hiányát pótolni.

Ellenben az ábrázoló művészeknek hálás lehet a szerző. Hegedűs, aki voltaképpen epizód szerepet kapott, nagy melegséggel és erős művészi tudással játszta a soffőr szerepét. Varsányi Irén a komornahercegnő szerepében valóággal elragadó volt. Tanay nagy hatással vitte a főlakáj szerepét győze-

lemre, jóllehet a játék elején jócskán karrikirozott, ami az illúzió rovására ment. De később játéka természetessé vált és erősebb hatásúvá is lett. Makci Margit nagyobb szerepben mutatta be tudását. A többi szerep epizód szerű volt.

A közönség igen melegen fogadta a darabot. A humoros elemek iránt fogékonyan bizonyult; a finomságokat elismerte. A szerző és a közreműködők sok tapsban részesültek. A premiér-est tehát sikeres volt.

T. Sz.

(*) **A jövő színésznevezdek.** Az Uránia színpadán ma este Csillag Teréz tanítványai mutatkoztak be Klapp Mihály „Rosenkranz és Gildenstern“ vigjátékában. A növendékek méltóknak mutatkoztak mesterükhöz, mert annyi elevenséget, bájt és üdéséget vittek játékuikba, olyan otthonosan jártak eltek a színpad deszkáin, mintha évek hosszú sora óta övék volna a színpad. Kifogástalan rendezés, jó összejáték csak emelték az előadás nívóját. A két főszerep Gróf László és Sörtély József kezében volt, akik sikeresen oldották meg feladatukat s minden igyekezetüket, tudásukat koncentrálták, hogy jó játékot produkáljanak. Nem mindennapi tehetségre vallott a Sörtély játéka, akiből még igen jó színész válhatik. Igen bájos volt Nemes Klementin kisasszony, akit nem először láttunk ma színpadon s ma ismét megnyerő játékaival, kellemes megjelenésével jó szerepet alakított. Hasonlóan kedves egyéniség Gombaszöki Ella és Thury Alice kisasszonyok. A férfiszereplők közül jól állottak meg a helyüket Gáthi Győző, Bodnár Jenő és Málkovényi Attila. A közönség igen jól mulatott az előadásban és elismerésével halmozta el a szereplőket. (d.) — **Rákosi Szidi színésziskolájának** növendékei ma délután tartottak előadást a Magyar színházban, ahol „A rablólovag“-ot játszották el igen sikerült előadásban. Anna szerepében különösen kiemelkedett társai közül Lázár Olga, aki tiszta csendű orgánumával, nagyszerű beszédképességével, szépségével s általában egész színpadra teremtettséggel aratott megérdemelt sikert. Kivülre még Harmath Imre és Koos játszottak jól. A közönség a növendékek játékának sokat tapsolt.

(*) **A vitás Lakajok.** Megirtuk tegnapi számunkban, hogy Aczél Pál nevű fiatal író plágium-vádat emelt Hajó Sándor ellen és ezzel kapcsolatban közöltük Hajó Sándor nézetét is a dolgról. Hajó Sándor tegnapi nyilatkozatához csupán csak annyit tesz hozzá, hogy ebben az ügyben a bíróság előtt megindítja az eljárást, Aczél Pál ellen rágalmozás miatt.

Hajó Sándor nyilatkozatának ellenére is Aczél Pál fentartja tegnap közzétett vádjait, sőt ma egy újabb nyilatkozatot ad ki, amelyben kijelenti, hogy színdarabja két nap mulva a nyilvánosságra kerül s így mindenki meggyőződést szerezhet a vádja alaposágáról.

(*) **Biró Lajos operaszöveg író.** Biró Lajos a légio című eddig még sehoh színre nem került drámájából, Schanzer Rudolf német színpadi író társaságában operalibrétót írt. Az operaszöveget Berény Henrik, a magyar származású zeneszerző, zenésíti meg és az új opera német színpadon fog bemutatásra kerülni.

(*) **A debreczeni színház.** A sokat vitatott debreczeni színház ügye, mely Ditrői fellépésével és Beöthy visszavonulásával végleg elintéztnek látszott, ismét váratlan binyodalmak középpontjába került. Ugyanis Beöthy lemondásával nem Ditrői maradt az egyedüli pályázó, hanem erős vetélytársa akadt Farkas Imre, az ismert nevű külföldi, személyében. Farkas debreczeni születésű és széleskörű összeköttetése van a hajduság fővárosában és valószínű, hogy a városi közgyűlésen jelentékeny pártot tud szerezni magának.

(*) **Petőfi-matiné a Lipótvárosi Kaszinóban.** A Petőfi-Társaság szombaton délután 5 órakor a Lipótvárosi Kaszinó disztermében fényesen sikerült matinét rendezett nagy és előkelő közönség jelenlétében. A matinét Herceg Ferencz elnöki megnyitó beszéde nyitotta meg. Utána Jászai Mari, a Petőfi-Társaság tiszteleti tagja Petőfi színészkedéséről tartott rendkívül érdekes felolvasást, mely után Sándor Marianna, a Népopera tagja, Petőfi-daloktól énekelt nagy sikerrel. Rajnai Gábor a Nemzeti Színház tagja Petőfi-versek szavalásával vitte ki magának zajos tetszésnyilvánítást. Roeder Carlotta kamaracékesnő, a braunschweigi udvari opera tagja, Petőfi-dalokat énekelt, majd Sebestyén Géza, a Magyar Színház tagja Petőfi néhány versét adta elő. Végül Rózsahygyi Kálmán, a Nemzeti Színház tagja csigányzene kíséret mellett Petőfi-dalokat énekelt, melyeket a hallgató közönség zajos tetszésnyilvánítással

ismételtetett meg. A matiné után, este a Kaszinó dísztermében *Fulda* Lajos, a népszerű német író tartott szabad előadást, melynek keretében több költeményét is elszavalta. A nagy tetszéssel fogadott előadás után a vendég író tiszteletére lakomát rendeztek.

(*) **Premiére Egeben.** Érdekes premier folyt volt ma este az egri városi színházban. A magyar országos tüzoltó szövetség darabpályázatán a zsiúri *Rákosi* Jenő elnöke alatt *Damó* Oszkár egri újságíró „*Urak és parasztok*“ című három felvonásos falusi színművének ítélte oda az első díjat. Ma este mutatták be ezt a darabot, mely egész új mesyén halad markáns vonásokkal mutatva be a város és a falu harcát. A darabot Eger városának ura műkedvelői játszották pompás alkításokkal. Az előadás zsufolt ház előtt folyt le és zajosan ünnepezték a darab szerzőjét, *Damó* Oszkár, az egri újság szerkesztőjét. Az előadást holnap megismétlik.

(*) **Az Országos Zenekadémia közírója** teszi, hogy abban az esetben, ha márczius 4-én, kedden általános munkássztrájk lesz, az e napra kitűzött hangversenyt későbbre halasztja, a kiadott belépőjegyek azonban érvényben maradnak.

(*) **Színházak hírei.** A Nemzeti Színház a jövő héten, pénteken mutatja be ifj. *Wlassics* Gyula „*Meduza*“ új színművét. Az újdonság második előadása szombaton, a harmadik pedig vasárnap este lesz. Holnap, vasárnap délután *Ruttikay* György, „Az első és második“ című színműve kerül színpadra, este pedig *Caesar* és *Cleopatra* van műsoron. Hétfőn „Az aranyember“ játszik. Szerdán pedig „az ember tragédiája“t. A faun kedden és csütörtökön kerül színpadra. A jövő vasárnap délutánra „Az erinnyek“ van kitűzve.

A *Népopera* egy napra sem engedti megszakítani az Aranyos diadalmas sorozatát. A Népopera igazgatósága abba a helyzetbe került, hogy erről a hétről is el kellett halasztania a *Van der Osten* Éve és *Vogelstrom* tervezett együttes vendégszereplését és a hirdett Wagner hangversenyt. Csak a vasárnap délutáni mérsékelt helyáru előadások jutnak a *Trubadur*nak illetőleg a *Mignon*nak.

A *Vigszínház* jövő heti műsorában nagy szerep jut a „Lakajok“nak, *Hajó* Sándor új vígjátékának, amelyet holnap, vasárnap adnak másodszer. Az újdonság a hét folyamán még hétfőn, szerdán, pénteken, valamint a következő vasárnap és hétfőn is színpadra kerül. Két est a keddi és a szombati, jut az „Élnőkne“nek. A „Bella“, amelyet holnap délután is adnak, ezenkívül még csütörtök este és a jövő vasárnap délután is színpadra kerül, csütörtökön éri meg huszonötödik előadását.

A *Magyar Színházban* *Biró* Lajos új darabja e héten négyeszer kerül színpadra, pénteken, szerdán, pénteken és jövő vasárnap este. A fűszereket minden este ugyanazok játszzák, akik a premiéren. A „Tavaszi éj“ mellett e héten háromszor a „Farkas“ kerül színpadra. Holnap vasárnap délután rendes helyárukkal ugyancsak a „Farkas“t adják, jövő vasárnap délután pedig először kerül mérsékelt helyárukkal a „Róza néni“ színpadra.

A *Király Színházban* a „Czigányprimás“ e héten is minden este színpadra kerül ugyanazzal a szereplőkkel, akik eddig játszották. Holnap, vasárnap délután „Évát“ adják mérsékelt helyárukkal *Medgyasszay* Vilmaival a fűszerepben, a jövő vasárnap délután pedig *Fedák* Sárival a cím szerepben a „János vitéz“ kerül színpadra.

A *Budapesti Színházban* holnap, vasárnap este a „Mayerék“ című bohózatja, délután *Csikó* Gergely vígjátéka „A nagymama“ lesz műsoron.

A *Gyermekszínházban* holnap, vasárnap délután „A hófehérke és a hét törpe“ kerül színpadra. Jövő vasárnap „A hüvelyk Matyi“ lesz műsoron.

(*) **Hangversenyek.** A tizedik filharmóniai hangverseny hétfőn, márczius 10-én lesz. Előadásra kerül a *Kilenczedik* szimfónia, az ének részében *Medek* Anna, *Valent* Vilma, *Dr. Székelyhid* Ferencz, *Takács* Mihály és *Venezell* Béla operaházi tagok, valamint a „Magyar Nők Énekkara“ és a „Budapesti Káregylet“ közreműködésével. Azonkívül *Szendy* Árpád tanár előadja *Beethoven* g-dúr zongoraversenyét. A műsor első száma *Beethoven* „Egmont“ nyitánya lesz. — *Dr. Wüllner* Lajos dalszövegét csütörtökön tartja a *Royalteremben*, a következő érdekes műsorról: *Schubert*; *Der Wegweiser* *Mut*; *An Schwager* *Kronos*; *Prometheus*; *Brahms*: *Wie traulich war*, *Ach wüsst ich doch*, *Ich sah als*, *Knabe*, *Schumann*: *freisinn*, *Der Soldat*, *Ich grille nicht*, *Posa*; *Der Handkuss*, *Kaun*; *Der Sieger*, *Wolf*; *Der Rattenfänger*, *Straus*; *Das Lied des Steinklopfers*, *Heimliche Aufforderung*, *Loewe*; *Archibald* *Douglas*, *Wüllner* hangversenyét *Méry* Béla rendezi.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A söntéstől a rivaldáig.** (Dr. *Falk* Zsigmond könyve.) Sok ember kerül a küzködést, a lármát, a forumot és magába zárkózva, elvonultan, a legjobb belátása szerint építi fel cselekedeteit. Nem vesz tudomást a küzdelemről, mely mellette tombol, de fokról-fokra halad előre azon az uton, melyet jónak, nemesnek, czélhoz vezetőnek tart. Ilyen félrevonult, csendes embere az irodalomnak *Falk* Zsigmond. Könyvei, melyekben majdnem minden műfaj képviselve van, nem harcra kész, de tudatos munkák, fejlesztik, nevelik az olvasót, tanítják és finomítják ízlésüket. Új regénye is ezeken a nyomokon jár. A söntéstől a rivaldáig cím mögött az ember szinte természetesen egy leány fel- vagy lefelé csuszó karrierjét keresné, de már a tárgy megválasztásában is kidomborodik írójának körültekintő elővigyázata és finom disztinválása. Elveti a sablonos, megszokott, de éppen azért hatásos mesét, hogy helyébe újat, érdekesebbet és artisztikusabbat komponáljon. Az ő hőse egy korcsmáros fia, ki apja söntése mellett kezdi meg nyilvános szereplését. Innen halad tovább tudása, ügyessége, szerencséje révén mind magasabba. Előbb pikoló, pinczér, főpinczér, majd kis korcsma tulajdonosa, azután nagyvendéglős és végül egy nagyforgalmu mulatóhely tulajdonosa lesz. A sors megadott neki mindent, amit kívánt. Ekkor jó a fordulás. Az öregedő ember beleveti magát az éjjeli életbe és a kártya, ital, a nők összekuszálják ügyeit. Erkölcsi bukása után következik a vagyoni is. De a legválságosabb pillanatban hazaérkezik az előregedett ember fiatal fia és rendbe hozza az ügyeket. Az öreg pedig, ki a söntéstől a rivaldáig éppen természetességénél fogva szédületes karriert futott be, nyugodtan hunyja örök álomra szeméit. Ezt az egyszerűségben czéltudatosan megkomponált mesét építette *Falk* Zsigmond pompás regénynyelvére. Epizódokat állít be okserüen és tudatosan a kellő helyekre, apró kis jeleneteket, melyek mindegyike az életből van szinte fotográfia-hűséggel ellesve. Reális képek rajzolják meg a benne előforduló világokat és szinte kiáltva bizonyítják, hogy írójuk jól ismeri mindegyik milieut. Az alakok kiforrálása éles, reliefszerű. Az alakok jellemzői alakul ki a cselekvény, melynek szálait az író tudatos egyszerűséggel vezeti. Nyelvezete tiszta, értelmes és kifejező. A szép, izléses kiállítású könyv az Eke kiadásában jelente meg *Kampis* János illusztrációival.

(t.) * **Don Quijote de la Geszt.** Ezen a címen *Franyó* Zoltán, a fiatal írógárda egyik talentus tagja kitünő érzéssel megírt tanulmányt tett közzé *gróf Tisza* Istvánról, akit, miként a könyv címe is mutatja *Cervantes* mesebeli hőiséhez hasonlít, aki a szelmalmok ellen való híres küzdelméről és korlátolt fanatizmusáról ismeretes a világirodalomban. Az érdekes tanulmány nemcsak a politikust, hanem az embert vizsgálja *Tiszában* és helyes *judiciummal*, találó *psychológiával* mutatja ki mindazt, ami benne beteges és korhadt. Egy nyugodt, objektív, élesszemű *zurnalista* munkája a tanulmány, melynek sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy röviddel megjelenése után második kiadást kellett kiadójának belőle készíteni. Ez a siker annál szimpatikusabb, mert *Franyó* Zoltán eddig inkább mint műfordító és novellista tette írókörüben ismertté a nevét.

* **Az Országos Közművelődési Tanács** tegnap tartotta *Széli* Kálmán elnöke alatt évaegyedvi tanácsülését. Az igazgató-tanács elhatározta, hogy a Tanács ez évi közgyűlését nem márcziusban, hanem április havában fogja megtartani. Az évi jelentést *dr. Árkay* Kálmán ügyvezető alelnök terjesztette elő, amelyet az igazgatótanács megelőző dőssel tudomásul. Az igazgatótanácsülés elhatározta, hogy ez év folyamán országos kulturakongresszust rendez Budapesten és a magyar nyelv előrszűletének megtételére az elnökséget felhatalmazta. *Dr. Falussy* Árpád igazgatótanácsos, a szatmármezei Széchenyi-társulat elnöke kérte a Tanácsot, hogy intézzen feliratot a kultuszminiszterhez a görög-katolikus magyar püspökségnek *Nagykárolyban* leendő elhelyezése tárgyában. Az

igazgatótanács a felszólalás értelmében kimondta, hogy *Nagykároly* mellett felir a kultuszminiszterhez a Tanács felterjesztését f. hó 4-én *dr. Falussy* Árpád a szatmármezei küldöttség tiszteletgése alkalmából fogja *Jankovich* Béla kultuszminiszternek átnyújtani.

* **A Magyar Tudományos Akadémia ülése.** A Magyar Tudományos Akadémia márczius 3-án délután 6 órakor összes-ülést tart, amelynek tárgyai: 1. Költségvetés 1913-ra. 2. Folyó ügyek. Az ülés után nyolcz órakor a tagok barátságos vacsorára gyűlnek össze a *Continental*-szálló külön termében. Itt emléjük meg, hogy a monakói márczius 25-29-ike között tartandó II. nemzetközi zoológiai kongresszuson a Magyar Tudományos Akadémia képviselőiben *dr. Entz* Géza, *dr. Apáthy* István és *dr. Horváth* Géza jelennek meg.

* **Az Irodalomtörténeti Társaság közgyűlése.** A Magyar Irodalomtörténeti Társaság ma este hat órakor tartotta első rendes közgyűlését, a Magyar Tudományos Akadémia üléstermében. *Nagyessy* László alelnök elnöki megnyitójában ismertette az irodalmi munka nemzeti fontosságát, a társaság alakulásának történetét és miután konstataálta, hogy már az első évben több mint ezer tag gyűlekezett az irodalomtörténeti társaságban, annak a reményének adott kifejezést, hogy a legszebb sikerrel fogják elvégezni munkájukat. Ezután a titkár beszámolt az első esztendő munkásságáról, majd *Beöthy* Zoltán elnöke tartott „*A Zrinyász magyarázatához*“ címen rendkívül érdekes előadást. A nagy tetszéssel fogadott előadás után meghallgatta és tudomásul vette a közgyűlés a pénztárvizsgáló bizottság jelentését. Végül megválasztották a választmányok kilépő tagjait újra.

* **Francia kastélyok.** Szombaton kezdte el *Pekár* Gyula az Országos Iparművészeti Múzeum dísztermében a *Loire* menti francia kastélyok ismertetését. Előbb szonban a francia szellemet ismertette, mely a renaissance Széppel szemben a *Csinost* megteremtette s a *gall esprit* de *socialis* révén magából az életből is remeket csinált. *Pekár* ezután negyvenhat vetített képen ismertetette a *Jardin de France* e loir-i kastélyait: *Blois*t, *Chambord*-t, *Amboise*-t, s az I. *Ferencz* és II. *Henrik* kedvesének, a szép *Diane de Poitiers*nek a kastélyát, a bájos *Chenonceaux*-t, nem feledkezvén meg a helyek lakóiról s az ott lejátszó történelmi eseményekről. Az érdekes és tanulságos előadást a hágyaszámú közönség figyelemmel hallgatta és az előadót megtapsolta. A következő előadás márczius 8-án lesz.

* **Japán tudós előadásai.** *Shuho* *Chiba* tokiói lapszerkesztő és japán tudós több napig marad a fővárosban. Ma délelőtti látogatást tett *Kálmán* *Gusztáv* kereskedelmi államtitkárnál, valamint a kereskedelmi minisztérium több vezető emberénél. A japán tudósnak az a szándéka, hogy kulturális és kereskedelmi intézményeinket fogja tanulmányozni. Legközelebb több fővárosi kaszinóban felolvasást fog tartani az érdekes japán vendég.

* **Elismérés a szerzőnek.** *Dr. Tauszk* *Ferencz* egyetemi m. tanár, a Szanatórium-Egyesület vezértitkárát újabb kitüntetés érte. A sanatórium ügy és a tüdőtuberkulózis viszonyairól írt legújabb műve a királyi családi hitbizományi könyvtárba helyeztetett el. Erről a belügyminisztérium leirata alapján a főpolgármesteri hivatal a *Budapesti Szegénysorsú Tüdőbeteggek Szanatórium Egyesületét* most értesítette.

* **A Nyugat, Ignótus, Ady** *Endre* és *Tenyő* *Miksa* szerkesztésében megjelenő szépirodalmi folyóirat 1913. évi márczius hó 1-i 5-ik száma a következő igen érdekes tartalommal jelent meg: *Ignótus*: *Magyarság és irodalom*, *Móricz* *Zsigmond*: *Sátán* (Szindarab egy felvonásban), *Ady* *Endre*: *Jevélek* *Madame* *Preteritehöz*, *Babits* *Mihály*: *Versék*, *Laczkó* *Géza*: *Német* *maszlag* *török* *áfium*, (Regény V.) *F. Kernách* *Ilona*: *Pisszl* (Novella.) *Ady* *Endre*: *En* *fáradtam* *el* (Vers.) *Kabos* *Ede*: *Rózsika* *gyermek* (Novella.) *Lengyel* *Géza*: *Kis* *házak* *között* (Regény V.) *Bárdos* *Artur*: *Film*-*esztétika*, *Somló* *Lili*: *Gróf* *Zichy* *János* *arezképe* (Rajz), *Ignótus*: *A* *politika* *mög* *gúl*, „*Figyelő*“: *Elek* *Artur*: *Enrico* *Annibale* *Butti*, *Felvinczi* *Takács* *Zoltán*: *Wegenerré* *kiná* *gyűjteménye*, *Bárdos* *Artur*: *Caesar* *és* *Cleopatra*, *Bárdos* *Artur*: *Bánffy* *Miklós* *diszletei*, *Felkay* *Géza*: *Iványi*-*kiállítás*, *Bálint* *Aladár*: *A* „*Könyves* *Kálmán*“ *társaság* *katalógusa*, *Boross* *László*: *Steier* *Lajos*: *A* *tót* *kérdés*, *Lánczi* *Jenő*: *Galilei* *fizetek*, *Nagy* *Lajos*: *A* *török* *harcztérel*, *Felvinczi* *Takács* *Zoltán*: *Tavas* *Rómában*, „*Diaputa*“: *Balázs* *Béla*: *A* *feminista* *probléma*, *Tenyő* *Miksa*: *Hérezeg* *Ferencz* *nek*.

* **Uj Idők.** A magyar családok kedvelt hetilapja, az *Uj Idők*, *Hérezeg* *Ferencz* művészi szépségében gazdag új magyar társadalmi regényét, a „*Hínáros*“t közli a lap élén. *Abonyi* *Árpád* ötletes elbeszélése írt „*Szent* *Sebestyén* *kinyújt*“

UJ VÁROSRESZ
 Budapest, a VII., Erzsébet királyné-ut és villamos mellett 160-200 négyzetméteres telkek
 több évi részletfizetésre
 adatnak el. Kérjen ingyen térképet és tájékoztatót a tulajdonos: **Békesi József** irodája Budapest, noston: VII., Rímás-ut. 1. (telefon 57-42) vagy a helyszínen Erzsébet királyné-ut 114. szám (villamos végállomás) az Intézőnél.

tása" ezimel, Farkas Pál pedig folytatja népszerű regényes tárcza-sorozatát, melynek címe „Egy körösvény feljegyzései”. Keméri Sándor eleven tollal megírta a dalai lámáról, Somlay Károly „A szitán” című novellája, Tábori Kornél érdekes riportja az utolsó legionáriusokról, Balla Ignác cikke, Lampérth Géza, Falu Tamás és Gács Demeter verse, stb. aarkítja a lap szövegrészét, míg a képek közül kiemeljük a „Művésznők otthonukban” rovatot, a Balkán háboru fényképeit, Mühlbeck Károly humoros felvételeit, fényképeket a mult hét színházi bemutatóiról, stb. Az Új Idők előfizetési ára negyedévre 5 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., András-sz. ut 16.

* A „Vasárnapi Ujság” márczius 2-iki száma nagy érdekességi képeket közöl Drinápoly megújult ostromáról, a román hadseregről, Molnár Ferencz A testőr-ének párisi előadásáról, a francia köztársasági elnök beiktatásáról, Ferenczy Károly festményeinek kiállításáról, Lukács László zalatnai hájáról, a mulóban levő koresolya-szezonról, a tattersali lóvásárról. Szépirodalmi olvasmányok: Kvassay Ede új regénye, Vargha Gyula és Dutka Ákos verse, Szöllösi Zsigmond novellája, egy érdekes francia regény. Egyéb közlemények: aktuális arcképek, cikk egykori szövetségünkről Szerbiával s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, a „Világkrónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.). Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* A „Szabadgondolat” február havi száma megjelent a következő tartalommal: Krónika: A kormány bukása. Polónyi Géza. A katolikus autonómia. — Cikkek: Szabó Ervin: Márcziusi beszéd tíz év előtt. Ágoston Péter: A szabadgondolat társadalmi szerepe. Rédei József: Önkormányzat és proporzionális választójog. Egyed Kovács Lászlóné: A nőmozgalom és a munkásnők. I. Gyulai István: A művészetek társadalmi értéke. I. — Társadalomtudomány: Halasi Béla: A tőkés termelés. H.: A kapitalizmus erkölestana. — Szemle: Közvelemény, panama és választójog. Új pártalakulást. A vallásérkölesős társadalom és az — Alkotmány. A németek csak az istentől félnek. (sz.) Emlékezzünk régiékről. — Mozgalom.

* Orosz gyermekek. A gyermekek mindig érdeklők idegen, ismeretlen országokból való pajtásai s ezért az Új Ujságom, a magyar gyermekifjúság eleven, okos kis lapja, pompás jellegzetes képekkel tarkított cikksorozatban ismerteti meg olvasóival idegen országok gyermekeit. Legutóbb a japán, most meg az orosz gyermekekről találunk érdekes, tanulságos csevegést Pósa Lajos népszerű kis ujságjában. A változatos, tarka gyermeklapban szólal meg egyébként Tányértalpu koma is, híres-neves Maszkó-család tréffis-kedvű ivadéka is, aki elmondja legutóbbi mulatságos kalandjait. Danielné Lengyel Laura szépijúsági regénye, Gaál Mózes meséi az az életről, Zöldi Márton és Móra Ferencz elbeszélései, Pósa Lajos és Kun Rama versei, Mühlbeck Károly szép rajzai díszítik még a lap e heti számát. Az Új Ujságom minden előfizetője a változatos kis ujság mellé, ajándékkul megkapja a Cooper világhírű ifjúságos regényét, a Vadölköt. A lap előfizetési ára félévre 5 korona. Kiadóhivatal: Budapest, VI., András-sz. ut 16. szám

* A faun. A Nemzeti Színház, de általában az összes színházak idei műsorának egyik legnagyobb sikere Edward Knoblauch vigjátéka, A faun, melyet állandóan zsufolt házak mellett adnak és a mely még bizonyára igen soká fog műsoron maradni. A rendkívül szellemes, ötlettel és vidámsággal teli darab, melyet Sebestyén Károly fordított kitiünően magyarra, most könyv alakban is megjelent s ebben a formájában kétségkívül ugyanolyan tetszésre fog találni, mint a színpadon. A könyvet a Franklin-Társulat adta ki; ára 2 korona.

* Olcsó Jókai. E gyűjtemény február havi sorozata most jelent meg a következő művekkel. 111. szám. Egy magyar költő életéből. Petőfi Költő. Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Baró Gyula. E kis füzet Jókainak Petőfiről írt dolgait tartalmazza. 112. Egy világlátott fiu, Szent Antal generális, Szinán basa. 113. A rosszul osztott testvérek, Názli Hánem, A fagygyertya. E két füzetben hat novella van; a legkülönfölebb a táradjuk, de egyformán gyönyörűek. 114—115. Mazaréta. Regény. 116—120. De kár megvénlni. Regény 2 kötetben. 50 éves korában írta Jókai ezt a regényt: életének és alkotó képességének a fénykorában, amelyek csodálatos ereje a gyönyörű regény minden során megérzik. Az Olcsó Jókai egy-egy száma 40 fillérért minden könyvesboltban, trafikban és vasuti állomáson kapható.

FŐVÁROS.

A bérkocsisok és az autotaxi.

A kormány boszut akar állani a fővároson.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 1

Mai számunkban megirtuk, hogy a bérkocsisok küldöttségével fognak járulni a kereskedelemügyi miniszter és a belügyi államtitkár elé, hogy elmondják panaszukat a főváros tanácsának az autotaxi rendszemok kiadása dolgában hozott határozata ellen és a minisztertől e határozat megdöntését kérik. Ezzel pedig azt célozzák a bérkocsisok, hogy teljesen jogtalan és indokolatlan követelésüket terrorral és erőszakkal vigyék keresztül, rovására a közérdeknek és újabb elodázásával az autotaxi életbeléptetésének, amit pedig a főváros közönsége már esztendőök óta várva-vár.

A nevezetes küldöttségjárás ma megtörtént. A küldöttség szónoka a bérkocsi ipartársulat ügyésze volt, aki maga is tagja a törvényhatósági bizottságnak, mely az autotaxi szabályrendeletet megalkotta. És így tudnia kell, hogy a szabályrendeletben az autotaxi rendszámok kiadása a főváros tanácsának diszkreczionális joga gyanánt van körülírva. Az ügyész — bizottsági tag mégis vehemens támadást intézett a tanács ellen, mely szerinte szabályellenesen intézte a rendszámok adományozását. A miniszternek és az államtitkárnak jól eshettek e kifakadások a kormánynyal szemben renitens főváros ellen, mert azok a válaszok, melyek részükéről a panaszra elhangzottak gyűlölséggel és rosszakarattal vannak tele a főváros iránt és olyan kedvezéseket helyez kilátásba a bérkocsisoknak, amelyek az árát vagy a főváros vagy a nagyközönség fogja megfizetni.

Reánk csupán az tartozik, hogy a bérkocsisok terrorja ne legyen alkalom az autotaxi életbeléptetésének újabb elodázására. Mert ha akadnak is ma jóhiszemű elfogultak (avagy rosszindulatu érdekeltek), akik a bérkocsisok lehetetlen követelését jogosnak minősítik; egy egészen bizonyos. Az autotaxi elodázása olyan haragot és gyűlölséget idézne elő még a jóhiszeműek lelkében is a bérkocsisok iránt, amelylyel még az őket támogatni akaró kormányhatalom sem tudna szembeszállni.

A küldöttségjárásról alább számolunk be:

A Budapesti Bérkocsi-ipartársulatnak küldöttsége ma délben tisztelgett Beöthy László kereskedelemügyi miniszternél, majd Jakabffy Imre belügyi államtitkárnál az automobil-bérkocsisok adományozása ügyében. A küldöttség szónoka dr. Reichfeld Izor fővárosi bizottsági tag, a társulat ügyésze, előadta, hogy a főváros tanácsa titokzatosan és szerinte szabályellenesen intézte az adományozást. A három engedélyes vállalkozó közül kettő, a N. A. M. A. G. és Benz, teljesen idegen, a magyar iparhoz semmi közük és éppen ez utóbbiak miatt mellőzték a bérkocsisokat, holott a szabályrendelet 2. szakasza értelmében a bérkocsitulajdonosoknak jogukban áll, hogy löüzemü iparukat cenzul géperejü bérkocsira változtassák át. Sorelmes, hogy ezek a vállalkozók csak két autó után váltanak meg egy löüzemü rendszámot, holott az automobil teljesítő képessége háromszor akkora, mint a kétlovas kocsié. De sok is a kiadott ötszáz automobilengedély és emellett a megmaradó kétfogatu bérkocsik is megfosztatnának keresetüktől. Kéri a küldöttség nevében a minisztert, utasítsa a főváros tanácsát, hogy a társulat jogos kérését vegye figyelembe.

Beöthy László kereskedelemügyi miniszter azt válaszolta a küldöttségnek, hogy meglepték őt az előadott sérelmek. Ugy látja, hogy oly jogos panaszok kerültek elébe, amelyeket szerinte okvetlenül orvosolni kell és orvosolni is akar. Ha másképpen nem lehet, ugy kész a sérelmeket beavatkozás révén is orvosolni, t. i. ha a bérkocsisok automobilengedélyezési kérvényei a tanács által elutasítottatnának és felelkezés útján hozzá kerülőnek, a maga részéről az engedély megadhatására semmi akadályát nem látja.

Jakabffy Imre államtitkár ugy a maga, mint a miniszterelnök nevében kijelenti, hogy a bérkocsisok panaszait jogosoknak és orvosolandóknak tartja és nem is hitte volna, hogy a tanács az elintézésnek

ezt a formáját fogja választani, amely sok száz iparos érzékeny kárával jár. A küldöttség pereze nagy megnyugvással fogadta a válaszokat.

)(A hercegprímás a városházán. Csernoch János hercegprímás tegnap folytatta a városházán megkezdett látogatásait. Titkára kíséretében meglátokatta dr. Melly Béla árvaszékly elnököt, továbbá Almády Géza, Rényi Dezső, dr. Márkus Jemő Fock Ede, Krátly János, dr. Harrer Ferencz és Polkusházy Lajos tanácsosokat és Mahrer Aladár tanácsnok-főjegyzőt, dr. Euzáth János, Buzay Károly, Antal Gyula és dr. Vita Emil tanácsosoknál, akik éppen nem voltak hivatalukban, névjegyeit hagyta látára. A tanács tagjai testületileg adják vissza a látogatást.

)(A ferenczvárosi választás. A Központi választmány Rózsavölgyi Gyula helyettes polgármester elnöklésével ma ülést tartott, amelyen bejelentették a minap lezjlott ferenczvárosi választás eredményét. A választmány elhatározta, hogy a választási iratok egy példányát a belügyminiszterhez, egy példányát pedig a törvényhatósághoz juttatja. Megállapították, hogy a választás rendben és a törvényes formák betartásával ment végbe.

)(Megállapított menetrendek. A tanács legutóbbi ülésében megállapította a fogaskerekü vasut és a budafoki h. é. villamosvasut nyári menetrendjét, amely teljesen megegyezik a mult évi nyári menetrenddel.

)(Megszüntetik a nafta-fűtést. A közgyűlés körülbelül öt évvel ezelött atanács előterjesztésére elhatározta, hogy a Szent János-kórházban naftafűtést rendez be, a fűtés be is vált és pénzügyileg is előnyösnek bizonyult. Mégis a tanács most a fűtés megszüntetését határozta el. Tette ezt azért, mert az olaj ára 1908. óta hihetetlen módon megrágt, amig ugyanis 1908-ban 5 koronába került egy métermázsa fűtőolaj, addig ma 13 korona az ára. Ezt a több mint 150 százalékos emelkedést azonban a kórházak költségvetése nem bírja meg és ezért a tanács kénytelen volt a légfűtéshez visszatérni, amely a mai árakhoz viszonyitva aránytalanul olcsóbb az olajfűtésnél.

Mulatságok.

✗ Postatakarékpénztáriak bálja. A bőjti mulatságok egyik legszebbje és legnépesebbje, a postatakarékpénztáriak nagy bálja, ma este zajlott le a pesti Vigadó összes termeiben. A postatakarékpénztár intézményének ötszáztagu rendező-bizottsága ez idén is mindent elkövetett, hogy a bált a régi színvonalán fentarthassa, ami sikerült is. A női táncrend ezidén is csinos apróság volt. A rendezőség élén dr. Hódy Lajos tanácsos állt, aki mindent elkövetett, hogy a segélyalap javára rendezett bál nemcsak erkölesileg, de anyagilag is jól sikerüljön. A postatakarékpénztár igazgatósága a maga részéről is gondoskodott arról, hogy a jó hangulat fokozódjon, amennyiben a szokásos évi jutalmakat az elsejjei fizetéssel utalványozták ki a tisztviselőknék. A tur-táncokhoz a zenét a honvédszenekar, a csárdáshoz pedig Berkes Marci zenekara szolgáltatta. A fényesen sikerült mulatság csak a késő reggeli órákban ért véget és újabb kedves, felejtethetlen emlékekkel gazdagította a nagyszámú, előkelő közönséget.

✗ A Köztitak táncmulatsága. A BKVT. Tisztviselők Sportegyesülete ma este tíz órakor tartotta meg a Kereskedelmi Utazók Egyesületének összes termeiben (Gyár-utca 4.) ezidei táncmulatságát. A táncot művészetély előzte meg. melynek műsorán Balog Böske, Bárdos Alice, Sarkadi, Varias és Erdős szerepeltek.

✗ A hivatalsszolgák „Szent György” betegségyelő és temetkezési egylete szombaton este jól sikerült tánczesztét rendezett a budai vigadóban. A terem megtelt bál néppel s a vigalom a lezjobb kedvben tartott el reggeliz.

✗ Vendéglásbál. A jövő héten kezdődő általános sztráik a még hátralevő bőjti mulatságokat is veszélyeztetni, amennyiben a pénzérek nagy része is a szervezett munkások közé tartozik. Amennyiben a sztráik hétéfő kitörne, a vendéglás-bál bizottsága hétéfőn este határoz, hogy megtartja-e bálját 5-én, szerdán este, vagy pedig elhalasztja péntekre. A jótékonykedő bál, amelyet mindenesetre megtartanak, ugy erkölesileg, mint anyagilag nagysikerűnek ígérkezik.

KÖZIGAZGATÁS

Alkotmányosság és abszolutizmus.

Budapest, március 1.

A nagy néprétegek teljes erővel küzdenek, hogy róluk, nélkülük ne végezzen senki; minden törekvésük odairányul, hogy összes dolgaik elintézésére közvetlenül, vagy közvetve szerveik útján, a maguk részére befolyást biztosítsanak.

Ez a törekvés jellemzi korunkat s ez adta meg az impulzust ahhoz is, hogy különböző társadalmi osztályok külön-külön tömörültek, egy-egy egyesület kereteibe vonván azokat, akiket azonos érdekkörük azonos célok elérésére köztet.

Az egyesületi életben a tagok közvetlenül vehetnek részt, ki-ki előállhat eszméivel, módjában áll azok részére propagandát teremteni, többséget szerezni s a többségi erővel eszméit az egyesület céljává tenni, amely célok elérése érdekében azután az egész egyesület — vagyis az azonos érdekkörhöz tartozók ezrei — latba veti a maga erkölcsi súlyának teljesét.

Az egyesületi élet révén ilyenformán az egyénnek módjában áll saját sorsának kialakulására irányító befolyást gyakorolni.

Ez a társadalmi alkotmányosság és minden egyesület alkotmányos formák között működik, mert hiszen egyrészt csak az ad jogosultságot működéséhez, ha tagjainak többsége, a kialakult többségi akarat irányítja működését, másrészt az általa kitűzött célokat is csak úgy tudja elérni, vagy legalább is megközelíteni, ha tevékenységében a kifejezett többségi akaratra támaszkodhatik.

Sajnosan kell megállapítanunk, hogy az országos jegyző-egyesület működése e tekintetben is — mint mindenben — elüt más egyesületek alkotmányos nyilvánuló működésétől.

Az országos jegyző-egyesület elnöke és főjegyzője megteremtették az egyesületben a legmuszkább abszolutizmust.

Most, amidőn már csak napok választanak el attól, hogy a független bíróság elé állva, amidőn védekezünk, megismételjük azokat a vádjainkat, amelyeket a jegyzősorsjáték ügyében elhangzottunk, nem tartjuk alkalomszerűnek, hogy egyebet mondjunk, csak egyszerűen leszögezzük, hogy az ő abszolutizmusuk volt eredendő oka a sorsjáték eredménytelenségének, mert a rendezés körüli műveletekbe senkit befolyolni nem engedtek és sem a választmánynak, sem a közgyűlésnek nem tették lehetővé a Némethi-féle szerződés felülbírlását.

Az alkotmányos formákban való keresztülgázolás eredménye volt a kolozsvári gyűlés, amely a legszűkebb körű megközelítést szülte meg a fizetésrendezés alapelvi körül s amelynek köszönhető az adatgyűjtő rendelet, amely a magánmunkálatokból származó jövedelmeknek fizetésbe való betudását előzolja, amely rendezetlenül akarja hagyni a közügyi közigazgatás munkásai hatvan százalékának illetményeit s amely előreveti annak árványát, hogy fizetési osztályokba sorozás helyett lesz — létminimum-kiegészítés.

Az alkotmányos formáknak mindenkor, minden kérdésben való teljes mellőzése az oka annak, hogy a jegyzői kar évtizedes küzdelem után, amidőn már azt hitte, hogy anyagi és erkölcsi helyzete végre rendeztetni fog: egy ideiglenes megoldás előtt áll, amely az ideiglenes megoldás kivül még módzataiban sem alkalmas a megnyugvás előidézésére.

S most, amikor a jegyzői kar és a közügyi közigazgatás valamennyi munkása valóban fontos pillanatok előtt áll, amikor állást kellene foglalnia a szőnyegre került öt érdeklő kérdésben, amikor némosak a fizetésrendezésről van szó, hanem a meghatározottakban felvettett a közügyi és körjegyzőségek államosításának ügye is, amikor meg kellene nyilvánulnia a többségi akaratnak, hogy amíg egyfelül ez az akarat irányítója legyen a vezetőség tevékenységének, addig másfelül ennek a tevé-

kenységnek erőforrása is legyen: ismét a végzetes abszolutizmust tapasztaljuk.

Az egyesület főjegyzője, saját elhatározásából, az egyesület minden felhatalmazása nélkül audienciázik, tárgyal, bizonyára kérelmeket terjeszt elő, javaslatokat tesz, véleményt nyilvánít, olyan dolgokban, amelyek a közügyi közigazgatási munkásainak összességét a legközelebről érintik.

Ehhez először is nincs joga; nincs joga, mert a jegyzők országos egyesülete az adatgyűjtő rendelet kibocsátása előtt, tartotta utolsó közgyűlést és így sem az adatgyűjtő rendelet által teremtett új helyzetet illetőleg nem nyilatkozott, annál kevésbé nyilatkozhatott a közügyi és körjegyzőségek államosítása tekintetében; nem nyilatkozott a jegyzők egyesülete a magánmunkálatokból eredő jövedelmeknek beszámítása kérdésében sem, se nem nyilatkozott arra nézve, hogy hajlandó volna-e s ha igen, milyen feltételek, kautélák mellett belenyugodni egy provizórikus fizetésrendezésbe, amely nem a fizetési osztályokba való sorozás elvén nyugszik.

A belügyminiszteri államtitkárnál audienciázhatik Jászberényi, de nem az egyesület főjegyzője. Minthogy pedig valószínű, sőt majdnem kétségtelen, hogy a belügyi államtitkár a fizetésrendezés és egyéb, a jegyzői kar helyzetével szorosan összefüggő kérdésekben nem Jászberényivel, hanem az országos jegyző-egyesület főjegyzőjével tárgyal; tiltakozunk kell az ellen, hogy e tárgyalások a jegyzői kar részéről való tárgyalásoknak, Jászberényi kijelentései a jegyzői kar kijelentéseiként tekintessenek, mert Jászberényit az egyesület semmiféle tárgyalásokra fel nem hatalmazta, neki megbízásokat nem adott, de nem is adhatott, mert a változott helyzetben az autokratá vezetés az egyesületet meg sem kérdezte s ha Jászberényi mégis az egyesület nevében tárgyal, egyezkedik és alkuszik: akkor ezt minden jogosítvány nélkül cselekszi s az ő kijelentései az egyesületet semmiféle irányban nem kötelezhetik.

Szent és való, hogy ez így van, amint mi mondjuk, de a gyakorlatban ezekhez a tárgyalásokhoz éppen olyan következmények fűződnek, mintha ezek intézésére a felhatalmazás megadatott volna, mintha a tárgyalások rendjén megóvandó alapelveket az alkotmányos formák között maga az egyesület közgyűlése, ielölte volna meg, mert a belügyi kormány a vele tárgyaló főjegyzőben az egyesület megbízottját tekintti.

Most már az csak kisebb baj volna, hogy a főjegyzőnek nincs e tárgyalásokra megbízása, de a nagyobbik baj, a helyrehozhatatlan kár az lesz, ha nem tudja, vagy nem akarja — mi bizony mindkettőt feltételezzük róla, erre tapasztalataink nekünk jogot adnak — megvédelmezni ezeknek a tárgyalásoknak során a közügyi közigazgatás munkásainak vesztélyben forgó hatalmas érdekeit és kockáztatja mindazon eredményeket, amelyeknek elérését annyi harc, oly sok és mérhetetlen szenvedés után a kar tagjai joggal remélhették.

Hogy a főjegyző felelős? Hogy az egyesületnek módjában van a kar kárára elkövetett hibákért felelősségre vonni, ez igaz, de sovánny vigasztalás. Mindenki, még maga a főjegyző, de a belügyminiszter is elismerte, hogy a sorsjáték rendezése körül hibák történtek; ezzel a beismeréssel vajjon megtérültek-e a veszendőbe ment súlyos ezer koronák? Bizonyára nem. Ha tehát a jegyzői karról most megint nélküle végeznek, kárpótlást talál-e a kar a főjegyző felelősségvonnásának tényében azért, hogy a fizetésrendezés és egyéb függő kérdések rosszul oldatnak meg és a további küzdelem teljes meddőségének biztos tudatában szenvedhetnek a közügyi közigazgatás munkásai megint talán évtizedekig? A felelet erre is csak az, hogy bizonyára nem.

Eppen ezért, minden egyéb dolgot félretéve, a legsürgősebben közgyűlést kell tartania a jegyzők egyesületének.

✗ Művészestély a Budai Katolikus Körben. A Budai Katolikus Kör székházának dísztermében (II. Fő-utca 83. Pálffy-tér 4.), március 2-án, vasárnap este félhat óraker magyar művészestélyt rendez. Somogyi Ödöné koloratúrénekeső, Pogány Frigyesné czimbalomművésznő, Rezik Károly gordonkaművész, Vendéghegyi Géza zeneszerző, zongoraművész és Benke Tibor közreműködésével.

✗ Kedélyes estély. A II. ker. munkás gimnázium a budai Vigadó nagytermében holnap, március 2-án este nyolcz óraker kedélyes estélyt rendez, melyre érdekes és változatos műsört állított egybe. Belépődíj 1 korona.

✗ Fehér kabaré. A Magyar Tisztviselők Országos Egyesülete a Pannónia Evezős Klub amatór művészgardájának közreműködésével március 15-én este félhat óraker saját palotájában (VIII., Esterházy-utca 3. sz.) családi est keretében fehér kabarét rendez, melyet táncvizigalom fog követni.

EGYESÜLETEK.

(—) A Magyar Jogászegylet ma este tartott teljes ülésében dr. Nemere Béla „Kamat, uszora, semmisség” című tanulmányát adta elő. A nagy számú, előkelő jogászközönség előtt az előadó részletesen ismertette a kamatra vonatkozó tudományos elméleteket és jogszabályokat, valamint részletes bírálatát adja a magyar általános polgári törvénykönyv tervezetének, illetve a kamattal foglalkozó rendelkezéseknek. Az érdekes előadás nagy tetszést aratott. Utána vita volt.

(—) Az Országos Népoktató Egyesület (Budapesti Népoktatói Kör) az 1912—1913. iskolai évben a fővárosban s annak környékén 49 olyan tanfolyamot tartott fenn, amelyek alkalmat adták analfabéta felnőtteknek az írás, olvasás és számolás elsajátítására. E tanfolyamok működése annyival is áldásos, mert a jelentkezők teljesen ingyenes oktatásban részesülnek. A főváros területén 36 tanfolyam keretében folyt az oktatás eredményes munkája. A tanfolyamok nagy része e héten fejezte be munkáját. A még rövid néhány hónap előtt irni, olvasni nem tudó felnőttek többsége egészen folyékonyan, a többi pedig bár szótárgolya, de mindamellett helyesen és értelmesen olvas. Egész halmaz teleirt bizonyossága annak, hogy a tanfolyamon résztvettek az írás mesterségét is elsajátították.

(—) Az „Uránia” Nevelőnővédő Országos Egyesület javára március hó 2-án, vasárnap délután 5 óraker a fővárosi vigadó összes termeiben rendezendő művészhangverseny előmunkálatai immár befejezést nyertek, az eddigi érdeklődésekből következtetve már most megállapítható, hogy gróf Andrássy Gyuláné elnöknek körültekintő és lelkes vezetésével működő rendezőbizottság nem vezetett hiábavaló munkát. A hangversenyen közreműködnek F. Márkus Emilia, B. Sándor Erzi, R. Berts Mimi, Regézi Nagy Margit, Dienzl Oszkár, Hoppe Rezső, Kovási Bretán Miklós, ifj. Odry Lehel, Rajnai Gábor s Tarray Alajos. A kiváló művésznők és művészek fellépése, ugyszintén a főváros előkelőségéből alakult háziasszonyoknak nagy száma, tekintettel a 3 koronás jegyekre, melyek a tea szelvényével vannak ellátva, már eleve biztosítja a jótékonyágnak ugy erkölcsi, mint anyagi sikerét. A rendezőbizottság ezután kéri a háziasszonyokat, hogy a hangverseny színhelyén félhat óraker pontosan megjelenni sziveskedjenek, mert az elnökő fogadása s a hangversenyterembe leendő bevezetése az összes háziasszonyok kíséretében történik. A hangverseny pontosan 5 óraker kezdődik, az egyes számok alatt a terembe vezető ajtók zárva maradnak.

(—) A Katolikus Tisztviselők Egyesülete köznevelődési estélyt rendez március 2-án, vasárnap délután 5 óraker a Szent István Társulat dísztermében Szentkirályi-utca 28. Előadók: dr. Szaszonszky László és Bársony István. Az előadásokat hangverseny követi.

TANÜGY.

— A tanítók áthelyezési költségei. Azon tanítók költözködési költségeit, kiket hivatalból — rendszeren politikai magatartásuk miatt — helyezett át a minisztérium Pozsonymegyéből Haromszékbe: az államnak kell viselnie. Viseli is, csak hogy nincs köszönet benne. A tanítónak utaznia kell nyomomban, míhelt áthelyezéséről értesítik. Ellenben a huszorczoldás költségeit csak hónapok múltán folyósítja az állam. Horváth János fehér telepi állami tanító a nyilvánosság útján hívja fel a minisztériumot arra, hogy végre hónapok múltán az ő járulékait is folyósítsák.

Számoljon be ott a főjegyző nyíltan és őszintén, mert hiszen a jegyzői karnak csak joga van tudni, mit tárgyal egyik exponense a belügyi kormányval; számoljon be a tárgyalások eddigi eredményeiről, a kilátásokról, vázolja azokat az alapelveket, amelyeket elfoglalt és amelyek érvényesülését biztosítani tudta. Ha azután a jegyzői kar azt fogja látni, hogy a főjegyző tárgyalásai helyes irányban haladnak, ha meggyőződik arról, hogy e tárgyalások rendjén érdekei megvédelmezettek és a tárgyalások anyaga általában fedi a kar kívánságait: szankcionálja a főjegyző működését, ha pedig ezek ellenkezőjéről szerez meggyőződést, idejében legyen módja a maga akaratát, a maga álláspontját a belügyi kormány tudomására hozni, idejében, amíg nem áll szemben többé meg nem másítható, befejezett tényekkel.

Ezt így követeli az egyesületi alkotmányosság, így követeli a jegyzői kar tekintélye és érdeke.

A Hortobágy parcellázása. A 43 ezer hold területű Hortobágy-puszta parcellázása kezdetét vette 12 ezer hold földnek a kiszakításával és az ősi legelő-földnek mezőgazdasági művelés alá vonásával. A közgyűlési határozat és a miniszeri jóváhagyás alapján a parcellázási tervvel is elkészült már a földművelésügyi miniszterium illetékes műszaki osztálya. A 12 ezer holdat 153 parcellára osztották. Az így felosztott legnagyobb részlet 1300 hold, a legkisebb parcellák 5 holdasak, melyeket Debreczen város bérleti úton fog értékesíteni.

A székesszéki törvényszék elnöke családjának. Székesszéki törvényszék elnöke családjának két napig tárgyalt a tisztviselőknek adandó családi pótlék ügyében. Tegnap, a második nap után a betérjelt négy indítvány közül végre szótöbbséggel a tanács javaslatát fogadta el a közgyűlés, mely szerint a város minden állandó alkalmazottjának családi pótlékot ad. A megszavazott pótlék évi 16,500 korona kiadást jelent a városnak. A vita folyamán nagy meglepetést keltett *Kristóf Károly* téglagyáros, bizottsági tagnak beszéde, aki ellenezte a családi pótlék megadását és a vita hevében azt kiáltotta:

— A tisztviselők menjenek koldulni, ha nem elég a fizetésük! — A *Kristóf* szavait követő hatalmas felzúdulás csak akkor csillapult le, mikor a polgármester rendreutasította *Kristóf* Károlyt.

Amire nincs pénz. A kivándorlás titkos utvonala közé tartozik a *barcsi* határállomás is. A vármegye alispánja felterjesztést intézett a belügyminiszterhez, hogy Barcon, mint legveszedelmesebb őrzetlen ponton, egy határrendőrségi különítményt szervezzen, amely a gyékényesi határrendőrkapitányság fenhatósága alá tartozzék, vagy pedig Barcon önálló határrendőrséget állítson fel. A belügyminiszter ezt felelte a felterjesztésre, hogy kellő fedezet hiányában ez idő szerint a kérelemnek nem tehet eleget.

A rovatvezető üzenetei.

Kérdés: Egy jegyző ellen indított fegyelmi ügyben hozott határozat ellen van-e a királyi pénzügyigazgatóságnak felelkezési joga?

Válasz: Nincs joga felelkezni, mert az 1901. XX. törvényzikk 11. paragrafusában említett hatósági felelkezési joggal a pénzügyigazgatóságok nincsenek felruházva, ha azonban a pénzügyigazgatóság a kezdeményezésére folyamatba tett ügyben hozott határozatot az állam érdekeire kielégítőnek nem találja, a fegyelmi ügyekben korlátlan felelkezési joggal bírő főispánhoz a felelkezés iránt előterjesztést tehet.

Kérdés: Egy adásvételi jogügyletről az adásvételi szerződést a királyi közjegyző előtt kötötték; a jogügyletet a felek utóbb kölcsönösen megsemmisítették s most a kirótt illeték törlesztését kéri, kérdés, hogy a megsemmisítésről szóló okiratot is a királyi közjegyzőnek kell-e felvennie?

Válasz: Közjegyző előtt létesült adásvétel után kirótt illetéknek a jogügylet megsemmisítése címén visszatérítése nincs ahoz a feltételhez kötve, hogy a megsemmisítésnek is közjegyző előtt kell történnie, mert a visszatérítés egyetlen feltétele, hogy a jogügylet telekkönyvileg foganatosított ne legyen.

Kérdés: Egy ügyvéd, aki a kamara névjegyzékébe bejegyezve nincs, bír-e választói joggal, ha egyébként adózás alapján nem volna felvehető?

Válasz: Azon okból, mivel az okleveles ügyvéd a gyakorló ügyvédek listájába fel nem vé-

tetett, az 1874. évi XXXIII. törvényzikk 9. paragrafusa értelmében az ügyvédi oklevele alapján öt illető választói jogától el nem esett.

SPORT.

I. A vasárnapi labdarúgó-mérkőzések. Magyarország és Ausztria bajnokcsapata az FTC és a Rapid mérkőznek egymással vasárnap délután az Üllői-úti pályán. Mindkét csapat jelenleg nagy formában van és így érdekfeszítő és küzdelmes lesz a találkozás. A matchet Fehéri Ákos vezeti. Előzőleg a BAK—Terekkvés mérkőznek a bajnokságért *Sugár* István bíraskodása mellett. A Hungária-uton az MTK—MAC bajnoki küzdelme kerül eldöntésre. Nemcsak a vasárnap, hanem a tavaszi forduló egyik legérdekesebb matche lesz ez. A MAC revansot akar venni őszi vereségeért, míg az MTK törekedni fog, hogy a sárga-kék első szereplése a Hungária-uton eredménytelen legyen. Előzőleg a TTC próbálkozik pontokat szerezni a SS FC-től. Ez a match a TTC részéről végsőkéig megfeszített tempóban fog lefolyni, mert ha a Terézvárosiak elvesztik, akkor a kieséstől aligha szabadulnak meg. Az amerikai-uton matchel az NSC az UTP-val. Semleges pályán mérkőzik a két fél és tekintse, hogy az UTE csapata hiányos lesz, az NSC győzelmé várható. Egyéb mérkőzések:

II. osztályu bajnokság. ETK—JAK (Erzsébet-ut, délután 3 óraker. Bírő: Lipovecz Géza.) BTK—KAOE (Millenáris, délután 3 óraker. Bírő: Sár Izidor.) Föv. TK—ESK (Ipoly-utca, délután 3 óraker. Bírő: Lévai Jenő.) III. ker.—URAK (Határ-ú., délután 3 óraker. Bírő: Welisch Imre. BEAK—FSK (Lágymányos, délután 3 óraker.) III. osztályu bajnokság. MÁV Gépgyár—OTE (Indóház-utca, délelőtt 11 óraker. Bírő: Szűsz L.) Spárta—Megyeri S. K. (Sárkány-ú., délelőtt 10 óraker. Bírő: Kiss M.) Kispesti A. K.—Rigler S. K. (Sárkány-ú., d. u. 3 óraker. Bírő: Turi J.) Testvériség—Postatakarékpénztár (Millenáris, délelőtt 10 óraker.)

( ) **Távfutó verseny.** A Magyar Testgyakorlók Köre vasárnap délelőtt 10 óraker junior cross-comitry versenyt rendez a Hungária-úti pálya körül. A versenyen a rendezőegyesület csapatán kívül az MTE, BAK, FTC és a BEAC junior atlétái is résztvesznek.

( ) **Uj sportlap.** „Vasárnapi Sport” címen új sportlap indult meg *Gyárfás* Viktor és *Maros* Imre szerkesztésében, amelynek első száma hétfőn reggel 6 óraker jelenik tíz oldalon és közli részletesen az összes sporteredményeket. A lap ára 6 fillér és kapható minden dohánytözsdeben.

( ) **Az alagi törölés.** Az Urlovasok Szövetkezete tavaszi két zászlók közti versenyére, a *Rákosi díjra* és a *Nagy alagi akadályversenyre* ma este volt a kisbánsát-jelentés, mely alkalommal a Rákosiól 12 lovat, a Nagy alagiból 6 lovat töröltek. Külön megemlítésre érdemes a fogadási piacon már keresletnek örvendett *St. Gilgen*, *Amircauz*, *Palatin* és *Hableur* törölése. Itt adjuk az állva maradtok névsorát:

Rákosi díj: Fejedelem, Blue Aidan, Little Worth, Livia, Rosalie, Caroling, Bob Dancer, Palóczkirály, Floridsdorf, Plutokrat, Field Master, Tüz, Duty, Schon o Nun, Nótárius, Szegénylegény, Dani, Látatlan, Chinin, Nordferm, Veinard.

Nagy alagi: Szemérmetlen, Daemon, Pajtás II., Tihamér, Laska Rebarbara, Nordstern, Szegénylegény, Bob Dancer, Caroling, Duty, Veinard, Blue Aidan, Lord May, Rosalie, Fejedelem, Mérillon, Livia, Látatlan.

Nyiltér.

E rovatban közöltöktől nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

MATTONY/FELE
GIESSHUBLER
természetes gyógyvíz
SÁVANYUVÍZ.

BACHRUOH A.
ezüstáru-gyára, Budapest,
IV., Királyi Pál-utca 13. sz.
A gyári épület földszinti helyiségben állandó cianás nagyban és kicsinyben legelősebben szabott eredeti gyári áron.

TÖRVÉNYSZÉK:

§ **Változások a budapesti büntetőtörvényszéken.** Három régi érdemes bírő vett búcsút a mai nappal a büntető törvényszéktől. *Saly* Dezső kuriai bírői czimmel és jelleggel felruházott táblabírő és *Czehéliusz* Marcell bírő saját kérésükre nyugalmába vonulnak. Dr. *Makucz* Arthur törvényszéki bírő, a felelkezési tanács elnöke táblabírővé neveztetett ki és berendeltetett a táblához. *Saly* helyébe az esküdtzéki tanácsba *Molnár* István bírő, ennek helyébe a vádtanácsba dr. *Szűry* István albirő, a felelkezési tanács elnöki helyére pedig dr. *Auer* Károly bírő osztatott be. Dr. *Simon* Gyula most kinevezett albirót az I. itélőtanácsba, *Korpády* Zoltán vidékről behelyezett bírót pedig a vádtanácsba osztotta be az elnök.

§ **Péterfi, a titokzatos.** Az Idő ezímen Péterfi Gyula zsarolásra alapított nyomtatványt ad ki. A programjához híven tavaly július elsején fölkereste jánosi *Engel* Gyula földbirtokost s közölte vele, hogy fáról, Aurórlól kompromittáló dolgokat tud, melyeket lapjának legközelebbi számban publikálni fog. Ha azonban a díszkrációját megfizetik, hallgatni fog, mint egy siket-néma. A földbirtokos tartott a botránytól s kétszázötven koronával kiegyezett Péterfivel, aki írást is adott a kizsárolt pénzről, amelyben kötelezte magát, hogy a kényes ügyet nem fogja bolygatni. De megszegte a paktumot. Néhány nap múlva ugyanis magához, jánosi *Engel* Aurélhoz fordult, akitől a titoktartásért szintén kétszázötven korona váltásdíjat kért. A fiatalember magához rendelte a zsarolót s átadta neki a pénzt, melyet Péterfi megelégedetten vágott zsebre. Ebben a pillanatban a háttérből előbujt két detektív, akik Péterfit letartóztatták. Egy-két napig ült a zsaroló, aztán szabadon bocsátották. Ma fő tárgyalásra idézte meg a büntetőtörvényszék, de Péterfi nem jelent meg. A védője jelentette az itélőtanácsnak, hogy a vádlott betegesen fekszik Szolnokon.

— Talán véletlenül mégis Budapestben van, mondotta *Füzesséry* elnök s detektívet küldött a lakására. A detektív egy óra múlva jelentette, hogy Péterfit nem találta Budapestben. A tárgyalást elhalasztották.

§ **Haverda Mariska öröksége.** Megirtuk, hogy a Kuria elrendelte Haverda Mariska öröksége tárgyában a hagyatéki eljárás megindítását. Szabadkáról most azt jelentik, hogy Haverda Boldizsárné hagyatéka ügyében már az örökösök halála után megindult, de az eljárást fel kellett függeszteni, mert a körülbelül negyedmilliót kitevő hagyatéki értéke csak akkor lesz megállapítható, ha a Haverda Mária által az örökségből öt kitagadó anyja ellen folyamatba tett per befejezését nyer. A hagyatéki fele részét Haverda Mária nővére *Dengl* Alajosné, fele részét pedig fia *Jacmáczky* Jenő fogja örökölni.

§ **A rablógyilkos menyasszonya.** Kovács Anna, Szalma Istvánnak a kivégzett rablógyilkos menyasszonya *Herczeg* József volt hírlapíró szentesi rendőrkapitány ellen pert indított, mert utóbbi egy makói lapban azt írta róla, hogy a varrodákból fűzőket és ruhákat lopott, hogy azokban látogassa kedvesét. A szegedi törvényszék tegnap tárgyalta ezt az ügyet. *Herczeg* kijelentette, hogy a dologban félreértés van és sajnálja, hogy a leányról azt írta. *Kovács* Anna ragaszkodott ahoz, hogy *Herczeg* bocsánatot kérjen és azt valamelyik lapban is közölje. *Herczeg* erre késznek nyilatkozott, mire a bíróság az eljárást megszüntette.

§ **Két évi fegyház váltóhamisításért.** A szegedi törvényszék ma fejezte be annak a bünyernek a tárgyalását, amelyet *Wechsler* Ödön szegedi nagykereskedő indított alkalmazottja, *Mojzes* Géza ellen. *Mojzes* több ezer korona értékű váltót hamisított gazdájának, *Wechsler* Ödönnek nevére és ezekkel a váltókkal *Wechsler* üzletfeleit károsította meg. Mikor a váltóhamisítás kiderült, *Wechsler* feljelentést tett *Mojzes* ellen, aki azonban azzal védekezett, hogy gazdája is tudott a hamis váltókról és hogy ő a váltóhamisítást gazdájának tudtával követte el. Az ügyesség erre vádat emelt bünyeresség címén *Wechsler* ellen is. A ma befejeződött két napos törvényszéki tárgyalás eredményeképpen beigazolódott, hogy *Wechsler* teljesen ártatlan és távol állott alkalmazottjának váltóhamisítási manipulációjától. A bíróság ennél fogva *Wechsler* Ödönt bünyeselekmény hiányában felmentette a vád alól, *Mojzes* Gézá ellenben többrendbeli sikeresztás, váltóhamisítás és okirathamisítás miatt két évi fegyházra ítélte.

KÖZGAZDASÁG.

A pénzpiacról. A magánkamatláb emelkedése mutatja, hogy a pénzpiacra a helyzet igen kedvezőtlen s a kedvezőbb külpolitikai fordulat sem változtatta meg a piacot. A magánfogalomban elapadtak a pénzforrások s az ultimói kötelezettségek lebonyolítására kizárólag a jegybank állott a piac rendelkezésére. Ez nyomot is hagy az Osztrák-Magyar Bank státusán, mert az adóköteltség bankjegyforgalom legalább százmillió koronával emelkedett. Eddig nagyobb fizetésképtelenségek még nem fordultak elő, de a rendkívül rossz konjunktúrák miatt a lappangó fizetésképtelenségek is rövidesen napvilágra jutnak. A nyomasztó helyzetet bankok, kereskedők egyformán érzik s mindezeket a bajokat még növeli a tömegsztrájk réme, amely tagadhatatlan, hogy sok kereskedő fizetésképtelenségének és egyéb gazdasági bajoknak lesz az oka. A forgalom különben gyöngye volt az értékpapírban is, noha az irányzat emelkedő volt. A berlini piac feszültsége itt is éreztette hatását. A kamatláb Bécsben 5%—5%, nálunk 5¼—6¾ volt, míg Berlinben 5% százalékra nőtt. Emelkedett a német deviza is 118.20-ig. A deviza-forgalom gyöngye volt mindvégig.

A szegedi Kamara ülése. A szegedi kereskedelmi és iparkamara pénteken teljes ülést tartott Szarvady Lajos kamarai elnök vezetése mellett. A teljes ülés Pálffy Dániel beltag indítványára felterjesztést határozott el intézni a kereskedelemügyi miniszterhez a Szeged—Budapest közötti telefon-szolgálat fejlesztése érdekében. *Königstaedtler* Dusan újvidéki levelező tag indítványa folytán az Újvidék—Irig község közötti telefonbeszélgetés díjának leszállítása érdekében tesz lépéseket a kamara. Bemutatta az elnök a Maros folyó hajózhatóvá tétele érdekében a szegedi és erdélyi kamarák által tett közös felterjesztésre érkezett földmivelésügyi miniszteri leiratot, mely a szabályozási munkálatok gyorsabb tempóban és fokozottabb áldozatokkal való keresztülvitelét igéri. Az Aradi és Csanádi egyesült vasutak aradijszabásának legutóbbi felemelése alkalmával az eddig fűlött szegedi kedvezményes gabona fuvarételek 30—40 százalékkal emeltek, melyből kifolyólag a forgalomnak a szegedi irányban való elterelődése várható azon súlyos károsodáson kívül, mely Szeged malomiparát és gabona kereskedelmét éri. A kamara emlékiratot dolgozott ki, melyben rámutat a nagymérvű tarifamelés káros hatásaira s elhatározta, hogy a régi kedvezményes díjtelek visszaállítása érdekében az aradi társamara közműködését is kéri. Közbenjárás határozott el végül a kamara teljes ülése Magyarokanizsa város és Martonos község kérelmére a vasuti menetrend kedvezőbb megállapítása érdekében, állást foglalt továbbá ismételtén a Szeged—felsővárosi posta helyének megállapítása kérdésében is.

A Budapesti Iparbank új igazgatói. A Budapesti Iparbank Részvénytársaság egy legutóbb tartott közgyűlése dr. *Dörschug* Antal magánzótt és *Pollitzer* Gézátt, a *Pollitzer* Rosenberg és Társaság bankbetéti társaság beltagját az igazgatóságba, *Herzfeld* Dezsőt, a Belvárosi Takarékpénztár R.-T. osztályfőnökét cégvezetőjét pedig a felügyelőbizottságba beválasztotta. Ugyanez a közgyűlés elhatározta, hogy az 112. évi részvény szelvényeket a tartalékozás és bőséges leírás után, egyenkint 8 koronával (4 százalék) váltja be.

Borvizsgáló szakértő-bizottság. A borhamisításnak és hamisított bor forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló 1908. XLVII t.-cz. alapján évenként megalakítandó budapesti borvizsgáló szakértő bizottságba gróf *Serényi* Béla földmivelésügyi miniszter elnöké dr. *Wartha* Vince miniszteri tanácsost, a királyi József-műegyetem nyugalmazott tanárát, a bizottság tagjaivá pedig dr. *Drucker* Jenő királyi tanácsost, a magyar szőlősgazdák országos egyesületének igazgatóját, *Forster* Elek gyulakeszi földbirtokost, *Görgey* Gyula eszterházi és királyi kamarás, talyai földbirtokost, *Hertelendy* Ferencz főrendiházi tagot, *Koricsán* János, a magyar királyi állami szőlőtelep nyugalmazott igazgatóját és *Lindmayer* Ferencz székesszabványos törvényhatósági bizottsági tagot nevezte ki és egyúttal *Görgey* Gyula eszterházi és királyi kamarást az elnök helyettesítésével megbízta. Ugyanezen bizottságba a kereskedelemügyi miniszter tagokul *Abel* Zsigmond bor-nyagkereskedőt, *Gundel* János budapesti lakost, ifjabb *Palugyay* Ferencz, *Hubert* Henrik és *Schmidt* Lóthár lornagykereskedőket és *Jalics*

Ferencz földbirtokost nevezte ki. A bizottság elnöke dr. *Kosutány* Tamás udvari tanácsos, az országos kémiai intézet igazgatója, a bizottság titkárai pedig dr. *Lakner* Ferencz földmivelésügyi miniszteri titkár és ifjabb dr. *Kétly* Károly kereskedelemügyi miniszteri segédtitkár.

A MÁV. szénzállításai. Megirtuk ma, hogy a MÁV. szénzállításai a külföldi cégek rendkívül nagy számban kaptak ajánlati felhívást és hogy az a hír járja, hogy a MÁV. ezuttal mellőzni fogja a hazai szénbányákat. E híhetetlen hírt megerősíteni látszik az a körülmény, hogy a versenytárgyaláson eddig soha elő nem fordult nagy számban vettek részt külföldi cégek. Pályázatok ugyanis: *Handels u. Transport A. G.* (Bécs), *Kohlen Industrie Verein* (Teplitz), *Matein Sohn W. M.* (Trieszt) angol szénrel, *Adam Schramek* (Bécs), *Gebrüder Steinitz* (Boroszló), *Emanuel Friedlaender* (Berlin), *D. Berl* (Bécs), *Carl König* u. *Sohn* (Bécs), *Rheinisch-Westfaelisches Syndicat*, *Gebrüder Guttman* (Bécs), *Oswald Schön u. Co.* (Bécs), *Magyar Keleti Tengerhajózási R.-T.* (angol szénre), *Magyar Tengerentúli Forgalmi R.-T.*, porosz és cseh szénre, *Atlantika Tengerhajózási R.-T.* angol szénre, *Balogh Béla* angol szénre, *W. S. Silberstein* (Kattowitz), *Bielitz-Bialaer Escompte u. Wechlerbank*, ezenkívül több hazai vállalat, vegyesen magyar és angol szénre. Reméljük, a kormány meg fogja védeni a hazai szénipar érdekeit.

Uj papír a börzén. Ma kötötték az első üzletet a Szabadalmazott Bosnyák-hercegovinai Agrár- és Kereskedelmi Bank részvényeiben.

Felszámol az Országos Gazdasági Bank. A súlyos gazdasági viszonyoknak ma újabb áldozata van. Az Országos Gazdasági Bank Részvénytársaság, amely 1905. évben alakult félmillió korona alaptőkével s már a következő évben egy millió koronára emelte fel alaptőkéjét, a viszonyok kényszerítő hatása alatt kimondja a felszámolást. Az utolsó három évben a bank 12, illetőleg 10—10 korona osztalékot fizetett, míg most egyszerre 658,830 korona veszteséget mutat ki mérlegében. Az egymillió koronás alaptőke és a 70,000 koronát kitevő tartalékok nagyobb fele elveszett. A múlt évben azonban a pénzviszonyok megromlása és a sok fizetésképtelenség következtében az intézet viszonyai megromlottak, az intézetet sok veszteség érte, a künnelevőségekből sokat le kellett írni és az intézet egyik alapítása, a *Gazdasági Erdővállalat Részvénytársaság* olyan nagy veszteséget zúdított az intézet nyakába, amelyet lehetetlen volt elviselni. Ennek következtében az igazgatóság az elé az alternatíva elé került, hogy vagy nagyobb tranzakció segítségével szánja az intézetet, vagy pedig kimondja a felszámolást. Hosszas tárgyalások után az igazgatóság az utóbbi megoldást választotta és legutóbbi ülésében kimondotta, hogy a legközelebbi rendes közgyűlésen javasolni fogja a felszámolás elhatározását. Az igazgatóság elnöke *Lestyánszky* Sándor nyug. államtitkár, vezérigazgatója *Nagy* Andor tőzsdetanácsos. Az intézet legutolsó mérleg szerint a betétek 414,175 korona, a visszlezároló intézetek követelése 330,968 korona, amelyvel szemben, mint vagyon szerepel 364,887 korona váltó és 791,793 korona folyószámlakövetelés. A mérleg adatai szerint a betevők nem fognak károsodni, de a részvényesekre alig jut valami.

A Salgótarjáni Kőszénbánya új palotája. A Salgótarjáni Kőszénbánya R.-T. megvásárolta az Arany János-utcai palotájával szomszédos *Koleric*-féle palotát. A telek 143.50 négyszögölnyi területet foglal el; egy négyszögöl ára mintegy 1800 korona volt.

A puhafa-kartel bajai. A puhafa-kartelnek (melyet Erdélyben *Standardnak*, Észak-Magyarországban *Kárpátiának* neveznek) rövid fennállása alatt teljesen sikerült maga ellen fordítania a fogyasztók indokolt haragját. A Kárpátiában minden felsőmagyarországi puhafatermelő benne van, a Standardból pedig csak az *Unio* erdőipar r.-t., a Magyar-olasz faipar r.-t. és a *Baiersdorf* és *Black*-féle vállalatok (Alfalu faipar r.-t. és *Besztercezenaszódi* faipar r.-t.) maradtak ki — hir szerint azonban legközelebb ez a két vállalat is, clérván az igényelt külön kedvezményeket, be fog

a kartelbe lépni. Így aztán teljes lesz a fogyasztók kizsákmányolása. Kifelé azonban boldogulni a kartell nem fog, mert tartania kell a svéd árat. Amit azonban elveszt itt a kartell, megveszi a belföldi fogyasztókon.

Villamosok forgalma. A Budapesti Közuti Villamos Társaság folyó évi február havában (28 nap) 1,267.550 korona bevétel volt; az előző év február havában (29 nap) 1,233.543 korona. Az összes bevétel folyó ávi január 1-től február végéig 2,655.475 korona volt, a múlt év hasonszakában 2,528.672 korona. — A *budapesti villamos városi r.-t.* vonalain február havában összesen 736.783 korona bevételt ért el. A múlt év ugyanezen hónapjában a bevétel 719.655 koronát tett ki. Január 1-től az összes bevétel 1,558.646 koronára rugott, a múlt év ugyanezen időszakában elért 1,503.317 korona bevétellel szemben. — A *Ferencz József földalatti villamos vasuton* február hónapban 66.413 korona volt a bevétel, a múlt év ugyanezen szakában elért 66.294 koronával szemben. A f. év január hó 1-től összesen 1,50.638 koronát vettek be, a múlt év hasonló szakában a bevétel 148.002 koronát tett ki.

Ki lesz a Nemzeti Takarékpénztár új elnöke. Csak ma temették el *Morzsányi* Károlyt, a Nemzeti Takarékpénztár és Bank R.-T. elnökét, már is megindult pénzügyi körökben a kombináció, ki lesz *Morzsányi* utóda a banknál. Ugy értesülünk, hogy az új elnök báró *Schosberger* Rezső a bank jelenlegi alelnöke lesz.

Az „Unio“ biztosító forgalma. Az „Unio“ élet s gyermekbiztosító intézet mint szövetkezet (ezelőtt: Első Leánykihazasító Egylet) folyó évi február havában 1,247.100 korona értékű biztosítási ajánlatot nyújtott be és 856.200 korona értékű új biztosítási kötvényt állított ki. Biztosított összegek fejében 159.275.27 fillér fizettetett ki. 1913. január 1-től február 28-ig 2,526.200 korona értékű biztosítási ajánlatot nyújtott be és 1,854.200 korona értékű új kötvényt állított ki. Biztosított összegek fejében a folyó évben 288.644.62 korona és az intézet fennállása óta 20,713.958.64 korona fizettetett ki.

Szövetkezetből — részvénytársaság. Az 1895 óta működő Budapesti Önszegélyző Takarékpénztár Központi Szövetkezet részvénytársasággá alakult át. Az új részvénytársaság alaptőkéje 2 millió korona lesz, amely összeget majdnem teljes egészében a részjegytőke szolgáltatja (1912. elején 1 millió 869.000 korona volt a részjegytőke). Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság kebelében ez a művelet nem okoz majd változást.

Olcsóbb lett a tojás. A közönségi élelmiszer-árúszító üzem vezetősége értesíti a közönséget, hogy a mai naptól kezdve 25 darab friss, valózotta és lámpázott tojás ára 2 korona (eddig 20 darab 2 korona) és 23 darab friss, lámpázott apró vegyes tojás ára 2 korona (eddig 22 darab).

Tőkeemelések a Margit-sziget fejlesztésére. Forgalmi Bank Részvénytársaság, amely az abbáziai kaszinó és a margitszigeti részvénytársaság alapításában vett részt, két millió koronáról hét millió koronára emeli fel alaptőkéjét. Az új részvények felét egy szindikátus veszi át, a másik felét 1750 koronás árfolyam mellett átengedik a régi részvényeseknek. Itt említjük meg, hogy a margitszigeti részvénytársaság, amely a szigeten nagy-szabású építkezéseket tervez, hir szerint kibérelte az „Esplande“ budai új szállodát, ahol állítólag még a tavaszon megkezdődik a járók.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Farkas* Ábrahám Szatmár; *Hirschl* Gyula Obeose; *Sámsón* és *Társas* Budapest, IV., Duna-utca 6.; *Albert* Bier Belovár; *Weber* Bernát Temesvár.

A Fiumei Forgalmi Bank arankás luczernája. A fiumei vámfelügyelőség egy héttel ezelőtt jelentette a budapesti központi magvizsgáló-intézetnek, hogy egy hajórakomány luczernamag van Fiumében, amely a *Fiumei Forgalmi Bank Részvénytársaság* címére érkezett Olaszországból és amely minden valószínűség szerint hamisítva van. A hajót Fiumében visszatartották és mintát küldtek a magvizsgáló-intézetnek. Ez megállapította, hogy a luczerna nagy mértékben arankás. A földmivelésügyi miniszterium megbízottja, *Pléger* Ármin egyetemi tanár is megvizsgálta a mintát és ugyancsak megállapította, hogy hamisítva van. Ezek után az egész hajórakományt meg kellett volna semmisíteni. A *Fiumei Forgalmi Bank* azonban nem törődve a hatóságokkal, az egész rakományt szétküldötte különböző magyar megrendelők czi-

me. Nagyobb mennyiséget, körülbelül hatvan métermázsát küldöttek a marosvári helyi Schwarz Testvérek cég címére is. Erről a hatóság tudomást szerzett és mikor a küldemény Nagyváradra érkezett, letiltották, illetőleg a Forgalmi Bankot arra kötelezték, hogy a szállítmányt az áruraktárban helyeztesse el. Ez meg is történt. Tegnap azután a földmivvelésügyi miniszterium kérelmére a nagyváradai rendőrség a mintegy tízezer korona értékű luczernát zárlat alá helyezte. Ha ez a nagy mennyiség piacra került volna, tönkretelhetne volna egy egész vármegye löheretermését.

Angol kölesön Nagyváradnak. Nagyváradról táviratozzák: Nintemann Armand meglátogatta az Investment Registry képviselőjében a nagyvárad polgármestert és ajánlatot tett a 12 millió kölesre, ha a város megszerzi a kövénykibocsátás jogát, amire szerinte neki a pénzügyminiszter ígéretet tett. Az 5 százalékos kamatozású kötvényt az angol intézet 86 százalékos árfolyamon átveszi.

Az állam mint borkereskedő. A csufos véget ért Vinea példája még mindig kísért. Legujabban Szegeden akar az állam egy részvénytársaságot nyelbeütni 600.000 korona alaptőkével, amely összeg felét a földmivvelésügyi miniszterium szolgáltatja. A további háromszázezer koronát egy szegedi pénzintézet és néhány nagy termelő jegyzi. A földmivvelésügyi kormány is jobban tenné, ha a kereskedelem folytonos oldalba támadása helyett elmaradt agrikulatúrát fejlesztené.

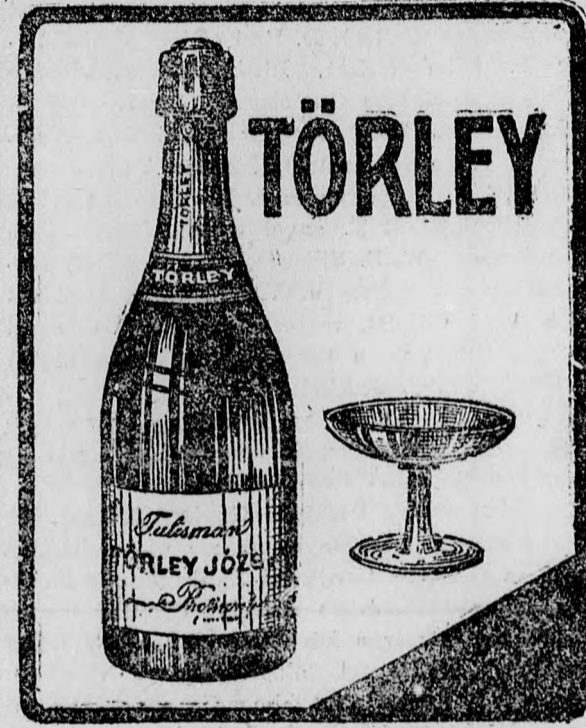
Az Erzsébet királyné sorsjegyek húzása. Az Erzsébet királyné szanatórium-sorsjegyek 26-ik húzása ma volt. 25.000 koronát nyert 2641 sor, 9 szám; 2000 koronát nyert 2232 sor, 9 szám. 1000 koronát nyert 489 sor, 49 szám. 500-500 koronát nyert 220 sor, 53 szám; 3329 sor, 57 szám. 100-100 koronát nyert 4788 sor, 53 szám; 4868 sor, 15 szám; 3229 sor, 11 szám; 2352 sor, 67 szám; 1352 sor, 36 szám. 50-50 koronát nyert 1449 sor, 16 szám; 439 sor, 80 szám; 1676 sor, 85 szám; 5398 sor, 34 szám; 4782 sor, 69 szám; 5748 sor, 73 szám; 96 sor, 59 szám; 3009 sor, 47 szám; 2266 sor, 50 szám; 1132 sor, 20 szám.

Lisztinség Szerbiában. Belgrádból táviratozzák, hogy a szerb kormány felfüggesztette a liszt kiviteli vámiát.

Hajózási hírek. A Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy az árúk felvételét ezidén ismét megnyitja: az összes Regensburg—Passau—Linz—Wien—Budapest—Zimony—Belgrad—Orsova között fekvő dunai állomásokon, valamint a mellékfolyók állomásain az összes társulati hajóállomásokra folyó és márczius hó 6-án. A Turnseverin—Galaz—Sulina között fekvő dunai állomásokon, valamennyi társulati hajóállomásokra folyó évi márczius hó 7-én. — A magyar királyi folyam- és tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága is közli, hogy az árufelvételt a Regensburg—Orsova vonal állomásain márczius hó 6-án, az Orsova—Galaz vonal állomásain pedig márczius 7-én megnyitja.

Egybehívott közgyűlések.

- Márczius 5. Első Magyar Iparbank rt.
- Márczius 13. Magyar Jelzálog Hitelbank rt.
- Márczius 13. Magyar Agrár- és Járadekbank rt.
- Márczius 14. Első Magyar Általános Biztosító rt.
- Márczius 19. Magyar Általános Hitelbank rt.

TŐZSDÉK.

Gabonatőzsde.

Budapest, márczius 1. A készáruipiaczon ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben, egyes malmok elég jó vételkedvet mutattak és csekélységgel jobb árakat is fizettek, a forgalom azonban nehezen élénkült, mert az eladók meglehetősen tartózkodók voltak. Mindössze elkelte mintegy 1600 q buza a tegnapi árnál 5 fillérrel olcsóbb áron. A határidőpiaczon a mai üzlet barátságos hangulattal és a tegnapi zárlatnál csekélységgel magasabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben jó ideig igen csendes irányzat mellett alig változtak az árfolyamok, később azonban arra a hírre, hogy Szerbia felfüggesztette lisztre nézve a beviteli vámot, a kulisszavéleményes vásárlásokat eszközölt, minek folytán valamivel élénkebb üzletmenet mellett különösen az áprilisi buza emelkedő irányt követett. A déli tőzsdén élénkebb kínálatra, grönge volt az irányzat. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza és a májusi tengeri jegyzése mit sem változott, az októberi buza 1 fillérrel gyöngült, az áprilisi rozs 2, az októberi rozs 2, az áprilisi zab 1, az októberi zab 2 fillérrel javult.

A készáruipiaczon kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 100 q 80 k 23.60 K, 1000 q 70 k 23.65 K, 2000 q 78.5 k 23.60 K, 4000 q 78 k 23.60 K. — Felsőtisza vidéki: 400 q 79.5 k 23.30 K, 500 q 79 k 23.60 K. — Pestvidéki: 200 q 79.5 k 23.60 K, 400 q 79 k 23.40 K. — Felsőmagyarországi: 450 q 79 k 23.35 K, 350 q 77.5 k 22.95 K. — Fejérmegyei: 500 q 80 k 23.35 K, 150 q 79.5 k 23.60 K. — Rozs: 100 q 19 K, 200 q 19.05 K, 100 q 19.05 K, 100 q 19.05 K. Zab: 100 q 21.20 K, 100 q 20.70 K, 200 q 20.65 K. T. árpa: 150 q 17.30 K.

A határidőpiaczon kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1913-ra. Buza 1913 áprilisra 11.58—57—61—56—57. Buza októberre 12.25—23—27—22—24—23.

Budapesti értéktőzsde					Mal záró árfolyam		Mal záró árfolyam				
	Mal záró árf.		Részvényt. száma	Behízelés részv.-kint	Pénz	Áru	Osztr. az utolsó üzlet. ávré	Részvényt. száma	Behízelés részv.-kint	Mal záró árfolyam	
	Pénz	Áru								Pénz	Áru
Államadósság.											
M. kir. Állam-pénztárj. adóm. 4 1/2%	98 50	99	19	416.667	240						
Magyar aranyjárdék 4%	103 60	104 10	25	20.000	501						
Magyar koronajárdék 4%	83 25	83 65	22	33.334	800						
Államkölcsön vaskapu eszjárta 8%	71	72	16	200.000	200						
1870. évi nyolcvencéveskölcsön	216	216		25.000	200						
Horvát-szlavon reg. kárt. kötv. 4 1/2%	97	98	13	46.000	200						
Magyar földtörlesztési kötvény 4%	86 50	86 50	30	60.000	400						
Horvát-szlavon földtörlesztési kötv. 4%	87	88	43	200.000	400						
Tiszai és szegedi nyer.-kölesön 4%	154	156	40	150.000	400						
Egyesített járadék papírban 4 1/2%	87 25	87 75	14	30.000	200						
Egyesített járadék ezüstben 4 1/2%	87 25	87 75	14	200.000	240						
Osztrák Államsorsjárdék 1860 4%	106 50	107	108	7.500	500						
Osztrák aranyjárdék 4%	84 25	84 75	30	125.000	400						
Osztrák koronajárdék 4%	156	161	30	20.000	500						
Osztrák Államsorsjárdék 1860 4%	927	927		20.000	500						
Osztrák Államsorsjárdék 1864 4%	315	326	12	100.000	200						
Bpest székesfőv. kölesön adóm. 4%	84	85	33	468.750	820						
Bpest székesfőv. kölesön adóm. 4%	85	86	104	150.000	1400						
Orosz Államkölcsön 1906. évről 6%	103 50	104 50	170	65.000	1000						
Temes-Bégav. szab. kölesön 4%	88 50	89 50	33	175.000	400						
Záloglevelek, elsőbbségek.											
Belvárosi takp. r.-t. 4 1/2%	95 50	96 50	12	40.000	200						
Belvárosi takp. r.-t. 4 1/2%	91	92	26	50.000	400						
Egyesült budapesti f. v. takp. 4 1/2%	93 50	94 50	120	25.000	600						
Egyesült budapesti f. v. takp. 4 1/2%	89	90	19	10.000	500						
Ganz és társa kölesönkötv. 4 1/2%	92	93	37	64.000	500						
Hazai bank r.-t. 6 és 4 1/2% kam. kötv.	97 40	98 40	32	30.000	500						
Kisb. orsz. földhitelint. 6 1/2% 4 1/2%	91	92	30	6.000	500						
M. agrár- és járadék. eszjárta 4%	95 75	96 75	300	10.000	2000						
M. agrár- és járadék. járj. vilj. 4 1/2%	92	94									
M. agrár- és járadék. záloglevél 4 1/2%	94	95									
Magyar ált. takarékp. r.-t. 50 évre	85	86	30	10.000	400						
Magyar ált. takarékpénzt. r.-t. 4 1/2%	85	86	32	7.500	400						
Magyar földhitelintézet 4%	95	96	803	4.000	2000						
Magyar földhitelint. sz., talajl. 4%	86 50	87 50	16	20.000	200						
Magyar jelzáloghitelbank 4 1/2%	94 50	95 50	20	15.000	200						
Magyar jelzáloghitelbank 4 1/2%	93 75	94 75	20	10.000	200						
M. jelzáloghitelb. közs. kötv. 4 1/2%	95	97	206	3.200	600						
M. jelzáloghitelb. nyer.-kötv. 4%	154	157									
M. jelzáloghitelb. conv. ny. kötv. 100 K	123	127	30	20.000	200						
M. lezárt. és pénzváltó. 50 évre 4%	86	87	20	10.000	200						
M. lezárt. és pénzv. zálogl. 4 1/2%	93	94	100	10.125	500						
Magyar orsz. közp. takp. 4 1/2%	94 50	95 50	0	6.750	400						
Magyar orsz. közp. takp. 4%	94 50	95 50	15	8.750	820						
Magyar takp. közp. jelz. 4 1/2%	93 50	94 50	18	8.000	800						
Magyar takp. közp. jelz. 4%	91	92	24	4.500	400						
M. takp. közp. jelz. közs. kötv. 4 1/2%	92 50	93 50	40	12.000	800						
M. takp. közp. jelz. közs. kötv. 4%	88	89									
Orsz. közp. hitelszöv. kötv. 5%	99	100									
Osztrák-magyar bank 4 1/2%	91 50	92 50	45	40.000	200						
Pesti hazai takp. közs. kötv. 4 1/2%	93	94	35	3.200	200						
Pesti hazai takp. közs. kötv. 4%	84 50	85 50	18	5.000	200						
Pesti hazai takp. záloglevél 4 1/2%	84 50	85 50	20	20.000	200						
Pesti magy. keresk. bank 4 1/2%	94 50	95 50	54	4.000	300						
Pesti magy. keresk. bank 4%	84 25	85 25	22	2.100	400						
Pesti m. keresk. b. közs. kötv. 4 1/2%	93 50	94 50	120	10.000	200						
Pesti m. keresk. b. közs. kötv. 4%	84 50	85 50	36	10.200	200						
Adria m. tengerhajózási r.-t. 4 1/2%	85	86	19	19.000	200						
Budapesti közuti vasp.-társ. 4%	86	87	34	80.000	200						
Budapest vill. vasp. r.-t. 4%	85	86	14	15.000	200						
Budapest-pesti vasut. 4%	85	86	35	110.000	200						
Kassa-oderbergi vasut. 1889. ar. 4%	105 50	106 50	22	20.000	800						
M. folyam- és tengerh. r.-t. 4 1/2%	105 50	106 50		11.900	200						
M. folyam- és tengerh. r.-t. 4 1/2%	90	100		10.175	800						
Bankok.											
Angol-osztrák bank	838	844									
Budapesti bank részv. társ.	290	295									
Első magyar iparbank r.-t.	840	852									
Hazai bank részvénytársaság	281	281 50									
Hermes m. ált. váltóintézet r.-t.	833	838									
Horvát-szlavon orsz. jelzálogb.	244	255									
Magyar agrár- és járadék. r.-t.	504	505									
Magyar ált. hitelbank	824 50	826									
Magyar bank és kereskedelmi r.-t.	670	670 50									
Magyar Bankereskedők Hitelintézete	225	227									
Magyar jelzáloghitelbank	483 50	484									
Magyar kir. szab. hitelintézet r.-t.	1530	1543									
Magyar lezárt. és pénzv. bank	516	515 50									
Magy. pénztár közp. hitel. r.-t. A)											
Magy. pénztár közp. hitel. r.-t. B)											
Magyar takarékp. közp. "jelz." bank	201	203									
Osztrák hitelintézet	692	692 50									
Osztrák-magyar bank	2045	2055									
Pesti magyar kereskedelmi bank	3600	3610									
Unionbank	248	253									
Takarékpénztárak.											
Belvárosi takarékpénztár	634	636									
Budapest-Lipótvárosi takarékp. r.-t.	201 50	202									
Budapesti tkp. és orsz. zálogk. r.-t.	406	408									
Egyesült budapesti f. v. takarékp.	2225	2220									
Kőbányai takarékpénztár r.-t.	250	260									
Magyar általános takarékpénztár	640	645									
Magyar orsz. közp. takarékpénztár	1690	1610									
Nemzeti takarékp. és bank r.-t.	600	606									

Rozs áprilisa	9.78—79—76—77
Rozs októberre	9.74—76—73—77—75
Zab áprilisa	9.99—97—0.04—9.98
Zab októberre	8.77—81—77—87—77
Tengeri 1913 májusra	7.60—61—57—69—58
Tengeri júliusra	7.84—85—81—82

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. áprilisa	11.57—11.58
Buza októberre	12.23—12.24
Rozs áprilisa	9.77—9.78
Rozs októberre	9.75—9.76
Zab áprilisa	9.98—9.99
Zab októberre	8.77—8.78
Tengeri 1913. májusra	7.53—7.59
Tengeri júliusra	7.82—7.83

Bécs, márczius 1. Általános tartózkodás közepette nem fejlődhetett ki forgalom, buza és rozs árai finomabb minőségekben változatlanok, kevésbé jó minőségűek 5—10 fillért vesztek, árpa nyugodtan ártartó, tengeri csendes és 5 fillérral drágult, magyar zab 10—15, ausztriai 5—10 fillérral olcsóbb.

Buza: új tiszavidéki 12.10—12.55, mosoni és győri 11.10—11.50, délvasuti 11.10—11.50, felsőmagyarországi és csepeli 11.10—11.90, alsóausztriai 10.25—10.65. **Rozs:** felsőmagyarországi 9.05—10, csepeli és pestinegyei 9.85—10.10, délvasuti 9.60—9.95, ausztriai 9.20—9.65, magyarországi 9.60—9.90, eszterházi 9.45—9.65. **Árpa:** morvaországi 8—9, marchfeldi 8.10—8.75, bécsvidéki 8.10—8.75, felsőmagyarországi 8.10—9, csepeli 8—8.50, mosoni és győri 8.25—9, délvasuti 8.50—9, malata 8.25—8.50, takarmány 7.50—8. **Magyar tengeri:** régi 10—10.25, új 7.80—8.05, einquantine 9.80—10.25. **Magyar zab:** új válogatott 10.75—11.15, elsőrendű 10.25—10.65, közepes 9.85—10.35, ausztriai 9.35—9.85. A bécsi malmok ellentétben a magyar malmokkal e héten valamivel jobb forgalmat értek el buzaüzletben, bár az eladások terjedelmére nézve még távolról sem kielégítők. Az átvételek korábbi kitésekre szintén némileg javultak anélkül, hogy a készletek lényegesen apadtak volna, sőt a budapesti malmoknál még emelkedtek. Rozsliszt ára a eszterházi konkurrenzia miatt szenvedett, korpa irányzata kellemesebb és a budapesti malmok üzemredukciója miatt megzsilárdult.

Ertéktőzsde.

Budapest, márczius 1. A mai előtőzsde irányza nyugodt volt. A forgalom azonban csekély maradt, mivel a bécsi megnyitás tartózkodóvá tette a spekulánsokat. Az értékek csaknem változatlan ára-

kon kerültek forgalomba, csupán a Közuti és a Magyar Bank részvényeiben volt némi árhullámzás. Zárlat felé kisebb helyi és bécsi vásárlásokra javulás állott be. A készrúpiaczon a forgalom valamivel élénkebb és az árfolyamok néhány koronával emelkedtek. A járadékpia is javult. A zárlat barátságos maradt. A déli tőzsde irányza a szilárd berlini jelentés hatása alatt tovább javult. Az árfolyamok hétvégi fedező vásárlásokra néhány koronával emelkedtek. A készrúpiaczon az ujlaki 10 koronával csökkent. A zárlat csendes maradt.

Az előtőzsde döntött: Osztrák hitel 631.25—631.50. Magyar hitel 821.50—823.50. Per. kor. 83.90. Agrárbank 504.50—505. Jelzálogbank 432.50. Magyar bank 568—569.50. Mercur 270—270.50. Rimamurányi 714—714.50. Közuti vasut 669.50—671.50. Déli vasut 114. Államvasut 706.50—708. Hazai sorsjegy 109.50. Salgószén 777—778. Ujlaki 274—276. Czukoripar 2800. Burvasut 263.50—264.50.

A déli tőzsde döntött: Osztrák hitel 632. Magyar hitel 823.50—824.75. Per. kor. 83.80—83.90. Jelzálogbank 433—434. Magyar bank 569—570.25. Kereskedelmi bank 3600. Mercur 268. Rimamurányi 714.50. Közuti vasut 670.75—672. Városi villamos 369—370.50. Salgószén 750.50—760. Ujlaki 263—270. Burvasut 260.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 632.50. Magyar hitel 825. Leszámitolóbank 615. Jelzálogbank 433.50. Rimamurányi 718. Államvasut 708. Városi villamos 370. Közuti vasut 671.50. Magyar bank 570.50.

Bécs, márczius 1. Csendes lefolyás után a zárlat szilárd volt, a nemzetközi helyzet kedvezőtlen megítélés következtében. Török értékek és bányáértékek magasabban. Járadékok emelkedtek.

Utőtőzsde: Osztrák hitel 632.25. Magyar hitel 825. Anglo 339.25. Bankverein 515.50. Union 601. Laenderbank 518.25. Államvasut 708.50. Délvasut 114.50. Skoda 823. Dohányrészvény 330. Rimamurányi 719. Alpeji 1051. Májusi járadék 84.90. Magyar koronajáradék 83.90. Török sorsjegy 225.80. Márka 118.17—18 tartott.

Berlin, márczius 1. (Értéktőzsde.) A nemzetközi helyzet javulásáról szóló jelentések és a vasipar kedvezőbb konjunktúrája következtében a tőzsde szilárd irányzattal zárta le a hetet. Az érdeklődés középpontjában Hanza-részvények voltak, amelyek már 2 százalékos emelkedéssel indultak, míg a többi értékben a javulás többnyire kevésbé élénk forgalom mellett csak szórványosan ha-

ladta tul az 1 százalékot. A Hanza-részvények állandóan élénk emelkedésével kapcsolatban, melyek a későbbi folyamatban a szállítási díjak emelkedéséről szóló ellenérzhetetlen hírekre 4 százalékkal emelkedtek, időnként a többi értékekben is élénk üzlet fejlődött ki, így különösen bányáértékekben, melyek közül főleg a Laura-kohó részvényei a kedvező évi záratra kedvező megítélésben részesültek. A zárlat azonban a magánkamatláb ujjabb melkedésére szük forgalom mellett ismét gyengébb volt. A készrúpiac ipari értékei szilárdabbak, de meglehetősen nyugodtak voltak. Napipénz 6, magánleszámitolási kamatláb rövid lejáratra 5%, hosszú lejáratra 5% százalék.

Üzleti tudósítások.

Kőbányai sertéspiacz. Márczius 1. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 142—148 fillér. Fialat közep (páronkint 251—320 kg.-ig terjedő súlyban) 148—150 fillér. Közep (páronkint 240—280 kg.) 140—142 fillér. Sertéslétszám: 1913. február 27. napján olt készlet 27340 darab. 1913. február 23-án felhajtott 432 darab. 1913. február 28-án szállított 90 darab. 1913. márczius 1. napjára maradt készletben 28182 darab. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonzumvásári jelentés. (A székesfővárosi állattársar és özvágóhid igazgatóságától 1913. márczius 1-én.) Előző napi eladatlan maradvány 384 darab sertés, 35 darab süldő, 15 darab malacz. Mai felhajtás (negyed 4-ig) 529 darab sertés 203 darab süldő. Összesen 913 darab sertés, 308 darab süldő, 15 darab malacz. Eladatott 813 darab sertés, 298 darab süldő, 15 darab malacz. Mai maradvány 100 darab sertés, 10 darab süldő. Árjegyzés. Zsirsertés. Öreg I. rendű 350 kg. életsúlyonással 132—144 fillér. Öreg II. rendű 280—350 kg. életsúlyonással 136—156 fillér. Fialat közep 220—300 kg.-ig életsúlyonással 136—158 fillér. Fialat könnyű 120 kg.-ig életsúlyonással 150—160 fillér. Hussertés könnyű 240—300 kg.-ig életsúlyban 96 fillér. Süldő 50 kg.-ig belf. elősúly. 84—122 fillér. Malacz elősúlyban 84—96 fillér. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Felolós szerkesztő:
DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ.

Kiadó-tulajdonos:
Magyar Ujságkiadó Vállalat
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

A REJTÉLY KULCSA.

— FRANCZIA REGÉNY. —
HÍRTA: **RICHEBOURG EMIL.**

42
— Ha nem mindenki úgy gondolkozik, mint én, az nem az én hibám. Én ezeketem Raymunda kisasszonyt, s ha nevemet neki akarom adni, azt azért teszem, mert méltónak tartom arra, hogy azt viselje és mert meg vagyok arról győződve, hogy boldogíthatom, mialatt oldala mellett én is fel fogom találni boldogságomat! — Ezt mondta nekem a gróf és sok más egyéb. Erre aztán nem volt mit felelnem. Azért nem lehet kárhözvontatni, hogy szive szerint akar nősilni; vagyona elég nagy arra, hogy gazdag hozományt ne igényelne, és én úgy gondolkozom mint ő, hogy egy fiatal leány erényei a vagyont és ezimet teljesen pótolhatják. Ha a gróf önré vetette szeméit, ha őnt szereti, ha őnt nőül akarja venni, akkor teszi azért ezt, mert önben odaadó, szeretetteljes élettársat remél feltalálni, aki életboldogságát megalapítani képes. Ő sokat gondol a jövőre; fényesnek, naposnak látja azt, mert őn mindent megvilágít. Karöltve, kezét tartva kézben, mosolyogva és elégedetten fognak önök az életen keresztül haladni. Mindezt azonban, kedvesem, majd ő maga fogja önnek elmondani. Tehát majd, édes Raymunda, itt van azon férfi, kit önnek ígértem. Őszintén megvallva, eleintén nem gondoltam mindjárt Soleure grófra; nem hittem, hogy őn ily fényes házasságot tehessen; valamint azt sem hittem, hogy jóslatom és előrelátásom ily hirtelen valósulni fog. Én nagyon megsoktam őnt, szívesen tartottam volna őnt továbbra is magamnál. Most pedig őn engem el fog hagyni, — nem titkolom, hogy ez nekem valódi bánatot okoz!

Raymunda letérdelt, megragadta a báróné kezét és ajkához vonta azt.

— Kedves, jó urnóm! — mondá tompa, csukló hangon s elkezdett sirni.

— Drága, kedves gyermekem! — szólt Longauné urnó megindultan, mialatt Raymundát térdeplő helyzetéből felemelte, — ne sirjon többet; én azonban ismételve mondom, hogy nekem nehezemre fog esni, hogy őn elhagy, de az embernek az élet minden kellemetlenségeit meg kell szokni. Látom, hogy őn is kedvetlenül s nem szívesen fog tőlem távozni.

— Ön oly jóságos volt mindig irántam!

— Oh, tudom, hogy önnek hálás szíve van. No, no, édes gyermekem, nyugodjék meg, csillapodjék; most nincs ideje a sirásnak. És én vagyok az oka, hogy ezen szép, drága könyök hullanak! Pedig mégis csak meg kellett ezt önnek mondanom. Lám, mily önzök az idős, koros emberek! No, majd egy ideig boszus és kedvetlen leszek és semmi egyéb; de egyuttal örömmöm is lesz s majd megvigasztal az a gondolat, hogy őn boldog. De most legyen elég e tárgyról, mely mindkettőnkét bánatossá tesz. Beszéljünk másról. Jelen pillanatban anyjával beszél a gróf önről és közli vele szándékait. Ön ismeri Soleure grófnét, kit kétszer vagy háromszor látott itt. Az egy igen szigorú, önféjű, ellenmondást nem tűrő hölgy, ki nem ment az előítéletektől sem. A legmagasabb orosz nemességnek tagja és a szó legszorosabb értelmében előkelő hölgy. A grófnak anyja előítéleteivel szemben, melyek vágyai ellen élénk ellenkezést és akadályt fognak képezni, kemény harcot kell vívnia. Azonban ő kitartó lesz s megállja helyét; őn iránti szerelme oly határozottságot, erélyt és erőt fejtett ki nála, melyen anyjának akarata meg fog törni. Bármily dölyfös és erőszakoskodó legyen is Soleure grófné, mindazonáltal neki is megvan a gyenge és hozzáférhető oldala, mi különben közös minden anyával. Bálványozza ugyanis fiát. Ha tehát Guidójáról van szó, akkor mindenekelőtt anyja és nem retten

vissza a legfájdalmasabb áldozatoktól sem. Ellentállást fog kifejtetni, az bizonyos; mindazt el fogja mondani fiának, mit én is kötelességemben állónak vélttem vele közölni s ezt nálamnál szigorubbán fogja tonni; de a grófnak mindennek lesz felelete, miután pedig jelen esetben kedves Guidójának boldogsága forog kérdésben, végre is ráhagyja magát beszéltetni s beleegyezik. A végeredmény pedig az lesz, kedves Raymunda, hogy e hó leforgása után Soleure grófné lesz.

A fiatal leány szeméből kisugárzott a nagyravágyás érzete.

— Báróné azt hiszi tehát, hogy remélhetek...

— Hogy Soleure grófhöz fog férhez menni?

— Igen.

— És miért ne fogadná el az önnek kínálkozó alkalmat? A gróf szereti őnt s őn őt viszonyszereti.

— De édesanyja, báróné?

— Ertem aggodalmait; de mitől se féljen; ha őnt Soleure grófné megismeri, kitárja ön előtt karjait. Ismétlem, hogy bálványozza fiát; minél boldogabbnak látja az őn oldala mellett a gróft, annál jobban fogja őnt szeretni.

A báróné eme szavaival bevégeződött köztük a társalgás, az est hátralevő része pedig közös olvasmánytal lett eltöltve.

— A kereszténység szelleme, Chateaubriand eme remekműve, mit Raymunda urnőjének felolvasott, nagyon kevésbé érdekelte a fiatal leányt; ellenben saját szobájában, a báróné háta mögött, csak úgy nyelte a legolvasottabb szenzációs regényeket, többek közt „Bovary asszony“ eziműt, ezen izgatott tanulmányát Flaubert Gusztávnak, melynek anyagiassága még férfiaknak is hajmeresztő. Voltak eszmék és tárgyak, melyek Raymunda előtt még ismeretlenek voltak, azokat is meg akarta ismerni s bennök jártasságot szerezni.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

— Névtelen levelekre nem válaszolunk. —

K. István, Esztergom. Helyes lehet az a megfigyelés, hogy ez idén azért látogatott hazánkba olyan feltűnően kevés varju, mert a balkáni harcmezőkön kitűnő és gazdag lakmározásban volt részük. A varju, mint minden dögmadar, finom szaglással van megáldva. A balkánországekban őshonos varjak magukhoz vonzótták a szomszédos rokonaikat, s ezeket a távolabb élők is követték.

Lonsika. Aggodalma nem épen alaptalan. A dobhártyát nemcsak a beható idegen testek, vagy ügyetlen fültisztogatás közben történő sérülés lyukasztatja át, hanem erősebb légnyomás is. Ha tehát túlgöngyölödve legénye önt fülén esőkölt, s ön első felháborodással úgy ütötte pofon, hogy az a fület érte, könnyen megsérülhet, hogy mindketten dobhártyarepedést szenvedtek; mindenesetre tanácsos, hogy a tartós, makacs fülzúgást beható orvosi vizsgálatnak vessék alá.

M. J. né. Nagyon örülünk, hogy regényünket szívesen olvassa. A termékeny szerzőnek csakugyan sok regénye van, de azok közül, amelyek magyar fordításban megjelentek, egyik sem ér föl ezzel, s ez okból nem is merjük azokat ajánlani.

R. E. Eszék. A párisi osztrák-magyar nagykövetség címe: „L'Ambassade de l'Autriche-Hongrie, a Paris.“ Bővebb cím felesleges.

Fiume. 1. Levele érkezett hozzánk. Hová küldjük? 2. Történeteket a különböző lövegverekhez minden fegyverkereskedésben tartanak. Megrendelésnél a fegyver neve és a kaliber megjelölendő. 3. A Schneider-féle gyorstüzelő nem puská, mint — ahogy ön tévesen hiszi, — hanem ágyú. Lövegének závarzata két sima lappal bíró csavarzávarzat, a töltényt egy felülről készült gnyújtja meg. A lövés utáni visszagörnyülés megfékezésére egy hidraulikus dupla fék szolgál, melynek két hengere a csőtől jobbra és balra a lafettatengelybe a csővel párhuzamosan van beillesztve. 4. „Time is money“ annyi mint: az idő pénz. Angol közmondás.

B. Margit, Kővölgy. Kegyed, mint buzgó és lelkes honleány, kétségkívül el van látva a magyar költők műveivel. Pétfőtől a legújabbakig, mindegyik irt olyan lángoló költeményeket, melyek megfelelnek céljainak.

M. Fercs, Borosjenő. Posta-, táviró-, vasuti- és más hasonló hivatalok átirati állására.

M. J., Ada. A hivatkozott szerkesztői üzenet helyesen különböztette meg a „szokást“ a „törvényadta jogszimól.“ A képviselőket tényleg nem illet meg a agyságos cím, de Magyarországon, ahol még a legyszerűbb falusi szatésot is nagyságolják, ezt a titult ma már törvényhozóinktól se lehet megtagadni.

Sch. M., Ládcsenyő. Ausztria-Magyarországnak 2 és fél millió; Oroszországnak — mindent egybevéve — 7 millió fölül.

Hadtisztos. Egyszerű levélben forduljon a cs. és kir. közös hadügyminisztérium tengerészeti osztályához Bécsbe, ahonnan a minden szükséges tudnivalót tartalmazó nyomtatványokat készségesen meg fogják önnek küldeni.

Sorsjegyekről.

K. L., Tolnatai. Sorsjegyet a törlesztéshez húzáson 16 koronával sorsolták ki. Küldje be a Budapesti Iparbankba beváltásra.

Tózsde. Kérdezett részvényből 10 darab egy kötés, alkuszdíj darabonként legalább 50 fillér az új szabályzat értelmében. Forduljon bizalommal a Budapesti Iparbankhoz az foglalkozik tőzsdei ügyekkel.

Nem nyertek: L. M. Szerencse fel, Szerény nyermény. G. G. Homonna.

Sorsjegyekről és értékpapirokról a legmegbízhatóbb és díjtalan felvilágosításokkal a Budapesti Iparbank Rt. Eskü-tér 8. szolgál.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Márczius 1. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Starck Andor központi szolgálatára be- rendelt állami felsőbb leányiskolai rendes tanárt jelenlegi állomáshelyén a VII. fizetési osztályba, dr. Tóth Tibamér egri főgyógyintézet vezető főorvosát állami elemi népiiskolához a X. fizetési osztályba rendes hitoktató tanítóvá,

az igazságügyminiszter dr. Csák Ödön kaposvári törvényszéki jegyzőkoronokot a kaposvári törvényszékhez jegyzővé,

a belügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Literáty Mór budapest-lipótvárosi állami elmeorvosintézetét jelenlegi állásában a IX-ik fizetési osztályba, Török Sándor ugyanottani irodaség-tisztet pedig a X-ik fizetési osztályba irodatisztává,

a nagykállói állami elmeorvosintézet igazgatója a vezetésé alatti intézetnél újonnan rendszeresített iparosítóló alkizási állásra Csoma Ferencz nagykállói lakos, kőművesiparost nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Kiss Lajos mátészalkai és dr. Filley Lajos halmai járásbírói jegyzőket különösen áthelyezte.

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS,

Idegenek Utmutatója!

Bankok, takarékpénztárak.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület.
Budapest.

Alapított 1840-ben. Befizetett részvénytőke 20.000.000 K. Tartalékalap 59.629.862 K 89 fillér. Könyvecskére és folyószámlára elhelyezett belétek állandéka 1910. december hó 31-én 369.403.373 K 18 fillér. Forgalomban levő saját kibocsátványok 333.571.450 K. A takarékpénztár 4 százalékos és 4½ százalékos zálogleveleket, valamint 4 százalékos és 4½ százalékos községi kötvényeket bocsát ki. Ezen czimletek teljesen adómentesek, minden ekinetben kauczióképesek és községek, testületek, alapítványok és nyilvános felügyelet alatt álló intézetek pénzeinek elhelyezésére, valamint hitbizományi és letéti pénzek gyümölcsöző elhelyezésére alkalmasnak nyilvánítottak. Mind a záloglevelek, mind a községi kötvények alkalmasnak nyilvánítottak továbbá katonai házassági óvadékok czéljaira s a záloglevelek ezenfelül árva-pénzek elhelyezésére is. A takarékpénztár ezenkívül 1906-ban 30.000.000 K összegű, egyenkint 100 K névértékű nyereségekötvényt bocsátott ki.

Budapesti Bank Részvénytársaság,

VI., Teréz-körút 22. szám.

Alapítóké 10 millió korona. Fiókok: V. kerület, Zoltán-utca 16. szám. Elfogad betéteket folyószámlára és takarékkönyvecskékre. Előleget ad értékpapirokra. Külföldi pénzek vétele és eladása. Tőzsdei megőrzések. Safe deposit a Zoltán-utcai fiókban.

Első Magyar Iparbank váltóüzlete,

Budapest, V., József-tér 1. szám.

Értékpapírok, sorsjegyek, ércpénzek vétele és eladása a hivatalos napi árfolyamon. Tőzsdei megbízásoknak úgy az érték-, mint a gabonatőzsdén a legelőnyösebb feltételek mellett eszközölése. Szelvények és kisorsolt értékek díjmentes beváltása. Olcsó magas előleg értékpapirokra és sorsjegyekre. Sorsjegyek részletfizetésre. Igérvények minden huzásra. Osztálysorsjegyek eredeti áron. Sorsolási ellenőrzés költségmentesen. Katonai házassági óvadékok ügyében minden utbaigazítás és eljárás ingyen.

Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank.

VI., Dorottya-utca 6. szám.

Fiókinézetek: Budapest, IV., Muzem-körút 1. — V., Nádor-utca 26. — V., Lipót-körút 32. — VII., Erzsébet-körút 41. — VI., Andrássy-ut 30. — Vidéki fiókok: Fiume, Kolozsvár, Kassa, Pozsony. Közraktárak: Budapest és Barsón. Alapítóké: 40.000.000 korona.

A Wiener Bank-Verein

magyarországi fióktelepe.

Budapest, V., Nádor-utca 4. szám (saját házában.)

Belvárosi osztály: IV., Koronaherczeg-utca 10. — Terézvárosi osztály: VI., Deák Ferencz-tér 6. — Központ: Wien, I., Herrengasse 8. Teljesen befizetett részvénytőke 130 millió korona. Tartalékok 40 millió korona. A Wiener Bank-Verein magyarországi fióktelepe a folyó banküzlet összes ágaival foglalkozik.

Központi Bank Részvénytársaság.

VI., Váci-körút 31. szám.

Az Ustredni Banka Ceskych Sporitelén, Prága, a filialt intézete. Elvállal a banküzlet körébe vágó minden megbízást. Elfogad betéteket takarékkönyvecskékre 4-4½ százalék mellett, folyószámlára a legelőnyösebben. — Amerikai osztálya az összes átutalásokat, követelés-behajtasokat, örökségi és más jogi ügyek rendezését, new-yorki festvérintézete a Bank Of Europe utján eszközi.

Általános Iparbank Részv.-Társaság

VII., Erzsébet-körút 30. szám.

Alapítóké 8 millió korona.

„Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet R.-T.

IV., Koronaherczeg-utca 5. szám.

Fiókok: V., Dorottya-utca 8. — V., Nádor-utca 25. — Bécsi fiók: Wien, I., Stock am Eisenplatz No 3. — Alapítóké 5 millió korona. Értékpapírok és sorsjegyek vétele és eladása. Betétek takarékkönyvecskére és folyószámlára. Utalványok és hitellevelek az összes piacokra. Osztálysorsjáték, Safe deposit.

Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság.

Befizetett részvénytőke: 20 millió korona. Központ és Magyar kir. szab. osztálysorsjáték fel- elárúsító helye: VI., Andrássy-ut 5. — Kézi zálog- üzletek: IV., Károly-körút 30. — IV., Ferencz- tere 4., Irányi-utca sarkán. — V., Lipót-körút 27. — VII., Király-utca 57. — VII., Rottenbiller-utca 1. — VIII., József-körút 2. — VIII., Ullői-ut 6.

Mercur Váltóüzleti Részvénytársaság.

V., Fürdő-utca 8. szám.

Alapítóké 6 millió korona. Ajánlkozik a bank- üzlet körébe vágó mindennemű megbízás lebonyo- litására. Sorsjegyek és értékpapírok vétele, el- adása és biztosítása árfolyamvesztés ellen. Tőz- dei megbízásokat elfogad a budapesti és valameny- nyi külföldi tőzsdére. Kisorsolt értékpapírok bevált- tása. Takarékbetétek. Különlegesség: vidéki pénz- intézetek és tőzsdén nem jegyzett részvények adásvétele.

Magyar-Cseh Iparbank Részvénytársaság.

V., Sas-utca 27. szám.

Főbb üzletágai: betétek elfogadása könyvecs- kékre 4½% netto kamatozás mellett, valamint csekk- és folyószámlára; behajtás; bel- és külföldi hitellevelek kiállítás; értékpapírok, külföldi pénz- nemek, devizák vétele és eladása; lombardirozás, tőzsdei ügyletek lebonyolítása; sorsjegyeknek rész- letfizetésre való eladása, stb.

Budapesti Iparbank Részv.-Társ.

IV., Eskü-tér 8. szám.

Kölcsönöket folyósít váltóra vagy kötelez- vényre; leszámítól folyószámla-követeléseket és elvállal minden, a banküzletbe vágó megbízást elő- nyös feltételek mellett. Telefon 25-65.

A Magyar Pénzüntézetek Földhitel- és Ingatlanbankja Részvénytársaság

V., Országház-tér 4. szám.

Mely az Angol-Osztrák Bank és a Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbankja alapítása, fog- lalkozik a földhitelügyletek minden fajával, bir- tokokat vesz és elad, parcellázásokat, illetőleg azok finanszírozását ellátja. Hivatalos órák: 9-től 2-ig.

Magyar Fakereskedők Hitelintézete R.-T.

V., Széchenyi-utca 1. szám.

Alapítóké 6.000.000 korona. Tartaléktőke 850.000 korona. Alapításai és részesedései: Egye- sült Fatermelők Részvénytársaság, Kiszjenői Fa- termelők R.-T., Központi Faértékesítő R.-T., Magyar Fakereskedelmi R.-T. és a Marosi Tuta- kereskedelmi R.-T., valamint a Nadwornai Fa- ipar Részvénytársaság. Az intézet elvállal minden a fatermelés és fakereskedelem ágába tartozó pénzügyi műveletet, felbecslést, ordőrtékesítést, vételt és eladást előnyös feltételek mellett.

Budapest-Lipótvárosi takarékpénztár r.-t.

V., József-tér 13.

Alapítóké 8.000.000 korona. Alapítási év 1895. Elfogad takarékbetéteket és a banküzlet körébe vágó mindennemű megbízást.

Községi és Körjegyzők Országos Bankja Részvénytársaság.

VIII., Kálvin-tér 11. szám.

Alapítóké 3.000.000 korona. Részvényeseinek túlnyomó része a jegyzői karból kerül ki. Elfogad betéteket. Leszámitól váltókat. Lebonyolít parcell- házásokat. Törlesztéses és egyéb jelzálogkölcsönö- ket nyújt. Községi kölcsönöket folyósít.

Gaedicke, Bankház Részv.-Társ.

A magy. kir. szabadalmazott osztálysorsjáték főelárusítója. Játéktervek ingyen és bérmentve.

Nemzeti Takarékpénztár és Bank-Részvény-társaság.

VII. Károly-körút 20. szám.

Befizetett alaptőke 10,000,000 korona. Elfogad betéteket takarékkönyvekre és folyószámlában. Tőzsdéi megbízásokat teljesít, értékpapírokat, csekket, külföldi pénznemeket vesz és elad.

Magyar Kereskedelmi Hitelbank Részvény-társaság.

Budapest, V., Erzsébet-tér 18. szám.

Alaptőke: 8,000,000 korona. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskére, folyó- (cheque) számlára és pénztárjegyekre. Leszámitol váltókat, utalványokat, kötelevényeket és nyílt számlákon alapuló könnlevőségeket. Előleget nyújt értékpapírokra és az azok vétele és eladására vonatkozó megbízásokat lelkiismeretesen és legelőnyösebben teljesíti. Külföldi pénznemek vétele és eladása. Vállal szeszadóhitel-biztosítékot a kincstárral szemben és letesz mindennemű óvadékot. Elfogad letéteket megőrzés végett. (Safe deposit.) Kiállít hitelleveleket.

Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár.

Központi osztály: Budapest, V., Dorottya-u. 4.

Fiókok: I., Fehérvári-ut 1., II., Fő-utca 2., VIII., Rákóczi-ut 11., VI., Andrassy-ut 2., V., Nádor-utca 23., VII., Erzsébet-körút 58. Alaptőke: 15,000,000 K. Tartalékalkapok: 26,000,000 K. Elfogad betéteket takarékpénztári könyvecskére, pénztári jegyekre és folyó számlára. Leszámitol váltókat és hitelpapírokat. Kauzióképes 4 és fél százalékos zálogleveleit ajánlja tőkebefektetésül.

Magyar Telepítő. és Parcellázó-Bank R.-T.

Budapest, V., Nádor-utca 9. szám.

Alaptőke 5,000,000 korona. Működési köre: Telepítések és parcellázások finanszírozása, saját számlára vagy bizományban. Mezőgazdasági ingatlanok vétele és értékesítése. Közreműködés a telepítési és parcellázási ügyek minden fajtájánál. Parcellázásokat és telepítéseket saját műszaki, gazdasági és telexkönyvi szervezete segítségével, a tulajdonos minden közreműködése nélkül, teljes felelősséggel lebonyolítja.

Kereskedelmi vállalatok.

Aufrecht és Goldschmied utóda Elek és Társa R.-T.

IV. Károly-körút 10. szám.

Egyetemes áruház. Elárusít könyveket, képeket, fényképező cikkek, fegyvereket, mindenféle háztartási és fényüzési cikkek, előnyös részletfizetésre.

Világjárású utazási és menetjegyiroda R.-T.

Budapest, V., Fűrdő-utca 1. szám.

(Bejárt a Dorottya-utca felől. Telefon 152-52.) Utazási jegyek a világ minden részébe eredeti áron. Díjmentes felvilágosítások. Bérantók.

Biztosítás.

„Duna” Biztosító Társaság,

VII., Andrassy-ut 80. szám.

Alaptőke: 2,000,000 korona.

Első Leánykihazasítási Egylet m. sz. Gyermek- és életbiztosító intézet.

Budapest, VI., Teréz-körút 40-42. szám.

Alapított 1863. Legerőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi fizetések mellett is. — Tartalék: 10,000,000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg 7,000,000 korona. Biztosítási állomány: 46,000,000 korona.

„Friedrich Wilhelm” porosz élet- és kezességbi biztosító R.-T. Berlinben.

Magyarországi igazgatóság: Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 17. Alapított 1866-ban. Telefon: 69-75. Eddig biztosítva: 1600 millió korona.

Magyar Élet- és Járadékbiztosító Intézet m. sz.

Andrassy-ut 8. szám.

Az életbiztosítás összes neveit kultiválja, jutányos díjak és előnyös feltételek mellett; továbbá a nyugdíjbiztosítás különböző neveit és orvosi vizsgálat nélküli biztosításokat, kihazasítási biztosításokat leányok részére.

Assicurazioni Generali (Trieszti általános biztosító-társulat.)

Budapest, V., Dorottya-utca 10. szám.

Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalék-alap: 418,840,622 K 40 fillér. Az eddig teljesített kárfizetések összege: 1,063,798,450 korona 33 fillér; az érvényben lévő életbiztosítások összege: 1,189,790,207 K 74 fillér. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint finellátási és leánykihazasítási biztosítások. — Tűz-, szállítmány-, betöréssel elleni és üvegbiztosítások. — Jégbiztosítás a Magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, V., Nádor-utca 5.) által. — Részvénytőke és tartalék-alap 7,000,000 korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. baleset ellen biztosító társaság által (V., Dorottya-utca 10.). Kezességi és óvadék-, valamint az eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosítás, nemkülönben versenylovak, telivérek és más értékesebb tenyésztékek biztosítása a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság (Budapest, V., Eötvös-tér 2.) által.

Ipari vállalatok.

Hazai Likör- Rum- és Szeszárugyár Részvénytársaság.

Budapest, VI., Forgách-utca 9b. szám.

Gázüzemű likörgyár. Nagyarányu pálinkafőzdék. Szesz-szabadraktár. Szesz-denaturálótelep.

Hungária műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság.

V., Fűrdő-utca 8. szám.

Alaptőke 4,000,000 korona. Gyárak Zsolna és Budapest. Telefon 39-57.

Szabadalmazott Osztrák-Magyar Államvasut Társaság magyar bányái, hutái és uradalmainak igazgatósága.

Budapest, IV., Egyetem-utca 1. szám.

Vas- és aczélművek: Resiczan és Aninán. Hidépitő- és gépgyárak: Resiczan. Gazdasági gépgyár: Román-Bogánon. Petroleum-finomító malomok, cementgyár, erdészeti és gazdasági: Oraviczan. Megrendelések a budapesti igazgatósághoz; IV., Egyetem-utca 1. szám alá intézendők.

Magyar Keleti tengerhajózási r.-t.

V., Zoltán-utca 6. szám.

Alaptőke 4,200,000 korona. Hajójáratokat rendez főleg a keleti tartományokba.

Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság.

Budapest, V., Nádor-utca 10. szám.

Telefon: 38-83. Sürgőnyozim: Urikány-Budapest. Bányák: Lupény. (Hunyadmegye). Termel: darabos szenet, koczkaszenet szoba- gőzcséplő-, gép- és gőzeke-fűtésre, diószenet, aknaszenet, portmentes aknaszenet kazánfűtési célokra, aprószenet körkemence fűtésre, kovacszenet kovacsolási célokra. Lupényi kocszműveiben gyárt: darabos pirszenet kohászati célokra, koczka pirszenet, dió pirszenet szobafűtési, cement- és czukorgyártási célokra, kátrányt, kén-savas ammoniumot, magas hatásfoku műtrágyát. Vezérbizományos: Magyar Általános Hitelbank, Budapest, V., Nádor-utca 12. szám.

SZINHÁZAK.

Vasárnap, 1913. márczius 2-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Az első és második.

Színmű 3 felvonásban. Irták: Ruitkai György.

Kezdeté 1/23 órakor.

Este rendes helyárakkal.

Caesar és Kleopatra.

Egy darab történelem öt felvonásban. Irták: Bernard Saw. Fordította: Mikos Lajos.

Kezdeté 1/23 órakor.

NÉPOPERA.

Délután mérsékelt helyárak

Troubadur.

Opera 4 felvonásban, 4 képből. Irták: Salvatore Cammarano. Zenéjét szerzője: Giuseppe Verdi. A zenekart vezényli: Reiner Frigyes karmester.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendes helyárakkal.

Aranyeső.

Operett 3 felvonásban. Irták: Béldi Izor. Zenéjét szerzője: Zerkovitz Béla.

Kezdeté 1/23 órakor.

EL KIR. OPERAHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak

A denevér

Operett 3 felv. Egy francia vígjáték után irták Hafner és Genée. Zenéjét szerzője Strauss J.

Kezdeté 1/23 órakor.

Este rendes helyárakkal.

Előszór:

Chabert ezredes.

Waltershausen víg-opera 3 felvonásban. Fordította Lányi Viktor

Kezdeté 1/23 órakor.

ÜTÖGSZINHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak

Bella.

Színmű 3 felvonásban. Irták: Szomorú Dezső.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendes helyárakkal.

Lakajok.

Színmű 3 felvonásban. Irták: Hajós Sándor.

Kezdeté 1/23 órakor.

A nm. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kiküldtetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

Állhelyezve: Károly-körút 10. sz. alá.

Félsz fogak meggyógyítás. Szájpadlásánál műfogak, aranyhidak, koronák.

Tartós fogtömések. 30 használatú fogcsokor elkészítése és behelyezése.

Fogszívás (altatásban is).

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.

Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

ROYAL-ORFEUM

Telefon 118-12 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 118-22

Ma vasárnap, márczius 2-án, délután 3/4 órakor a mérs. helyáru családi előadás keretében

a kis moziszenész nővérevel a kis moziszenész nővérevel

BANDIKA FONFON-nal és saját színtársulatával új, eredeti, kizárólag a ROYAL-ORFEUM részére készült moziszenész-estét játszik. Azonkívül az egész márcziusi szüneti műsor. Mérsékelt árú jegyek elővétel díj nélkül válthatók a ROYAL-ORFEUM jegypénztáránál és az összes városi jegyárúsnál helyeken.

20, 30, 40 koronás

havi részletfizetésre ZONGORÁT PIANINÓT és HARMONIUMOT a legolcsóbbtól a legfinomabbig

REMÉNYI MIHÁLY

a magy. kir. zenekadémiánál szállítója

10 évi kezesség mellett bocsátja minden hitelképes vevőnek rendelkezésére.

Kérjen árjegyzéket és prospektust

REMÉNYI zongoraosztályától,

Budapest, Király-utca 58. szám.

a Zenekadémiánál mellett.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 68. szám. Telefon: József 21-16.

Kezdeté 1/9 órakor.

9 órakor Ujdonság! 9 órakor.

A háboru áldozata!

11 órakor. 11 órakor.

A KÉK DOMINÓ.

Böszörmény. Irták: GLINGER és TAUSSIG.

Új kuplék és remek külföldi számok!

Jegyek: Délelőte 10-től 1-ig és délután 3-tól 6-ig a mulatóban. Egész nap a Hirsch-féle nagytársaságban, Andrassy-ut 18. és a Hungaria-fürdő pénztáránál kaphatók.

SZÍNHÁZAK.

Vasárnap, 1913. március 2-án.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

A farkas.

Vígjáték 3 felvonásban.
Írta: Molnár Ferencz.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyárakkal.

Tavaszi ünnep.

Dráma 3 felvonásban.
Írta: Bíró Lajos.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak.

Eva.

Operett 3 felvonásban. Írták:
Willner és Bodansky. Fordította:
Gábor Andor. Zenéjét szerezte:
Lehár Ferencz.

Kezdeté 3 órakor.

Este rendez helyárakkal.

A cigányprimás.

Operette 3 felvonásban. Írták:
Wilhelm és Grünbaum. Fordította:
Harsányi Zeolt. Zenéjét szerezte
Kálmán Imre

Kezdeté 1/2 8 órakor

Méry Béla hangverseny-irodája
V., József-tér 11. :: Telefon 19-61.

Csütörtökön, március 13-án — Royalterem

WÜLLNER

Lajos Dr. 2-ik és utolsó dalestélye.

Jegyek: 10-8-6-4-3-2 koronáért kizárólag Méry
Bélinál, József-tér 11. szám.

EGLÉO

FOGPER

Mindenütt kapható.

:: Ára 70 fillér. ::

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma, vasárnap

2 nagy előadás 2

SYLVESTER SCHÄFFER

FELLEPTÉVEL. Kezdetük fél 4 és 8 órakor.

Délután mérsékelt helyárak.

Jegyelővétel délelőtt 10-1 óráig és délután
3-6 óráig a nappali pénztárnál.

ROYAL-ORFEUM

Telefon 110-22 VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22

Ma, vasárnap, március hó 2-án két előadás.
Délután 3/4 órakor mérsékelt helyárakkal, este 8 órakor ren-
des helyárakkal a márciusi ságer műsor keretében

BANDIKA

a kis mozi-színház, nővérel
FONFON-nal és saját
színtársulatával új, eredeti,
kizárólag a Royal-Orfeum
részére készült mozi-színház-
cset játszik. — Azonkívül:

Bernhard Mörbitz

a legvidámabb német kómi-
kus és az összes márciusi
új pompás attrakciók. Elő-
adás után **ROYAL-CABARET**.
Jegyek az összes előadások-
ra — elővételi díj nélkül
— válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és az összes
városi jegyárúsi helyeken. — Minden csütörtökön, ünnep- és
vasárnap délután 3/4 órakor mérsékelt helyáru családi előadás
BANDIKA és az összes attrakciók felleptével.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

HAGGENMACHER Szt.-Gellért-sör

:: csapolása ::

Egyed György I. Kri-
stina-tér, Zöldfa-vendéglő
Markovics Domonkos
I. Döbrantel-tér 5.
Kabanek V.
II. Budai Vigadó.
Szűcs Jenő
III. Zeigmond-utca
(Lukács-fürdő mellett)
Hlatky Sándor
III. Rózs-tér, Óbuda.
Güttler E.
IV. Veress Pálné-u. 3.
Raposa István
IV. Egyetem-tér.
Schöök M.
V. Lipót-körút 13.
Nemesák Mihály
V. Szabadság-tér 6.
Dorner József
V. Akadémia-utca 9.
Wagner Vilmos
VI. Andrássy-ut 44.
Kottlinger J.
VI. Teréz-körút 17.
Waltz György
(Kéményseprő-vendéglő)
VI. Aréna-ut 106.

Sipos Benő
VI. Király-utca 100.
Örv. Jahn Edéné
VII. Király- és Valeró-
utca sarok.
Boros Jenőné
VII. Izabella-tér 2.
Schneider L.
VII. Király-utca 7.
Széles J.
VII. Damjanich-u. 23.
Hantzman János
VII. Thököly-ut és
Aréna-ut sarok.
Bandi Ferenc
VIII. József-körút 46.
Schmidhofer Vilmos
III. József-utca 46.
Wehrmann Béla
VII. Baross-utca 7.
Vox r Péter
VIII. Népszínház-utca
Apolló-színház.
Borhax Mária
IX. Ferenc-körút 13.
Mihálytyi Árpád
IX. Úlló-ut 117.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. Telefonszám: 14-22.

Ma és minden este!

„Die Geschichte vom Wolf“

Írta és rendezte: Trebitsch Sándor.

EZT MEGELŐZI:

„Szégyen! Gyalázat!“

és az új szólószámok.

Jegyek elővételben: a nappali pénztárnál d. e. 9-1-ig és
d. u. 3-6-ig Hirsch Andrássy-ut 19. Sopronyi Rákóczi-
ut 1. „Az Est“ kiadóknál és Brenner tőzsde, Teréz-körút
54. — 12 óra után az első emeleti „Casino de Parisban“
a legjobb ének- és táncszámainak fellepte.

PALAIS DE DANSE

(Táncpalota)

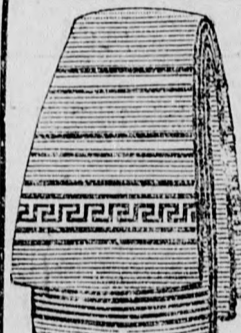
VI., Szerecsen-nicza 35. Telefon: 120-77.

Kezdeté este fél 11 órakor.

!Csak rövid ideig!

NINON DE BEAUVAIL fellép- tével: klasszikus szépségesték.

Ezenkívül La Sirena „Tonger zenekör“ című jelenetében,
Schterbakeff Koregnó stb. stb. — Előadás után párisi
víg hangulat és táncmulatság reggelig!!!

Csak egyszer az életben!
50.000 darab
háló-pokróc á K 1.95

eredetileg balkáni kivitelre szánva,
de a háború miatt visszatartva, va-
lódni brünni himalaja-gyapjából,
azért nagyszerű melegtartó s télen
nélkülözhetetlen, kb. 200 cm. hosszú,
130 cm. széles, pompás csíkos és
kevert mintázattal és gyönyörű sze-
gélydíszszel. Az idő rövidsége miatt
fél előállítás árán, darabonként csak
1 kor. 95 fillérrel eladó. Ezen téli
háló-pokrócok legalább is kétszer
annyit érnek s míg a készlet tart,
az alábbi szennyezési árakon kaphatók
1 db téli háló-pokróc csak K 1.95.
3 db téli háló-pokróc csak K 5.70. 6 db téli háló-pokróc csak
K 11.—. Egyedüli szétküldés utánvéttel

M. SWOBODA, WIEN, III/2. Hiessgasse Nr. 13/37.

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:

■ Negyedévre — — — 2.50 korona
■ Félévre — — — 5.— korona
■ Egész évre — — — 10.— korona

SINGER és WOLFNER

VI., Andrássy-ut 16. szám. ::

Heti műsor:

Március hó	Magy. Kir. Operaház	Nemzeti Színház	Várszínház	Népopera	Vigaszínház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Uránia	Hangver- senyek
3. Hétfő	—	Az aranyember	Bnbor kok	A anyeső	Lakajok	A cigányprimás	Tavaszi ünnep	—	Az anyaföld	—
4. Kedd	Chabert ezre es Este A törpe gránátos	A faun	—	Aranyeső	Az elnökés	A cigány primás	A farkas	—	Tud. mozgófó y- kep előadás	Thoman Sziget Vikar-titoyai (H)
5. Szerda	Janesi és Juliska Copélia	Az ember tr gödiája	—	Ar n eső	Lakajok	A cigányprimás	Tavaszi ünnep	—	Az anyaföld	—
6. Csütörtök	Bolygó hollandi	A faun	—	Aranyeső	Bella	A cigány primás	A far. as	—	Az an. aföld	—
7. Péntek	—	Meduza	—	Aranyeső	Lakajok	A cigányprimás	Tavaszi ünnep	—	Az anyaföld	—
8. Szombai	Tannhäuser	M duza	T ruffe	Aranyeső	Az elnökés	A cigány pr más	A farkas	—	—	—
9. Vasárnap	Chacert zredes Este Tánccgyuleg	Erinnysek Med za	—	Miguou	B Da	Janos viléz	Róza n m	—	—	Szímfo itusok (Zp.)

SZÍNHÁZAK

Vasárnap, 1913. márczius 2-án.

URANIA SZÍNHÁZ.

Délután mérsékelt helyárak

Az utca bűnei és erényei!

Kezdeté 1/4 órakor.

Este rendes helyárakkal.

Az anyaföld.

Irta: Györy Loránd.

Kezdeté 1/8 órakor.

BUDAPESTI SZÍNHÁZ

Délután mérsékelt helyárak

A nagymama.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Csiky Gergely.

Kezdeté 1/4 órakor.

Este rendes helyárakkal.

Mayerék.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Fritz Friedmann-Frederich. Fordította és magyar színe alkalmazta: Szomory Emil.

Kezdeté 1/8 órakor

ROYAL-ORFEUM

VII., Erzsébet-körút 31. sz. Telefon 110-22.

Ma vasárnap, márczius hó 2-án

két előadás.

Délután 3/4 órakor mérsékelt, este 8 órakor rendes helyárakkal a márciusi sláger műsor keretében

BANDIKA a kis moziszínes, aki nővérelével Fonfonnal és saját színtársulatával új, eredeti, kizárólag a Royal-Orfeum részére készült mozi-szkeccset játszik. Azonkívül: **Bernhard Mörbitz** a legvidámabb német komikus és az összes márciusi új, pompás attrakciók. — Előadás után **Royal-Cabaret.**

Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a Royal-Orfeum jegypénztáránál és a városi jegyárúsió helyeken.

Minden csütörtökön, ünnep- és vasárnap délután 3/4 órakor mérsékelt helyár nagy családi előadás, **BANDIKA** és az összes attrakciók fellépésével.

VARSZÍNHÁZ

Nincs előadás.

HOFFMANN S. és V.

BUDAPEST, V. Zoltán-u. 18.

ADRIA

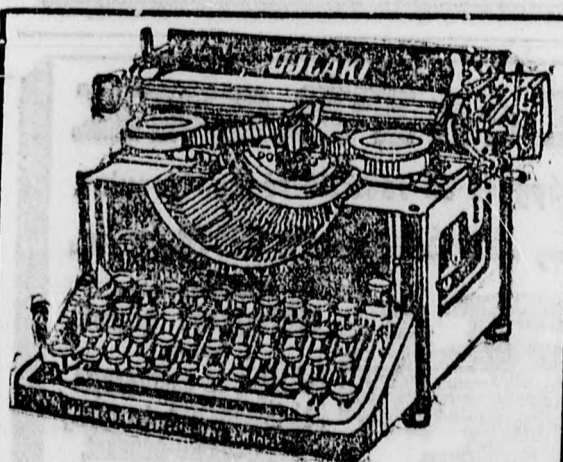
m. kir. tengerhajózási r.-t. vezérigynöksége.

Helyesbített hajójáratjegyzék.

FIUMÉBŐL:

Hova	Gőz. neve	Kel. t.
Malta, Tunis, Algir, Oran, Gibraltár, Tanger, Larache, Casablanca, Mogador Mazagan*)	Tisza	4
Rouen**)	Baross	1-10
Liverpool**)	Douro	1-10
Hamburg**)	Pyrgos	1-10
New-York	Saxonia	12
Liverpool	Veria	5-15
Boston, Leith	Báthony	6-15
Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos*)	Jókai	16
Malta, Tunis, Algir, Oran, Gibraltár, Tanger, Larache, Casablanca, Mogador Mazagan*)	Adria	17
New-York	Pannonia	19
London, Hull	Torello	10-20
Hamburg**)	Athos	10-20
Liverpool	Tyria	15-25
Boston	Nagy Lajos	15-25
London	B. Fejervary	15-25
Rosterdam, Anwerpen*)		15-25
Lisszabon, Leixoes	Deák	15-25
Liverpool**)	Italia	21-31
Hamburg**)	Babylon	21-31
Rouen**)	Duna	21-31
Glasgow*)		21-31
Liverpool	Pavia	X/25-X/1/3
London, Hull	Cattaro	X/25-X/1/3
Bordeaux*)	Szeged	X/25-X/1/3

A *-gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestet is érinti. A **-gal megjelölt kikötők érintésétől az igazgatóság eltekint, ha a gőzös elindulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetnek be.

Részletfizetésre is!
Látható írásu

UJLAKI írógépek

Arjegyzék kívánatra. Arjegyzék kívánatra.

UJLAKI írógéptelep

Bpest, VII., Erzsébet-körút 28.

Telefon 122-60. Telefon 122-60.

KERPEL-kézfínomító 90 fillér. A kezét 3 nap alatt bársonysimává és hófehérré teszi. **KERPEL-arcfínomító** 2 kor. 50 fillér. Az arcon előforduló szeplőket, májfoltokat, mitesszereket és egyéb tisztálanságot rögtön olmulaszt. **KERPEL-bőrfinomító mosdószappan** 3 drb 1 korona 30 fillér, ezidőszent a legolcsóbb és legelőkeltebb kiváló illatú mosdószappan. **KERPEL-arcfínomító puder** 2 korona. Feltétlenül ártalmatlan, kitűnően tapad és remek illatú. Minden színben kapható. Egy arcfínomítót, egy kézfínomítót, egy pudert, egy csomag szappant franco küld: Kerpel-gyógytár Budapest, V. kerület, Lipót-körút 28. szám.

Márczius 15-iki irodalom!

Új szavalókönyv.

Hazafias ünnepekre, iskolai vizsgálatra és egyéb alkalmakra való költemények s kiváló köszöntők gyűjteménye, 6-12 éves gyermekek számára. A legújabb magyar gyermekköltészetből összeválogatta **Havás István**. Ára 1.50 K. **Fanghné Gyűjtő Izabella**. A magyar szabadságharcból. Ára kötve 2 kor. **Sas Ede**. Hősök hőse. 8 kép. Diszköt. ára 7 kor. **Sebők Zsigmond**. Kossuth Lajos életrajza. Kötve 60 fillér. **Rákosi Viktor**. Korhadt fakereszték. 3 ifj. kiadás. Diszkötés. 4 for. **Pósa Lajos**. Száll az ének. Szavalni való hazafias vers, füzve 2 kor., diszkötésben 4 kor. **Rákosi Viktor**. Hős fiuk. Regényes tört. a szabadságharcból, diszkötésben 7 kor.

Singer és Wolfner kiadása, Bpest, Andrassy-ut 16.

ALKALMI SZŐNYEGEK, BUTOROK, CSILLÁROK

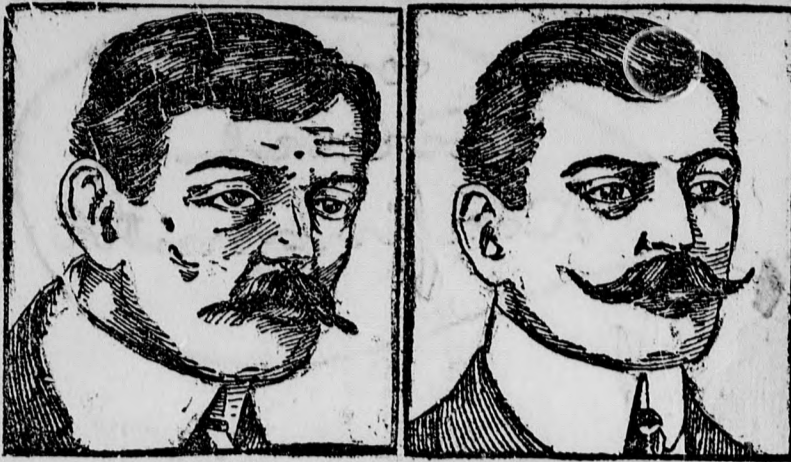
szalon- és bõrgarniturák, teljes lakberendezések

legolcsóbban kaphatók az

Alkalmi Butoráruházban

VII., Baross-utca 9.

(az egész házban)

Használat előtt.

Használat után.

Ilyen bámulatos változást idéz elő a KOLA-PASZTILLA (KOLA-DULTZ)

természetes gyvelő- és idegtáplálék.

Hangulat, gondolkodás, a test működése és minden mozgása az agyvelővel van összefüggésben. Bágyadtág, levertség, kimerülés, ideggyöngöség, általános testi gyöngegség jelei a gyöngülő életérnek. Ha Ön állandóan egészséges és életvidám óhajt lenni tiszta fejjel, egészséges észlel és erőteljes emlékezőtehetséggel, ha Ön a munkát és tetterheltséget elviselhető óhajtja tenni, úgy vegyen Kola-pasztillát (Kola-Dultz-ot). Ez a természetes erősítőszere az agyvelő és idegeknek, mely egyszerűsint a vért is javítja, fiatalítja és így a test minden szervét ellátja erővel és étellel. Kola-pasztilla (Kola-Dultz)

életkedvet és alkotóerőt,

ugyszintén a fiatalság érzetét annak egészségével és tetterejével szolgálta, melyek kezeskednek eredmény és boldogságról. Vegyen bizonyos ideig naponta Kola-pasztillát (Kola-Dultz-ot), erősítő idegeit, gyengeségi rohamai megszűnnek és ennek következtében Ön egészségtől és erőttől duzzadni fog. Az egész világ orvosi tekintélyei ajánlják a Kola-pasztillát (Kola-Dultz-ot), kórházak és ideggyógyintézetek alkalmazzák.

Kérjen ingyen KOLA-PASZTILLÁT (Kola-Dultz-ot)

Most adunk Önnek alkalmat idegét erősítésére. Írja meg Ön címét és azonnal küldünk Önnek ingyen és bérmentve egy mennyiség Kola-pasztillát (Kola-Dultz-ot), mely elegendő arra, hogy Ön képes legyen ennek csodálatos erejét méltányolni. Ha Önnek tetszik, rendelhet többet is.

SZENTLÉLEK GYÓGYSZERTÁR

Szétküldési helye BUDAPEST, VI. osztály 433.

A Bosznia-hercegovinai orsz. vasutak igazgatósága.
4253-1913. számhoz.

A Bosznia-hercegovinai országos vasutak üzemkimutatása

1913. évi január haváról. — Üzemhossza 940 km.

Időszak	Szállított		Bevételek	Összehasonlítás az előző 1911. évvel	
	Személy mennyiség	Áruk Tonna		bevételek	különbözet
1913. január hó 1-től 1913. január hó 31-ig.	226.957	135.299	1,370.850	1,187.030	183.820
korona					

Sarajevo, 1913. évi február hó 12-én.

Az igazgatóság.

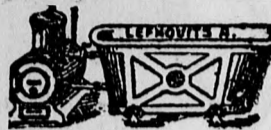
Szenzációs modern háztartási gépek.
Porszívó-gépek kézi és villamos hajtásra.
Parkettaképfelő-gépek kézi és villamos hajtásra.

Elsőrangú teljesítmény. Kapható :: kényelmes lefizetésre is. ::

ELEK ÉS TÁRSA R.T.
Budapest, V., Bálvány. utca 18.

Budapestben bemutatás ingyen, minden kötelezettség nélkül. Vidékre háztartási gépek árjegyzéke ingyen és bérmentve. Vételkötelezettség nélkül nyolc napi próbára is szállítunk.

Kitűnő fegyverek
öröknek. Önvédelemre, vadászatra és szobadísznak. Werndl gyalogsági fegyver 5 kor., szurony hüvelyivel 1 K Werndl lovassági karabély 16 korona, Kropatschek-karabély, 8 golyóra tölthető, szuronyral 25 K. fegyverszija 1 korona, éles tölény darabja 10 fill., vaktöltény 2 fillér. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa udv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver-árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Saját gyártmányú fűrdőkádak 14 kor.-tól feljebb, fűthető kádak 60 kor.-tól feljebb. Elváltató min. denfél a kutszivatynak és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-s. 51/K
Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Köhög?

Használjon Réthy-féle csukorkát ára 60 fillér gyógyszerárak és drogériákban.

Hirdetések felvételnek a kiadóban

EREDETI BENZ

DIESEL NYERSOLAJ SZIVOGAZ BENZIN Minden gazdasági és ipari célra. Világhíres gyártmány.

Olcsó üzem, Kedvező fizetési feltételek. Árjegyzék ingyen.

BENZ Magyar Automobil és Motorgyár R.T.
BUDAPEST Központ: V., Dorottya-u. 9
TELEFON 168-79 és 29-24

A sárospataki malomkö-gyár egyesület ajánlja

kitűnő hírnevű sárospataki kovamalomköveit.

Megrendelések elfogadhatók: A sárospataki kovamalomkögyárban Sárospatakon. (Posta- és vasúti állomás.) Ugyanolyan árjegyzék ingyen és bérmentve kapható. Mígthogy nagyon sok más csekélyebb értékű malomkő is sárospataki néven kerül forgalomba, célszerű vagy közvetlenül a gyárban, vagy megbízható cégek útján tenni a megrendeléseket, különösen kiemeltetvén, hogy kovamalomköveink „Sárospataki kovamalomkögyár”, illetve „Sárospataki malomkögyár egyesület” jelzéssel vannak ellátva.

XXX-ik magyar királyi jótékonycélu államsorsjáték.

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótékony célokra fog fordítani. Ezen sorsjátéknak összesen 14885 nyereménye van, melyeknek összes értéke 475000 koronára rug középszenben.

Főnyeremény 200.000 kor. középszenben.

Továbbá:

1 főnyer. — — 30.000 K késp.	20 nyer. á 300 K	4.000 K késp.
1 " " " 20.000 K " "	40 " á 150 K	6.000 K " "
1 " " " 10.000 K " "	100 " á 100 K	10.000 K " "
1 " " " 5.000 K " "	200 " á 50 K	10.000 K " "
5 nyer. á 1000 K	5.000 K " "	2500 " á 20 K
5 " á 500 K	2.500 K " "	12000 " á 10 K
10 " á 250 K	2.500 K " "	14885 nyer. összesen 475.000 K késp.

Huzás visszavonhatatlanul 1913. évi május hó 15-én.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapestben (Vámpalota) portómentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatalnál, az összes vasúti állomásokon a a legközelebbi dohánytőzsdében és váltóüzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld
A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

HIRSCH és FRANK

Budapest-salgótarjánl gépgyár és vasöntő részv.-társulat.
Budapest VI., Aréna-ut 130. sz.

Külön osztály: téglagyári gépek.
Gyárt: Falitégla és cserőpsajtókat, téglagyártó-és agyag megmunkáló-gépeket, legújabb és legjobbban bevált szerkezetekben.

Elvállalja anyagvizsgálatok kivitelét és teljes téglagyári telepek létesítését.

Tervek és költségvetések díjtalanul. ————— ELSŐRANGU REFERENCIÁK.

GUMMI

halhólyag
valódi francia és angol gyártmány, tucatonként 2., 4., 6., 8., 10., 12., és 14. K. 3 tucattal 20% engedmény.

Mintagyűjtemény
12 darab különféle finom óvszer 4 K.

NAKIRA
törv. védett valódi indiai paragummi férszálakból készült tucattal 12. kor, 3 tucattal 20% engedmény.

Uterus-Spray női különlegesség
14. koron. Pess. Oclisiv, orvosi rendeltetésre 5-10. koronájig vasállványon 10. koronájig koronás és feljebb.

Bidet 10. koronájig
Irrigátor 3. koronájig feljebb.

Részletes, ábrás árjegyzéket ingyen, bérmentve és átvételtől küld a

Magyar Orvosi Műszertár,
Budapest, VI., ker., Rákóczi-utca 32.
(A Bókus-kórházzal szemben.)

„UJIDÓK“
TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP
Szerkesztő: NERCZEG FERENCZ

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VI.,
ANDRÁSSY-UT
16. SZÁM. ÁRA:
NEGYEDÉVEN-
KÉNT 5 KORONA

Sajnos, de való,

hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, aki- nek vére és testi nedve meg vannak fertőzve és aki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes, nagy tapasztalatu specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a neml- éltre vonatkozólag és az esetleg már meglovó bajokot is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos beteg- ségek létezése is.

Ilyen magasztos hivatásu dr. Pálóc v. kórházi orvos, egészségt. tanár országos hírű intézete (Buda- pest, IV., Múzeum-körut 13.), ahol a legnagyobb titok- tartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujaféreg- sebeket, hngycsö- hólyag-, ideg- és hátgerinczbajokat, az önfertőzés és szifilis utóbjait, magömlést, elgyengült férferőt (impotentiát), kezdődő elmozavart, aranyuret, sörveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női neml- szervek minden betegségét. Nők részére külön váróte- rem és külön kijárat van. Ha valaki bármi oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen ad- nak levélre kimerítő felvilágosítást afelel, hogy otthon mi módon gyógyítható ki gyökeresen a bajából (a levélben csak válaszbélyegét kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket előgötik vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerokról is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10-12-ig d. u. 3-5 óráig, (vasár- nap déli 12-ig.) EHRlich 606 kurát is végeznek. Czim: Dr. Pálóc, specialista-orvos, Budapest, IV. kerület, Múzeum-körut 13.

AMERICAN SHOE COMPANY LIMITED

Amerikai cipő r.t.
Kizárólagos
amerikai cipő- különlegességeink
az
eddigi árakon
kaphatók:
BUDAPEST,
IV., Kigyó-tér 1. (Királyi térfelől)
V., Dorottya-utca 6.
VII., Erzsébet-körut 42.
DEBRECZEN, Piac-utca 44. sz.
ZÁGREB, Ilica 22.
Kérje képes árjegyzékünket.
(Postal megrendelések: IV., Kigyó-tér 1. sz. inté- zendők.)

„PALLAS“
nyugdíj-, élet- és katonai biztosító részv.-társaság
Erzsébet-körut 24

köt felette előnyös feltéte-
lek mellett nyugdíj-, élet-,
hozomány, nép, katonai szol-
gálati és

orvosi vizsgálat
nélküli élet-
biztosításokat.

Képviselek kedvező feltéte-
lek mellett alkalmaztatnak.
KÉRJEN PROSPEKTUST

SPECIALISTA
Dr. KAJDACSÝ

Gyógyít biztos sikerrel kórházakban szerzett tapasztalatok alapján: vér-, bőr-, ideg- és gyengeségi állapotok és mindentelöl női bajokat

Budapest, VIII., József-körut 2.
RENDEL: 10-4-ig. ESTE: 7-8 óráig.
A várój végzettsége Wassermann és EHRlich 606.

Gyógyítás „EHRlich 606“ szerével.
Levél után is biztos gyógyulást tallának azok, kik személyesen meg nem jelenhetnek, vagy távol a bővárestől laknak. Gyógyszerek utasítással kívánatva küldetnek.

Budapesti Általános Kereskedelmi R-T.
Budapest, VI., Szerecsen-utca 65. sz.

Szállít: Teljes malomberendezéseket, nyersolaj- benzín-, gáz-, szivóház-motorokat és lokomobliokat; összes gazda- sági gépeket, cseplőket, kazalozó és vetőgépeket olcsó és kedvező fizetési feltételek mellett. Mérnök látogatás díjtalan.

EVŐESZKÖZÖK
ezüsből és alpacca ezüsből,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
a legelőnyösebben
POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN
Budapest, VI., Teréz-körut 5. szám, I. emelet

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Az egész világot uráló eredeti The Champion

kerékpárokat dupla harang- csapágygal és szabadon- futóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári árakon havi 10 és 15 koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket
az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gummit, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, koruszó- kat és oszlopokat óriási forgalmunk következtében mélyen le- szállított nagyban eredeti gyári árban szállítunk vidékre is bárhol

LÁNG JAKAB és FIA
kerékpár- és alkatrész nagykereskedők Budapest, VIII., József- körut 41. szám. Fióküzletek: Baross-tér 3. és Budán: Margit- körut 6. Minthogy a Helical Premier kerékpárokkal, — melyek egyedámsítói voltunk — az utolsó 2 évben rendkívül sok kellemetlenségünk volt, kénytelenek voltunk a forgalomba- hozatalt beszüntetni. Diszárjegyzékünk 1500 képpel kerékpár- és alkatrészokról ingyen és bérmentve.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges póttit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges póttit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

Férjet keresnek:

gazdag délamerikai fiatal özvegy, 24 éves orosz ca. 50.000 rubel vagyonnal, néhány bécsi és magyar hölgy 50-200.000 korona vagyonnal, 22 éves német árvalány 400.000 márka vagyonnal és még sok száz vagyonos hölgy és özvegy. Kemoly szándéku uraknak (vagyon, vallás, foglalkozás mellékes) díjtalan felvilágosítást ad: Schlosinger, Berlin 18.

Házasságokat

díszkréten, minden igénynek megfelelően közvetít Nagy Jenő elismert legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36., I. emelet 3. Czigánykúli levelezés.

Akar Ön

szokomas lenni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartsák? Akar a társaságban tekintélyhez jutni. Olvassa el a „Társalgás Művészete” érdekes könyvet. (Ellenállhatatlanság titka, stb.) Olcsón megszeresheti. Megtudja ebből, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, felelősséget egyaránt megkössön. A könyv korrektek utmutatója lesz az élet minden helyzetében, balokon, banketteken, esküvőn színházakban és mindenütt, ahol kisebb-nagyobb társaság van jelen. Tartalomjegyzékét ingyen küldi. Budapest, Klauzál-utca 2. szám.

Gyorsírás
és gyorsgépirás. A Gyorsírás tanfolyamát lényegesen megújították modern higiénikus új helyiségekben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalaposabb kitépés gépirás-magyar- és német gyorsírás. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Beíratkozás napenként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „Kerlek” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer. Üsszandó- és számkönyvek kezelése. Parhuzamosan csill tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glogowski és Társa, (Romington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás különféle gépekben és magyar-német fogalmazásoktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémián rendez tanárok által oktatótt szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánosságú joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (kizárólag Hegedűs Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megővezésért előjából utánozzák. Telefon 24-23.

Veresátonya

befőtt 5 kilós postakosár K 8.50. Felkai konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Tokaji

szamoródi 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 fölliteres üveg 12 korona, bérmentve Grittner Lajosnál, Tokajban.

Találmányokat

tömegekket megvétele külföldnek állandóan keres Róval és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya, Budapest, József-körút 21.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Haj fiatalok

szin visszanyerését és hullás óvását tanítom 4 K 45 fillér beküldésével. Ránciól óvó rózsas-arekénos 90 fill. Minden rendelés árához 45 fillér beküldésével portmentesen szállíthatók. Relhané Nagy-kata. Pestmegeye.

Ajtók, Ablakok

vasrudnyók, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapított 1886-ban.

OLÁH GÁBOR: KORUNK HÖSE

Verecs regény. Ára 3 korona. Kijelje a

FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható: Lampel R. könyvkereskedésben (Wodianer F. és Fiai r.-t.) Budapest, VI., Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

A magyar memoár-irodalom ércességé I

ZICHY CÉZA GRÓF EMLÉKEIM

Első kötet Ára 6 korona

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Szabadalmakat

külföldi értékesítésére eljogad Róval és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körút 21.

Gyümölcsfa,

díszfa és rózsafajgyökérkel ingyen szolgál Weber-faiskolája, Békésmegyeren, (Budapest mellett.)

Régi jó üzlet

vegyeskereskedés Budapest környékén teljesen berendezve olcsón bérbe adó, esetleg olcsó áron eladó házzal együtt. Bővebbet a tulajdonosnál Nagy Ödönél Váci-ut 34. L 4.

Zongorák,

pláninók, újak, átjászottak, igen olcsón vásárolhatók, cserélhetők. Javításokat, hangolásokat elvállalok. Kálvin-tér 8. sz., emeleten.

12 kor. helyett csak 5 kor.

17.000 pár ábraszertű finom tűzős, gombos és csúcsos bőrcipők erős talppal melyek Törökországban voltak száruva és haboru következében visszamaradtak. E készleten mielőbb tul kell adnom és azért adom a cipőket készlettel áron aul csak 5 K., legjobb minőségű 6 és 7 K-ért párját, hozzávaló gumiszarok 50 fill. Kapható minden nagyszabású hölgyek és urak részére. Székküldés utánvét mellett. Gyermekcipők 3-4 korona. Weisz cipőkivitelű áruháza, Nagysalló, Barsmegeye.

MIKSZÁTH KÁLMAN utolsó könyve:

Tövikes látogatóban

Elbeszélések

(Az író könyvekben még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regényterjedéke.)

Ára füzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Szingazdag természeti leírások!

Makay Béla Hegyen-Völgyön

Természeti és vadászképek Szerző ezen újabb könyve méltán sorakozik az előbbihez. Itlet, költői lendület van minden leírásban, rájogó szeretet a szabadság: a természet iránt

Ára 6 korona.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nél Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Juniperus

(nemes borovicska) 4° N-teroz posttartály bérmentve K 12.20. Felkai Konzervgyár Barta József Szepesmegye.

Feltalálókna

díjtalanul küld szabadalmi tanácsadót találmányokat minden államban értékesít Róval és Társa szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest József-körút 21.

Diszkerkedvelők

kérjének árjegyzéket az első magyar díszfenyő faiskolától. — Tulajdonosa: Copony Ede Körmenten. 120 fajta tülevelűfák, lombfák, sorfák, díszserjék kaphatók.

Ügyes szorgalmas varró

mindennemű házbani varásra ajánlkozik. — Cim: Mikus Matild, III., Zsigmond-utca 55. sz., II. em., ajtó 12. Levelező-lap meghívásra házhoz is eljön.

Örökre

írtója tyukszemnek, minden borbajnak, fagyásnak, viszketegnek 80 fill. Fogfájást rögtön szüntető 1 kor. Relhané, Nagy-kata, Pestmegeye.

MAKAY BÉLA

új könyve:

A LÁP VIRÁGA

és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bűbajos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászképeket ad, hanem történeteket is kerekít ki.

Ára 4 korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

„Hungária” beszélő-gépek

töltésárnyékolóikkal is kizárólag eredeti rész-tangyu gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,

Deményi és Társa

Budapest, VI., Teréz-körút 4.

BUTOR

30% megtakarítás!

Régi Butorszalon

Budapest, Ferenciek-tere 3. lélemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol hörgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegok, csillárok. Telefon 82-13. 28598

Zongorák

300, 450, 500, 700, 2000, pianinók 320, 400, 600, 1000 koronáig vásárolhatók, cserélhetők, mindenféle javításokat, hangolásokat elvállalok. Telefon Teréz 56-76. VI., Szerecsen-utca 33. szám, Kernács.

Szülőoltványok

szülővesszők és kitűnő érmelléki hegyi borokról tessék azonnal egy levelezőlapon ingyen kérni a most megjelent legújabb nagy képes főárjegyzéket, melyet bárkinék is azonnal megküldik a legnagyobb és a legjobb hírek örvendő érmelléki szülőoltványok és vészszószaporító telepek tulajdonosai. Cim: Györgyevich és Lakatos, szülő-nagybirtokosok, Székely híd, Bihar.

Malagaszőlő.

kávé, tea, rum, teásítómény, maróni, narancs, datolya, füge, mandula, dió, mogyoró, szaloncukorka, csokoládé, alma, körte vegyesen, postacsomagonként 6.— és 10.— K-ért Szabó Budapestről, Ferenc-körút 32.

Marónit

mázsánként 42.— K, gesztenyét 24.—, töl almát Ranet Bálint—Szerecsika stb. fajok, télkörte 40.—, narancs, citrom lédánként 10.—, postakosaranként vegyítve 3.20, Szabó, Budapestről, Ferenc-körút 32.

ADORJÁN ANDOR

könyve:

SORSOK ÉS PÁLYÁK

Irodalmi arcképek

Ára 3 kor.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nél Budapest, Andrássy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

AZ EN UJSÁGOM

előfizetési ára:
Negyedévre . . . 2.50 K
Félévre . . . . . 5.— K
Égész évre . . . . . 10.— K

SINGER és WOLPHER Andrássy-ut 16. sz.

— Soványság —

Az egyedüli eredménytől kísért háziszere dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek koblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért írtallást. Versenyesség, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kijűntetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 írt 10 kr. Használati utatitással. — Főraktár Balázs Károly drogeria VII., Damjanich-nca 33. Telefon József 28-29.

ÚJ KÖNYVI

GYULAI PÁL

KRITIKAI DOLGOZATOK

1854—1861. Ára 5 korona.

Hét nagyobb kritikai esszé van e kötetben, Gyulai Pál munkásságának az az irodalomtörténeti fontosságú része, melylyel irodalmunk leghatalmasabb kritikusa és felelmetes polemikusává küzdött fel magát.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete:

A francia forradalom izgatójának érekes eseményei a világ-hírű író ragyogó fantáziájának a megvilágításában.

Anatole France: Az iszének szövegének

Regény, 384 old. Ára 1.90

Leg megjelentek:

- TAMÁS: Komé. Nov. (324 old.)
- MAJOS: Glória. No. (448 old.)
- ALZAC: A számárbor. Regény (387 old.) Fordította Harsányi K.
- ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.
- DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (438 o.)
- ANATOLE FRANCE: A Pinquinesz szigete. Regény. Ford. Bélygy Gy. (320 o.)
- CSEMGY: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal.)
- BÖLSCHKE: Szerlem az első világában. (1152 oldal.) Két kötet.
- TOLSZTOJ: Hadzi-Isurát. Regény. Az érdög. Elbeszélés. (374 old.)
- VOSS RICHARD: A keltő és az asszony. Regény. (384 oldal.)
- TÓTH BÉLA: A boldogasszony dervisze. (372 oldal.)
- MAUPASSANT: EGY ÉLET. Regény. (372 oldal.)
- C. F. MEYER: A barát nássa és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)
- HELTAI JERŐ: Hét sovány esztendő és más elbeszélések. (334 o.)
- GEIJERSTAM: Az ócska. Az első rejtély. (384 o.)

Minden kötet ára 1.90

Kapható minden könyvtárnál, Kijelje az Athenaeum írd. és nyomdai r.-társ.